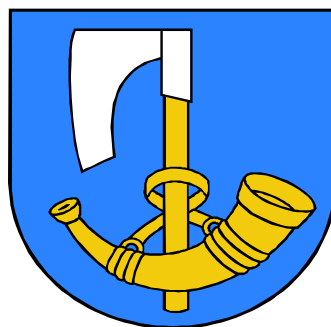

GMINA JORDANÓW

**Kompleksowy program usuwania
azbestu
i wyrobów zawierających azbest
z terenu Gminy Jordanów**

*Opracował:
Mgr inż. Krzysztof Ligęza*

Jordanów, październik 2009 r.

SPIS TREŚCI:	
1. WPROWADZENIE	4
2. ANALIZA OTOCZENIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO PROJEKTU ORAZ CHARAKTERYSTYKA REGIONU ORAZ POŁOŻENIE GMINY JORDANÓW	7
2.1 Otoczenie regionalne	7
2.2 Otoczenie bezpośrednie – Gmina Jordanów	11
2.2.1 <i>Ogólna charakterystyka Gminy Jordanów.</i>	11
2.2.2 <i>Charakterystyka administracyjna</i>	12
2.2.3 <i>Charakterystyka demograficzna</i>	13
2.2.4 <i>Działalność handlowa i uprzemysłowienie gminy - rynek pracy</i>	15
2.2.5 <i>Infrastruktura techniczna</i>	17
3. CEL I ZADANIA PROGRAMU	19
4. REGULACJE PRAWNE	20
4.1 Regulacje ustawowe	20
4.2 Akty wykonawcze	24
5. DOKUMENTY STRATEGICZNE OKREŚLAJĄCE KIERUNKI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA	28
5.1 Strategie Rozwoju	29
5.1.1 <i>Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013.</i>	29
5.1.2 <i>Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2008 – 2015</i>	30
5.1.3 <i>Strategia Rozwoju Gminy Jordanów</i>	33
5.2 Programy Ochrony Środowiska	34
5.2.1 <i>Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego na Lata 2004-2007 wraz z perspektywą do 2011 roku</i>	34
5.2.2 <i>Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jordanów na lata 2004-2007 wraz z perspektywą do 2011 roku</i>	34
5.3 Plany Gospodarki Odpadami	38
5.3.1 <i>Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010</i>	38
5.3.2 <i>Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami</i>	42
5.3.3 <i>Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Suskiego na lata 2004-2007 wraz z Perspektywą do 2011 roku</i>	43
5.3.4 <i>Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Jordanów na lata 2004-2015</i>	44
5.4 Programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	48
5.4.1 <i>Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski</i>	48
5.4.2 <i>Program Usuwania Azbestu na Terenie Powiatu Suskiego.</i>	50
5.5 Podsumowanie aspektów prawnych związanych z polityką krajową i regionalną	51
6. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA AZBESTU	51
6.1 Właściwości azbestu	52
6.2 Ogólne zastosowanie azbestu	52
6.3 Dziedziny gospodarki, w których powszechnie wykorzystuje się wyroby azbestowe	53
6.3.1 <i>Budownictwo</i>	53
6.3.2 <i>Transport</i>	54
6.3.3 <i>Energetyka</i>	54
6.3.4 <i>Przemysł chemiczny</i>	54
7. SZKODLIWOŚĆ AZBESTU DLA ZDROWIA LUDZKIEGO	54
8. METODYKA OKREŚLENIA ILOŚCI AZBESTU ORAZ WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST NA TERENIE GMINY JORDANÓW.	56
9. INWENTARYZACJA WYROBÓW AZBESTOWYCH PRZEPROWADZONA NA TERENIE GMINY JORDANÓW	57
9.1 Ilość i rodzaj wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Jordanów	58
9.2 Ocena możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Jordanów	64

10. WOJEWÓDZKA BAZA WYROBÓW I ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST (WBDA)	66
11. UŻYTKOWANIE ORAZ UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW AZBESTOWYCH – OBOWIĄZKI WŁAŚCICIELA ORAZ FIRMY WYWOZOWEJ, WYKAZ FIRM I SKŁADOWISK ODPADÓW	67
11.1 Obowiązki właściciela, zarządcy lub użytkownika	67
11.2 Obowiązki firmy prowadzącej demontaż oraz wywóz odpadów azbestowych	70
12. CZYNNIKI MAJĄCE WPŁYW NA PROCES DEMONTAŻU UTYLIZACJI WYROBÓW AZBESTOWYCH Z TERENU GMINY JORDANÓW	72
13. SYSTEM POMOCY MIESZKAŃCOM W UTYLIZACJI AZBESTU	72
13.1 Obecnie realizowana pomoc w utylizacji wyrobów azbestowych przez Gminę Jordanów	73
13.2 Prowadzenie pomocy w utylizacji wyrobów azbestowych przez Gminę Jordanów	74
13.3 Prowadzenie pomocy w utylizacji wyrobów azbestowych przez Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej	77
13.4 Podsumowanie udzielanej pomocy przez jednostki samorządowe	77
14. INSTRUMENTY FINANSOWE WSPIERAJĄCE BEZPIECZNE ELIMINOWANIE Z UŻYTKOWANIA WYROBÓW AZBESTOWYCH W WOJEWÓDZTWIE MAŁOPOLSKIM	78
14.1 Instrumenty oferowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie	78
14.2 Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie	79
14.3 Instrumenty oferowane przez Małopolski Regionalny Program Operacyjny	80
15. HARMONOGRAM REALIZACJI „KOMPLEKSOWEGO PROGRAMU USUWANIA AZBESTU I WYROBÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST DLA GMINY JORDANÓW” NA LATA 2009 - 2032	82
16. ZAŁĄCZNIKI	87
16.1 Obowiązujące zasady udzielanej pomocy w utylizacji wyrobów azbestowych oraz wzory wymaganych wniosków	87
16.1.1 <i>Pomoc realizowana przez Gminę Jordanów</i>	87
16.1.2 <i>Pomoc w utylizowaniu wyrobów azbestowych realizowana przez Powiat Suski</i>	91
16.2 Wykaz firm posiadających zezwolenie w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest	94
16.3 Główne załączniki do aktów wykonawczych dot. postępowania z wyrobami azbestowymi (ocena, informacja, oznakowanie) przez właściciela, firmę oraz gminę	95
16.3.1 <i>Załączniki do rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest</i>	95
16.3.2 <i>Załączniki do rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska</i>	98
16.3.3 <i>Załączniki do rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest.</i>	99

1. Wprowadzenie

W wyniku przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373) , powstał **„Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”**, który został przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej 14 maja 2002 roku. Zakłada on oczyszczenie do 2032 roku terytorium Polski z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.

Program ten nakłada na gminy następujące zadania:

- **uwzględnienie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami,**
- **przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycje azbestu,**
- **przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu”,**
- **współprace z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem.**

Azbest to handlowa nazwa minerałów włóknistych – uwodnionych krzemianów magnezu, żelaza, wapnia i sodu. Azbest jest znany od kilku tysięcy lat, a szerokie zastosowanie uzyskał w ostatnich 100 latach. Używany był do produkcji ok. 3000 wyrobów przemysłowych, a przede wszystkim służył on do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych, elewacyjnych oraz rur. W 1908 r. rozpoczęła się produkcja wyrobów azbestowo-cementowych na ziemiach polskich. W Polsce produkcja płyt azbestowo-cementowych szybko wzrastała po roku 1950. Obok dachowych płyt płaskich, falistych i tzw. szablonów rozpoczęto produkcję rur i różnego rodzaju kształtek, np. na kanały wentylacyjne, osłony instalacji elektrycznych. Azbest importowano z wielu miejsc. Do połowy lat pięćdziesiątych znaczne ilości azbestu sprowadzane były z Chin, w następnych latach dominował azbest chryzotylowy z kopalń rosyjskich z rejonu Uralu i w mniejszych ilościach z rejonu Dżetegary w Kazachstanie. Azbesty amfibolowe tj. amozyt i krokidolit sprowadzane były z Afryki południowej. Trwałość płyt azbestowo-cementowych szacuje się na 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. Korodujące wyroby zawierające azbest uwalniają pył azbestowy, który wnika do organizmu wywołuje poważne choroby układu oddechowego.

Dlatego władze samorządowe, mając na uwadze zdrowie mieszkańców oraz prawo Unii Europejskiej powinny podjąć działania w kierunku likwidacji tak niebezpiecznego odpadu, jakim jest azbest. Azbest był stosowany w budownictwie wszędzie tam, gdzie potrzebna była podwyższona odporność ogniowa i zabezpieczenia ogniochronne elementów narażonych na wysoką temperaturę, a także w tkaninach wygłuszających hałas. W energetyce azbest stosowano w elektrociepłowniach i elektrowniach (uszczelnieniach urządzeń poddanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła oraz w izolacjach tras ciepłowniczych). W transporcie azbest stosowano do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w elektrowozach, tramwajach, wagonach, metrze, w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowicę, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych – sprzęgłach i hamulcach. Przemysł chemiczny wykorzystywał azbest w hutach szkła oraz elektrolitycznej produkcji chloru. Podsumowując materiał ten chętnie wykorzystywany był (również w Polsce) z uwagi na swoje duże zalety fizykochemiczne takie jak: odporność na wysokie i niskie temperatury, działanie kwasów, elastyczność i dobre właściwości mechaniczne oraz małe przewodnictwo cieplne.

Wg danych zawartych w Krajowym Programie Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych na Terytorium Polski przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w maju 2002 r. szacuje się, że na terenie naszego kraju znajduje się 15.466.000 Mg (ton) wyrobów zawierających azbest, w tym 14.866.000 Mg (ton) to płyty azbestowo-cementowe (1.351.500 tys. m²) oraz 600.000 Mg (ton) rur i innych wyrobów azbestowo-cementowych. W budownictwie azbest stosowano w takich wyrobach budowlanych jak: eternit, czyli płyty faliste azbestowo-cementowe, płyty prasowane – płaskie, płyty KARO – dachowe pokrycia lub elewacje, rury azbestowo-cementowe wodociągowe i kanalizacyjne, kształtki azbestowo-cementowe oraz elementy wielkowymiarowe. W 1980r. z płyt azbestowo-cementowych wykonanych było ok. 45 % pokryć dachowych i fasadowych. Znaczącą pozycję w bilansie wyrobów azbestowych stanowią znajdujące się w ziemi i budynkach rury azbestowo-cementowe. Szacuje się, że jest ich ok. 600 tys. ton. Znaczna ilość wyrobów azbestowych stosowana jest w hutnictwie i przemyśle ceramicznym. Jest to ok. 60 tys. ton. Masę będących w użyciu wyrobów małogabarytowych, takich jak uszczelki, kształtki, okładziny hamulcowe czy wyroby włókiennicze, ocenia się na 100 tys. ton.

Obecnie kontynuacją Krajowego Programu Usuwania Azbestu i Wyrobów Zawierających Azbest Stosowanych na Terytorium Polski jest przyjęty 14.07. 2009r. przez Radę Ministrów „**Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032**”.

Dokument ten utrzymuje i kontynuuje cele przyjęte w programie, tj.:

- **likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko;**
- **minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;**
- **usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest.**

POKA określa nowe zadania niezbędne do oczyszczenia kraju z azbestu w okresie 24 lat, wynikające ze zmian gospodarczych i społecznych, jakie nastąpiły m.in. w związku ze wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Realizuje wnioski zawarte w „Raporcie z realizacji w latach 2003-2007 Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” poprzez wprowadzenie priorytetowych zadań legislacyjnych, uruchomienie wsparcia finansowego dla działań prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego oraz usprawnienie systemu monitoringu realizacji POKA. Wsparcie finansowe ze środków budżetowych pozostających w gestii Ministra Gospodarki ukierunkowane jest głównie na wzmocnienie procesu inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest przez dofinansowanie opracowywania gminnych, powiatowych i wojewódzkich planów usuwania wyrobów zawierających azbest. Jest również przeznaczane na prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych, w tym szkoleń dla administracji publicznej oraz szkoleń lokalnych, dzięki którym zostanie wzmocniony proces usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu nieruchomości bez korzystania z usług wyspecjalizowanych firm.

Program grupuje zadania przewidziane do realizacji na poziomie centralnym, wojewódzkim i lokalnym, w pięciu blokach tematycznych:

- działania edukacyjno-informacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, szkolenia pracowników administracji rządowej i samorządowej, opracowywanie materiałów szkoleniowych, promocja technologii unicestwiania włókien azbestowych, organizacja krajowych i międzynarodowych szkoleń, seminariów, konferencji kongresów i udział w nich;
- zadania legislacyjne;
- zadania w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych, z obiektów użyteczności publicznej, terenów byłych producentów wyrobów azbestowych, oczyszczania terenów nieruchomości, budowy składowisk oraz instalacji do unicestwiania włókien azbestowych;
- działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia;
- monitoring realizacji POKA przy pomocy elektronicznego systemu informacji przestrzennej;

2. Analiza otoczenia społeczno-gospodarczego projektu oraz charakterystyka regionu oraz położenie Gminy Jordanów

Prezentacja otoczenia została podzielona na analizę otoczenia o charakterze regionalnym (region, powiat), oraz lokalnym (bezpośrednim) – gmina, bezpośredni rejon realizacji Programu.

Przedmiotowy Program realizowany jest w województwie Małopolskim, powiecie Sucha Beskidzka (Gmina Jordanów należy do jednej z 9 gmin Powiatu Suskiego), gminie Jordanów (miejscowości: Osielec, Łętowi, Toporzysko, Naprawa, Wysoka).

2.1 Otoczenie regionalne

Województwo małopolskie położone jest w południowej części Polski. Sąsiadami województwa są od strony zachodniej województwo śląskie, od północy województwo świętokrzyskie, od wschodu województwo podkarpackie, a od południa stanowi administracyjną granicę Polski. W województwie znajduje się 58 miast, do największych z nich należą: Kraków (stolica województwa), Tarnów i Nowy Sącz. Podział administracyjny województwa małopolskiego obejmuje 22 powiaty i 182 gminy. Powierzchnia województwa małopolskiego wynosi 15.144 km² (4,8% powierzchni kraju) i zamieszkuje ją ponad 3.233 tys. osób, co stanowi 8,4% ogółu ludności w kraju. Wielkość ta sytuuje Małopolskę na czwartym miejscu w Polsce po Mazowszu, Śląsku i Wielkopolsce. Gęstość zaludnienia w województwie małopolskim wynosi 214 os/km² i jest ona ponad dwukrotnie większa od wskaźnika dla kraju (124 os/km²). Województwo małopolskie cechuje jeden z najwyższych w Polsce wskaźnik przyrostu naturalnego, który wynosi 0,97 na 1000 mieszkańców. Natomiast saldo migracji wynosi 0,96 na 1000 mieszkańców. Województwo nie jest obszarem silnie zurbanizowanym, o czym świadczy niski wskaźnik urbanizacji kształtujący się na poziomie 50,0%. Województwo małopolskie cechuje wysoki wskaźnik aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców. Posiada także stosunkowo duży potencjał gospodarczy, niestety jest on obszarem pod tym względem istotnie zróżnicowanym. Obserwuje się wyraźne dysproporcje w poziomie rozwoju gospodarczego różnych części województwa, zwłaszcza w odniesieniu do sektora MSP, które są silnie uwarunkowane historycznie i geograficznie i nie cechuje to tylko aktywności gospodarczej, ale także struktury instytucjonalnej wsparcia sektora MSP.

Przemysł jest rozmieszczony bardzo nierównomiernie. Większość, bo 30% potencjału przemysłowego województwa skupiona jest w aglomeracji krakowskiej. W zachodniej części województwa w czterech zachodnich powiatach (olkuski, chrzanowski, oświęcimski i wadowicki) koncentruje się ponad 1/4 przemysłu. Natomiast południowo-zachodnie, górskie i podgórskie części województwa (powiaty: wadowicki, suski, myślenicki, nowotarski i tatrzański) charakteryzują się silnym rozwojem średnich i małych przedsiębiorstw produkcyjnych (meble, obuwie, wyroby metalowe). Najgorzej wypada północna oraz wschodnia część województwa, gdzie uprzemysłowienie jest najniższe. Występują jedynie pojedyncze, większe ośrodki przemysłowe takie jak: Tarnów (silnie rozwinięty przemysł chemiczny), Gorlice (min. przetwórstwo ropy naftowej) i Nowy Sącz. Wskaźnik udziału Małopolski w PKB dla całego kraju sytuuje województwo na 4 miejscu w kraju i wynosi 7,4%. Największy udział stanowi sektor usług (w tym: usługi rynkowe 41,6% PKB i usługi nierynkowe 16% PKB) oraz przemysł 29,9% PKB, budownictwo 8,1%. Zaś najmniejszy udział stanowi rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo około 4,4% PKB. W sektorze małych i średnich przedsiębiorstw w województwie małopolskim ma udział ok. 8,1% MSP zarejestrowanych w Polsce. Natomiast struktura dla województwa przedstawia się następująco: 99,9 % wszystkich firm działających na rynku regionalnym to MSP i skupiają 92 % zatrudnionych, ale do budżetu odprowadzają tylko 21% wpływów z województwa oraz realizują 32% sprzedaży eksportowej Małopolski. Województwo Małopolskie jest regionem bardzo atrakcyjnym turystycznie. Posiada największą ilość zabytków w Polsce oraz jest regionem wielkiego dziedzictwa kulturowego, pielęgnowanych tradycji, urozmaiconych warunków naturalnych. Występuje tu wiele cennych walorów przyrodniczych i krajoznawczych, do których zaliczyć można m.in.: formy krasu wysokogórskiego Tatr Zachodnich, formy krasowe Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, rzeźbę polodowcową Tatr Wysokich, przełom Dunajca i inne. Materialny potencjał kulturowy Małopolski tworzą: historyczne centra miast i zespoły zabytków architektury, zbiory muzealne, szereg imprez o skali krajowej i międzynarodowej.

Powiat suski leży w Beskidach, na południowo-zachodnim krańcu województwa małopolskiego i graniczy od zachodu z powiatem żywieckim w województwie śląskim, od północy i wschodu z trzema innymi powiatami wchodzącymi w skład województwa małopolskiego: wadowickim, myślenickim i nowotarskim, a od południa z okresem Namestovo na Słowacji.

Jest to obszar typowo górski, a naturalne bogactwo regionu stanowią lasy, zajmujące niemal 50% jego powierzchni. Powiat suski obejmuje 9 gmin, które tworzą: dwa miasta /Sucha Beskidzka, Jordanów/, jedna gmina miejsko-wiejska /Maków Podhalański/ i sześć gmin wiejskich /Budzów, Bystra-Sidzina, Jordanów, Stryszawa, Zawoja, Zembrzyce/. W skład powiatu wchodzi łącznie 37 miejscowości, które w sumie zamieszkuje ok. 82 tys. mieszkańców (rys.1.).

Rys.1. Podział administracyjny powiatu suskiego*.

* źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego.

Południowa część powiatu, położona najwyżej, znajduje się na terenie Beskidu Żywieckiego, który dzieli się tu na trzy mniejsze jednostki geograficzne: Pasma Babiogórskie z najwyższym szczytem całych Beskidów Zachodnich, Babią Górą /1725 m n.p.m./, Pasma Policy /Polica, 1369 m n.p.m./ oraz Pasma Jałowieckie, zwane też Przedbabiogórskim /Jałowiec, 1111 m n.p.m./. W obrębie pasma babiogórskiego utworzony został w 1954 r. Babiogórski Park Narodowy o powierzchni 3390,54 ha (w tym na terenie powiatu suskiego gmina Zawoja 2554 ha) otulina 8734 ha. W 1977 r. UNESCO uznało Babiogórski Park Narodowy za Światowy Rezerwat Biosfery.

Charakterystycznym elementem krajobrazu północnej części powiatu są natomiast wzniesienia należące do niższych grup górskich - Pasma Leskowca /918 m n.p.m./ i Łamanej Skały /929 m n.p.m./ w Beskidzie Małym /na północnym zachodzie/ oraz Pasma Koskowej Góry /866 m n.p.m./ w Beskidzie Makowskim - na północnym wschodzie (rys.2.).

Rys.2. Mapa poglądowa powiatu suskiego *.

* źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego.

Niemal cały teren powiatu leży w dorzeczu górnej Skawy, która jest główną rzeką regionu. Właśnie nad Skawą leżą trzy miasta: Sucha Beskidzka, Maków Podhalański i Jordanów. Przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe bogactwo powiatu suskiego sprawia, że jest to atrakcyjny teren dla turystyki i wypoczynku. Służy temu m.in. bardzo dobrze rozwinięta sieć szlaków turystycznych oraz coraz liczniejsze trasy rowerowe, a także stale powiększająca się baza noclegowa. Gęstość zaludnienia powiatu (119,7 osób na 1 km²) jest zbliżona do średniej krajowej (123,6 osób na 1 km²). Jednocześnie jest ona niemal dwukrotnie niższa w stosunku do średniej wojewódzkiej (212 osób na 1 km²). Wskaźnik urbanizacji wynosi 27,2%. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie powiatu (stan koniec 2003 r.) wynosi ogółem 5870, co stanowi ok. 2,3% podmiotów zarejestrowanych w województwie.

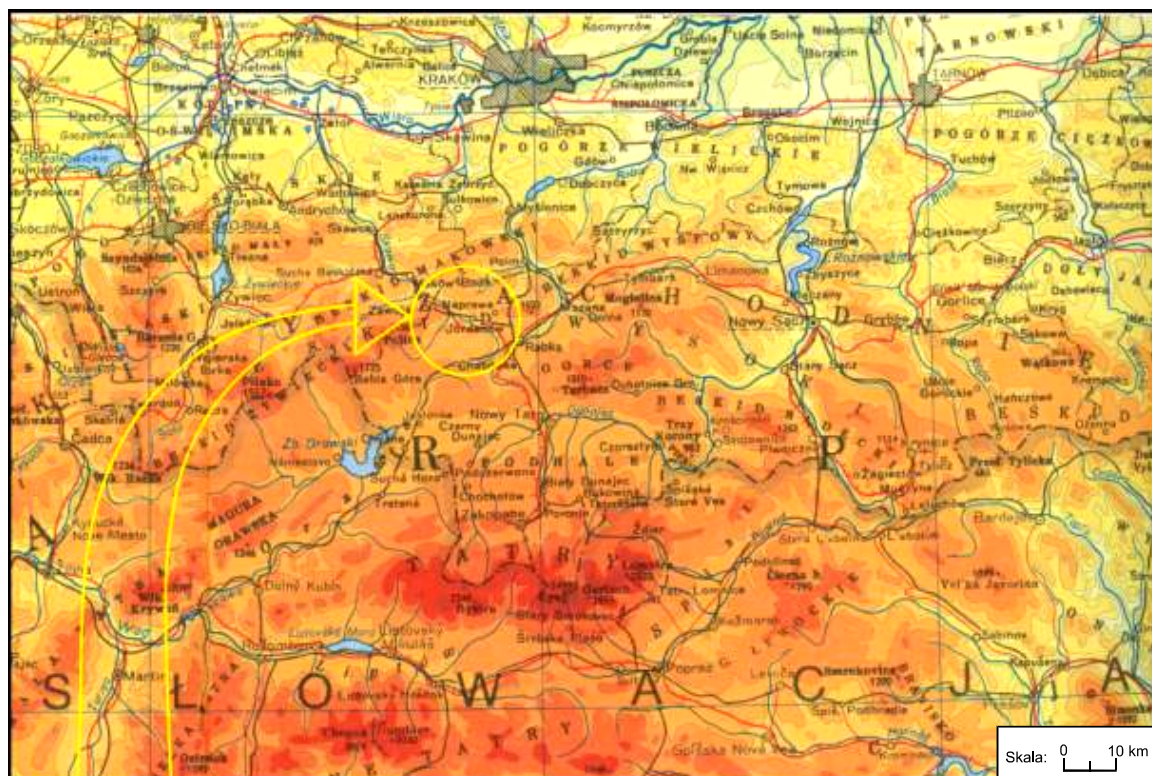
Powiat jest obszarem o dużej koncentracji małych i średnich firm produkcyjnych. Największe znaczenie odgrywa tu produkcja wyrobów z drewna, mebli, maszyn i urządzeń, wyrobów metalowych, artykułów spożywczych i odzieży. Liczba zatrudnionych w przemyśle powiatu suskiego wynosi ogółem 5 759 osób, a wskaźnik pracujących w przemyśle 71 osób na 1000 mieszkańców (9 miejsce w województwie). Wskaźnik gęstości dróg wynosi dla powiatu 36,3 km/100 km² i jest znacznie niższy, zarówno od średniej dla województwa małopolskiego (110,5 km/100 km²) jak i średniej krajowej (59,5 km/100 km²).

2.2 Otoczenie bezpośrednie – Gmina Jordanów

2.2.1 *Ogólna charakterystyka Gminy Jordanów.*

Gmina Jordanów położona jest na pograniczu Beskidu Wysokiego, Beskidu Średniego i Beskidu Wyspowego w górnym biegu rzeki Skawy i Raby. Teren gminy zalicza się do terenów górskich (390 – 870 m n.p.m.), a najważniejsze wzniesienia to: Góra Drobny Wierch, Cymbałowa Góra, Zembalowa Góra, Stołowa Góra, Luboń Mały, Hyćkowa Góra, Góra Ludwiki.

Rys.3. Mapa geograficzna*.

* źródło: atlas geograficzny opracowany przez Polskie Przedsiębiorstwo Kartograficzne S.A. w Warszawie, wydanie XXVII – 1994r.

Położenie gminy w dolinach śródgórskich stwarza korzystny mikroklimat. Kompleksy leśne położone na terenie gminy, a także ją otaczające, są rozległe, co kształtuje korzystny, łagodny mikroklimat lokalny. Rzeźba terenu charakteryzuje się zaokrągloną formą grzbietów górskich, jest urozmaicona oraz typowa dla Beskidów. Występują tu liczne wzniesienia, niekiedy o dość stromych zboczach, rozdzielone licznymi dolinami, którymi płyną ciekły powierzchniowe. Klimat w połączeniu z korzystnymi warunkami biometeorologicznymi i oryginalnym pięknem krajobrazu sprawia, że gmina ma duże walory turystyczne i wypoczynkowo-rekreacyjne (dobre warunki agroturystyczne). Gmina pod względem gospodarczo-krajobrazowym ma charakter rolniczy (dużo małych, rozdrobnionych pól uprawnych, które uprawia większość mieszkańców gminy). Powierzchnia obszaru całej gminy wynosi 9 244 ha, zamieszkuje ją w sumie 10,7 tys. mieszkańców. Liczba domów (wg prowadzonej numeracji przez Urząd Gminy w Jordanowie) wynosi ok. 2 500.

2.2.2 Charakterystyka administracyjna

Gmina Jordanów położona jest w południowo-zachodniej części województwa małopolskiego i graniczy z miastem Jordanów i gminami wiejskimi (Lubień, Raba Wyżna, Spytkowice, Bystra-Sidzina, Tokarnia i Maków Podhalański). Gmina administracyjnie należy do powiatu suskiego, a w jej skład wchodzi następujące miejscowości (wsie):

- Łętownia,
- Naprawa,
- Osielec,
- Toporzysko,
- Wysoka.

Rys.4. Podział administracyjny Gminy Jordanów.

Gmina Jordanów należy do Związku Gmin Dorzecza Górnej Skawy – Świnna Poręba. Siedzibą władz gminy Jordanów jest miasto Jordanów (Rynek 2, 34-240 Jordanów). Obecnie na terenie gminy jest 5 zespołów szkół (w każdej miejscowości jeden zespół szkół – szkoła podstawowa i gimnazjum) oraz działają 4 Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej (w Łętowni, Naprawie, Osielcu i Toporzysku). Wsie wykazują duże zróżnicowanie pod względem wielkości i charakteru społeczno-zawodowego. Największymi wsiami są Osielec i Łętownia, a najmniejszą wsią jest Wysoka. Gmina Jordanów ma dobrze rozwiniętą sieć dróg, w której główną rolę odgrywają drogi krajowe (nr 28. i 7.) oraz drogi powiatowe przebiegające przez poszczególne miejscowości gminy. Największym mankamentem tych dróg, a przede wszystkim dróg powiatowych, jest zły stan techniczny (znaczne nierówności i wyrwy w nawierzchni bitumicznej). Dopełnienie głównego układu dróg stanowi gęsta sieć dróg gminnych. Sieć ta stanowi przede wszystkim dojazd do gospodarstw domowych i zabudowań gospodarskich mieszkańców Gminy Jordanów.

2.2.3 Charakterystyka demograficzna

Gminę Jordanów wg stanu na 31.12.2008r. zamieszkuje łącznie 10 718 mieszkańców, a gęstość zaludnienia (uśredniona dla całej gminy) wynosi 115 osób na 1 km². Najwięcej mieszkańców liczy Osielec, tj. 3107 os., a najmniej Wysoka , tj. 840 os. (tab. 1.).

Tabela. 1. Ludność i sieć osiedleńcza (stan na 31.12.2008r.)*

Wsie	Liczba ludności	Liczba domów	Powierzchnia wsi [ha]	Średnia powierzchnia na jedno siedlisko (ha/dom)
Łętownia	2 649	620	2 246	3,62
Naprawa	1 979	500	1 371	2,74
Osielec	3 107	660	2 431	3,68
Toporzysko	2 143	520	1 752	3,36
Wysoka	840	190	1 442	7,58
RAZEM	10718	2490	9 244	3,71

* źródło: dane UG Jordanów

Według szczegółowego zestawienia okazało się że, w przeciągu ostatnich dziewięciu lat na terenie Gminy Jordanów zaobserwowano wzrost ludności (tzw. pobytu stałego o 372 osób), tj. o ok. 3,5 (tab. 2).

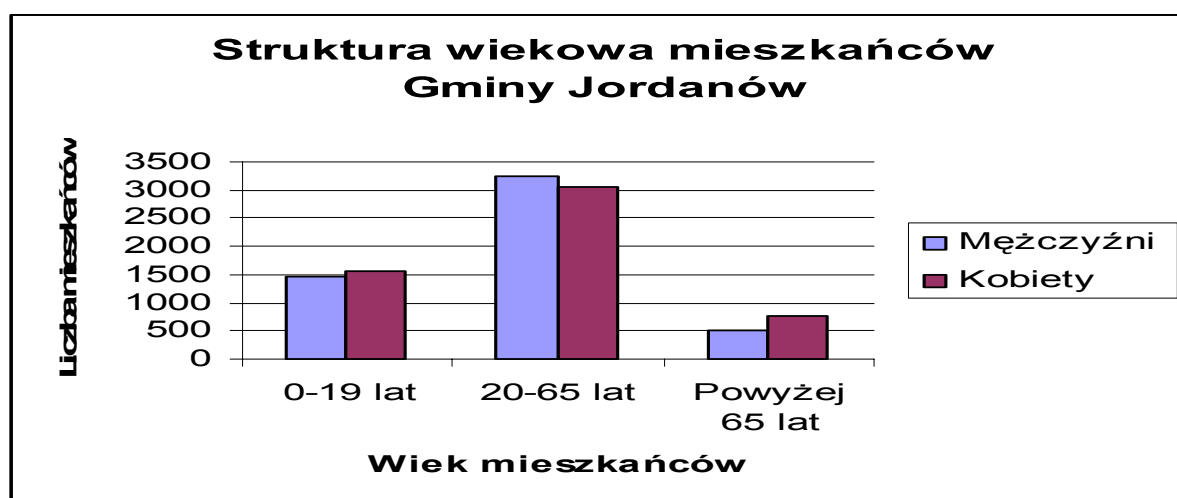
Tabela.2. Szczegółowe zestawienie liczby ludności Gminy Jordanów w latach 1998-2008r. *

Wsie	Liczba ludności w poszczególnych latach wg stanu na koniec danego roku										
	1998r.	1999r.	2000r.	2001r.	2002r.	2003r.	2004r.	2005r.	2006r.	2007r.	2008r.
Łętownia	2 550	2 580	2 563	2 572	2 590	2 602	2 635	2641	2586	2639	2649
Naprawa	1 935	1 964	1 937	1 944	1 945	1 929	1 943	1964	1970	1962	1979
Osielec	2 993	3 035	3 033	3 057	3 068	3 057	3 077	3094	3096	3107	3107
Toporzysko	2 049	2 080	2 082	2 083	2 104	2 099	2 088	2114	2171	2122	2143
Wysoka	819	829	833	823	828	826	826	837	839	828	840
RAZEM	10 346	10 488	10 449	10 479	10 535	10 513	10 569	10 650	10 662	10 658	10 718

* źródło: dane UG Jordanów.

Ludność rolnicza gminy wyróżnia się korzystną strukturą wiekową. W wieku do 40 lat mieści się ok. 48 % ludności rolniczej. Struktura wiekowa ludności stanowi więc pozytywny atut o charakterze prorozwojowym i daje szansę na dużą elastyczność zawodową ludności miejscowej (rys.5).

Rys.5. Struktura wiekowa mieszkańców Gminy Jordanów.

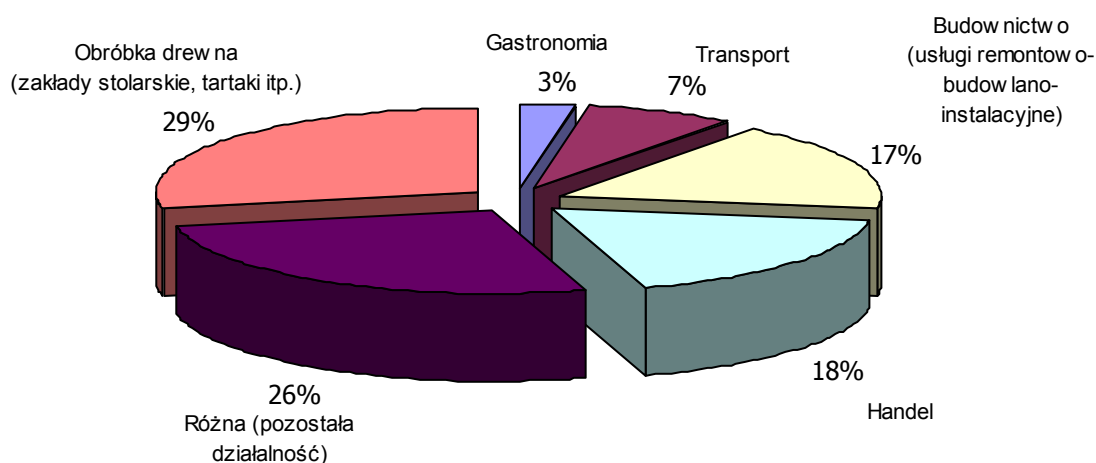
* źródło: dane UG Jordanów (wg stanu na 31.12.2003r.)

Ludność Gminy Jordanów jest dosyć dobrze wykształcona. Ponad 40 % ludności ma wykształcenie ponadpodstawowe, w tym przeważa jednak zasadnicze zawodowe i średnie.

2.2.4 Działalność handlowa i uprzemysłowienie gminy - rynek pracy

Gmina Jordanów, biorąc pod uwagę jej wiejski charakter, wykazuje bardzo dobry rozwój pozarolniczych form aktywności gospodarczej. Głównymi producentami gminy są sami mieszkańcy, którzy wykreowali 551 podmiotów gospodarczych (stan na 29.02.2004 r.), mających charakter przede wszystkim indywidualnych form działalności gospodarczej. Tak więc, średnio co 4-5 dom (wskaźnik 22,1%) prowadzi samodzielnie działalność gospodarczą (zarobkową). Przeważają działalności branży handlowej - sklepy, kioski itp. (ok. 18 %); rzemieślniczej - warsztaty obróbki drewna: tartaki, zakłady stolarskie (ok. 29%); remontowej - warsztaty mechaniczne i branży remontowo-budowlanej (rys.6).

Rys.6. Struktura działalności gospodarczej na terenie Gminy Jordanów*

*źródło: Rejestr podmiotów gosp. UG Jordanów (wg stanu na 29.02.2004 r.)

Nasylenie gminy Jordanów działalnością handlową (sklepy) i mini gastronomią (bary i kawiarnie) wydaje się być wystarczające. Szacuje się, że ok. 3% ludności będącej w wieku produkcyjnym tj. ok. 8 % gospodarstw domowych, pracuje zwykle sezonowo poza krajem. Głównymi państwami wyjazdowymi są Austria, Niemcy, Włochy, Szwecja i w mniejszym stopniu USA. Poza tradycyjnym rzemiosłem związanym z obróbką drewna, w tym wyrobem boazerii, schodów, parkietu, palet, altan (drewniane akcesoria ogrodowe), więźb dachowych i mebli, w niewielkim zakresie prowadzone jest także krawiectwo,

hafciarstwo artystyczne i rzeźba w drewnie. Podmioty gospodarcze działają zwykle samodzielnie (pojedynczo) i to zarówno w zakresie produkcji jak też i marketingu, a bardzo nieliczne formy współpracy między producentami odbywają się niemal wyłącznie w ramach wzajemnej pomocy rodzinnej.

Użytkowanie ziemi zdeterminowane jest zarówno warunkami przyrodniczymi, jak też posiada uwarunkowania historyczne i kulturowe. W strukturze obszarowej gospodarstw indywidualnych dominują gospodarstwa małoobszarowe (1–3 ha), które mają udział 67,3% biorąc pod uwagę wszystkie gospodarstwa. Zdecydowana większość mieszkańców prowadząca gospodarstwa rolne produkuje na tzw. własne potrzeby. Rozpatrując ogólną powierzchnię gminy w jej strukturze form zagospodarowania przestrzeni produkcyjnej dominują użytki rolne (54,7 %) i lasy (40,0%) pokrywające niedogodne dla terenów rolniczych wysoczyzny, strome stoki i tereny oddalone od siedlisk ludzkich. Trwałe użytki zielone zajmują relatywnie niewielkie powierzchnie – 540 ha, co stanowi tylko ok. 10,6 % użytków rolnych.

W użytkowaniu ziemi, ujmując sektorowo, gospodarka indywidualna jest niemal wyłącznym posiadaczem użytków rolnych (84,5 % gruntów położonych na terenie gminy tj. 7 803 ha). Znaczącym właścicielem ziemi są Lasy Państwowe użytkujące 1111 ha powierzchni (12,0% gruntów położonych na terenie gminy), a lasy prywatne zajmują 2 309 ha. Liczebność gospodarstw rolnych jest stabilna, obserwowana jest jednak tendencja częstszego rozdrobnienia areału gospodarstwa aniżeli koncentracji ziemi. Na terenie gminy jest 1573 nieruchomości rolnych zajmujących ogółem 1068 ha. Ziemia rolnicza jest zdecydowanie niskiej jakości i przydatności produkcyjnej - aż 52% użytków rolnych należy do V i VI klasy bonitacji. Produkcję roślin towarowych z terenu gminy, pomimo że nie posiada ocen jakościowych i certyfikatów zaliczyć można do produkcji o podwyższonych walorach jakościowych i zdrowotnych. Rolnicy w gminie posiadają dobre uzbrojenie techniczne gospodarstw.

Wsie Toporzysko, Łętownia i Osielec z uwagi na dogodne położenie komunikacyjne są w dużej mierze zamieszkałe przez ludność dojeżdżającą do pracy do pobliskich miejscowości (Jordanów, Rabka, Maków P., Sucha B.) i oddalonych miast (Kraków). 28,7% ludności gminy wykazuje jako główne źródło dochodów rolnictwo oraz inne własne źródła zarobkowe (głównie rzemiosło i handel). Według klasyfikacji GUS z jednego źródła dochodów utrzymuje się 46,8% mieszkańców w wieku produkcyjnym, w tym wyłącznie z rolnictwa tylko 15,7% mieszkańców.

Z pracy poza gospodarstwem utrzymuje się około 27 % mieszkańców, a emeryci i renciści stanowią 13,6% udziału w strukturze ludności gminy. Bezrobotnych jest 5,9 % ludności w wieku produkcyjnym. Szczególnie dotkliwe bezrobocie dotyczy ludzi młodych - absolwentów szkół zawodowych i średnich (najwięcej bezrobotnych jest w przedziale wiekowym do 25 roku życia) oraz osób bez wykształcenia średniego.

2.2.5 Infrastruktura techniczna

2.2.5.1 Infrastruktura drogowa.

Gmina Jordanów ma dobrze rozwiniętą sieć dróg. Największym mankamentem dróg, a przede wszystkim dróg powiatowych, jest zły stan techniczny (znaczne nierówności i wyrwy w nawierzchni bitumicznej). Dopelnienie głównego układu dróg stanowi gęsta sieć dróg gminnych. Sieć ta stanowi przede wszystkim dojazd do gospodarstw domowych i zabudowań gospodarskich mieszkańców gminy Jordanów. Zwarta zabudowa wiejska w całości posiada drogi utwardzone, w zdecydowanej większości o nawierzchni bitumicznej. Drogi te stanowią dogodne połączenie gospodarstw z drogami powiatowymi, stanowiącymi główną sieć dojazdową do centrów handlowych, budynków użyteczności publicznej. Istnieje jednak problem jakości nawierzchni bitumicznej, która z racji swojego położenia (teren górski) narażona jest na szybszy proces niszczenia. Ogólna długość głównej sieci dróg (drogi powiatowe i krajowe) wynosi 37,7 km. Wskaźnik gęstości wszystkich dróg o nawierzchni bitumicznej dla gminy wynosi 99,2 km/100 km² i jest zbliżony do średniej województwa małopolskiego (110,5 km/100 km²), a znacznie większy od średniej krajowej (59,5 km/100 km²).

2.2.5.2 Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

Na terenie Gminy zarejestrowane są cztery spółki wodne: Naprawa I, Naprawa II, Naprawa III i Łętownia - Centrum, oraz dwa wodociągi gminne - Gminny Wodociąg w Wysokiej i Gminny Wodociąg w Toporzysku. Pozostała część mieszkańców dostarcza sobie wodę we własnym zakresie lub w małych spółkach. Najwięcej spółek niezarejestrowanych istnieje w Łętowni i Toporzysku. Nieznaczna część mieszkańców Gminy korzysta ze studni głębinowych - 134 gospodarstwa w Wysokiej, które są podłączone do Gminnego Wodociągu w Wysokiej.

Obecnie największy niedobór wody pitnej obserwuje się na terenie wsi Naprawa i Łętownia. W gminie funkcjonuje Spółka Komunalna „SKAWA-JORDANÓW” Sp. z o.o., która zarządza kanalizacją sanitarną (20,28 km) i oczyszczalnią ścieków w Osielcu (Q śr. = 480 m³ / dobę). Obecnie są tylko 4 oczyszczalnie indywidualne, a problem nieczystości płynnych rozwiązywany jest poprzez gromadzenie ścieków w zbiornikach przydomowych.

2.2.5.3 Sieć telekomunikacyjna

Gmina posiada dobrze rozwiniętą, nowoczesną sieć telefoniczną, co powoduje, że niemal każde gospodarstwo dysponuje telefonem stacjonarnym lub ma możliwość podłączenia się do linii telefonicznej.

2.2.5.4 Sieć gazowa

Dwie miejscowości gminy (Łętownia i Wysoka) są w przeważającej części zgazyfikowane (dostarczany gaz ziemny).

Tabela. 3.Stan infrastruktury technicznej (komunalnej) w Gminie Jordanów*

Infrastruktura techniczna	% ludności korzystającej
Wodociąg centralny	ok. 20
Zbiornicza kanalizacja sanitarna	11
Gaz przewodowy	11
Centralne zaopatrzenie w ciepło	0

* źródło: UG Jordanów.

Obecnie, ze wszystkich miejscowości gminy, najlepiej rozwiniętą infrastrukturę techniczną (dostępność do wodociągu, gazociągu) posiadają Wysoka, Toporzysko i Łętownia.

3. Cel i zadania Programu

Celem i zadaniem przedmiotowego opracowania pn. „Kompleksowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Jordanów jest:

- przeprowadzenie inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest wraz z analizą otrzymanych danych z terenu gminy Jordanów,
- dostosowanie działań do wymagań przepisów prawnych obowiązujących w prawodawstwie polskim i Dyrektywach Unii Europejskiej, a dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- określenie rodzaju wyrobów azbestowych występujących na terenie gm. Jordanów oraz możliwości dalszego wykorzystywania,
- przygotowanie planu oczyszczenia terenu Gminy z wyrobów zawierających azbest poprzez ich demontaż i unieszkodliwienie,
- ograniczenie negatywnego oddziaływania wyrobów zawierających azbest na zdrowie człowieka i środowisko przyrodnicze,
- usunięcie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Jordanów,
- pozyskiwanie funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.

Program zawiera szczegółowe informacje dotyczące ilości, miejsca i rodzaju występujących wyrobów azbestowych na terenie Gminy Jordanów, oraz podstawowe informacje na temat właściwości azbestu, jego budowy oraz szkodliwego oddziaływania na ludzi oraz środowisko. Przed przystąpieniem do realizacji programu przeprowadzono inwentaryzację w terenie wyrobów. Inwentaryzacja wyrobów azbestowych i opracowanie bazy danych w tym zakresie będzie doskonałym odniesieniem do prowadzenia monitoringu zadań określonych niniejszym programem.

Skuteczność realizacji zadań programu usuwania azbestu w Gminie Jordanów, zależy od rozwiązania dwóch podstawowych problemów:

- lokalnej polityki finansowej (pomocy udzielanej właścicielom przez gminę i powiat),
- rozpropagowania informacji dot. celowości eliminacji azbestu,

Stosowanie przez wiele lat wyrobów azbestowych w budownictwie wpłynęło na jego nagromadzenie się w gospodarstwach i obiektach budowlanych. Obecnie wyeliminowanie wyrobów azbestowych jest procesem kosztownym i wieloletnim. Wynika to z przepisów i procedury postępowania z odpadami niebezpiecznymi, jakim jest azbest. Program wskazuje właściwy przebieg tych prac, wielkości finansowe przedsięwzięcia. Dodatkowo niniejszy Program określa harmonogram realizacji najważniejszych zadań wynikających z przepisów prawa, szacując koszty usunięcia azbestu w rozbiciu na poszczególne lata realizacji Programu.

4. Regulacje prawne

4.1 Regulacje ustawowe

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej

Podstawą kształtowania polskiej polityki w dziedzinie ochrony środowiska jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 roku i przyjęta w ogólnonarodowym referendum konstytucyjnym (Konstytucja RP została opublikowana w Dz. U. Nr 78, poz. 483), w szczególności:

- **art. 5**, który stanowi, że: „Rzeczpospolita Polska strzeże niepodległości i nienaruszalności swojego terytorium, zapewnia wolności i prawa człowieka i obywatela oraz bezpieczeństwo obywateli, strzeże dziedzictwa narodowego oraz zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju”,

- **art. 74**, który stanowi, że: „Władze publiczne prowadzą politykę zapewniającą bezpieczeństwo ekologiczne obywateli. Ochrona środowiska jest obowiązkiem władz publicznych. Każdy ma prawa do informacji o stanie i ochronie środowiska. Władze publiczne wspierają działania obywateli na rzecz ochrony i poprawy stanu środowiska”.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 25/2008, poz. 150, z późn. zm.).

Ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju, a w szczególności:

- 1) zasady ustalania:
 - a) warunków ochrony zasobów środowiska,
 - b) warunków wprowadzania substancji lub energii do środowiska,
 - c) kosztów korzystania ze środowiska;
- 2) obowiązki organów administracji;
- 3) odpowiedzialność i sankcje.

Przez ochronę środowiska, zgodnie z ustawą – Prawo ochrony środowiska, rozumie się podjęcie lub zaniechanie działań, umożliwiające zachowanie lub przywracanie równowagi przyrodniczej; ochrona ta polega w szczególności na:

- a) racjonalnym kształtowaniu środowiska i gospodarowaniu zasobami środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju,
- b) przeciwdziałaniu zanieczyszczeniom,
- c) przywracaniu elementów przyrodniczych do stanu właściwego, przy czym, przez zrównoważony rozwój rozumie się taki rozwój społeczno-gospodarczy,

w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Ochrona zasobów środowiska jest realizowana w szczególności poprzez:

- określenie standardów jakości środowiska oraz kontrolę ich osiągnięcia, a także podejmowanie działań służących ich nie przekraczaniu lub przywracaniu,
- ograniczanie emisji.

Prawo ochrony środowiska definiuje azbest jako substancję stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska art. 160. Substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska powinny być wykorzystywane, przemieszczane i eliminowane przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności.

Wymagania w zakresie postępowania z azbestem zgodnie z w/w ustawą nakładają głównie art. 160, art. 161, art 162, tj.:

- art. 160.

1. Zabronione jest, z wyjątkiem przypadków określonych w ustawie i przepisach odrębnych, wprowadzanie do obrotu lub ponowne wykorzystanie substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.
2. Substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska są w szczególności:
 - azbest;
 - PCB.
3. Minister właściwy do spraw środowiska może określić, w drodze rozporządzenia, inne - poza azbestem i PCB - substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, kierując się koniecznością ograniczenia ryzyka wystąpienia szkód w środowisku.
4. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 3, zostaną ustalone:
 - oznaczenie numeryczne substancji, pozwalające na jednoznaczną jej identyfikację;
 - nazwa substancji.

- art. 161.

1. Substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska powinny być wykorzystywane, przemieszczane i eliminowane przy zachowaniu szczególnych środków ostrożności.
2. Instalacje lub urządzenia, w których są lub były wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, powinny zostać oczyszczone lub unieszkodliwione.
3. Do instalacji lub urządzeń, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie, iż były w nich wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska, stosuje się wymagania dotyczące postępowania z instalacjami i urządzeniami, w których są lub były wykorzystywane te substancje.

- art. 162.

1. Wykorzystywane substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska podlegają sukcesywnej eliminacji.
2. Wykorzystujący substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska jest obowiązany do dokumentowania rodzaju, ilości i miejsc ich występowania oraz sposobu ich eliminowania.
3. Wykorzystujący substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska powinien okresowo przedkładać marszałkowi województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscach ich występowania, z zastrzeżeniem ust. 4-6.
4. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska w formie uproszczonej; w tym przypadku przepisów ust. 2 nie stosuje się.
5. Informacje w formie uproszczonej przedkłada się wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta.
6. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta okresowo przedkłada marszałkowi województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.
7. Marszałek województwa prowadzi rejestr rodzaju, ilości oraz miejsc występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.
8. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do instalacji i urządzeń, w których substancje stwarzające szczególne zagrożenie dla środowiska są lub były wykorzystywane.
9. Sposób postępowania z eliminowanymi substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska, a także instalacjami i urządzeniami, w których są lub były one wykorzystywane, określają przepisy ustawy o odpadach.

Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz. U. Nr 3/2004, poz. 20, z późn. zm.).

Ustawa zakazuje produkcji wyrobów zawierających azbest. Ilekroć w ustawie jest mowa o azbeście, należy przez to rozumieć następujące włókniste krzemiany:

- 1) azbest chryzotylowy, nr CAS 12001-29-5;
- 2) azbest krokidolitowy, nr CAS 12001-28-4;
- 3) azbest amozytowy (gruenerytowy), nr CAS 12172-73-5;
- 4) azbest antofilitowy, nr CAS 77536-67-5;
- 5) azbest tremolitowy, nr CAS 77536-68-6;
- 6) azbest aktynolitowy, nr CAS 77536-66-4.

Na podstawie przepisów załącznika XVII do rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE

L 396 z 30.12.2006, str. 1, z późn. zm.) w zakresie dotyczącym wprowadzania do obrotu i stosowania włókien azbestu i wyrobów zawierających włókna azbestu, dopuszcza się wprowadzanie do obrotu i stosowanie diafragm do istniejących instalacji elektrolitycznych zawierających azbest chryzotylowy oraz stosowanie wałów z azbestu chryzotylowego stosowanych do ciągnięcia szkła zainstalowanych lub znajdujących się w użytkowaniu przed dniem 1 stycznia 2005 r., do czasu ich zużycia lub do czasu kiedy będą dostępne substytuty bezazbestowe, w zależności od tego która okoliczność wystąpi wcześniej.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. Nr 39/2007, poz. 251, z późn. zm.).

Ustawa określa zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. Nr 156/2006, poz. 1118, z późn. zm.).

Ustawa - Prawo budowlane, normuje działalność obejmującą sprawy projektowania, budowy, utrzymania i rozbiórki obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji publicznej w tych dziedzinach.

Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11/2001, poz. 84, z późn. zm.).

Ustawa określa właściwość organów w zakresie wykonywania zadań administracyjnych i obowiązków wynikających z:

- 1) rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniającego dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylającego rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Dz. Urz. UE L 396 z 30.12.2006, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1907/2006",

- 2) rozporządzenia (WE) nr 648/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie detergentów (Dz. Urz. UE L 104 z 08.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 34, str. 48, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 648/2004",
- 3) rozporządzenia (WE) nr 689/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 2008 r. dotyczącego wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów (Dz. Urz. UE L 204 z 31.07.2008, str. 1), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 689/2008".

Ustawa reguluje warunki, zakazy i ograniczenia produkcji, wprowadzania do obrotu, stosowania lub nabywania substancji chemicznych i preparatów chemicznych, w zakresie nieuregulowanym w przepisach rozporządzeń.

Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U.Nr 199/2002, poz. 1671, z późn. zm.).

Ustawa określa zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem, zasady dokonywania oceny zgodności ciśnieniowych urządzeń transportowych oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach.

4.2 Akty wykonawcze

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71/2004, poz. 649).

Na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20) Minister Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej określił sposób i warunki bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Rozporządzenie określa:

- 1) obowiązki wykonawcy prac polegających na bezpiecznym użytkowaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest;
- 2) sposoby i warunki bezpiecznego użytkowania oraz usuwania wyrobów zawierających azbest;
- 3) warunki przygotowania do transportu i transportu wyrobów i odpadów zawierających azbest do miejsca ich składowania;
- 4) wymagania, jakim powinno odpowiadać oznakowanie wyrobów i odpadów zawierających azbest.

Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217/2002, poz. 1833 z późn. zm.).

Minister Pracy i Polityki Społecznej ustalił wartości:

- najwyższych dopuszczalnych stężeń chemicznych i pyłowych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,.
- najwyższych dopuszczalnych natężeń fizycznych czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy,.
- dawki graniczne promieniowania jonizującego i wskaźniki pochodne określające zagrożenie promieniowaniem jonizującym określają odrębne przepisy.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216/2005, poz. 1824).

Na podstawie art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.) Minister Gospodarki i Pracy wprowadza się wymogi zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów.

Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192/2003, poz. 1876).

Na podstawie art. 163 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.) rozporządzenie określa:

- 1) wymagania w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu lub wyrobów zawierających azbest oraz oznaczania miejsc ich występowania;
- 2) wymagania w zakresie wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest;
- 3) wymagania techniczne, jakie należy spełnić przy wykorzystywaniu i przemieszczaniu wyrobów zawierających azbest oraz przy wykorzystywaniu i oczyszczaniu instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest;
- 4) sposób oznaczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, oraz pomieszczeń, w których one się znajdują;
- 5) sposób inwentaryzowania azbestu lub wyrobów zawierających azbest, w miejscach ich wykorzystywania;
- 6) terminy przedkładania odpowiednio marszałkowi województwa albo wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o:

- a) rodzaju, ilości i miejscach występowania wykorzystywanych wyrobów zawierających azbest,
 - b) instalacjach i urządzeniach, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
 - c) czasie i sposobie usuwania azbestu lub wyrobów zawierających azbest,
 - d) czasie i sposobie zastąpienia azbestu i wyrobów zawierających azbest innymi substancjami i wyrobami, mniej szkodliwymi dla środowiska;
- 7) formę i układ przedkładanych informacji, o których mowa w pkt 6;
- 8) przypadki i terminy, w których powinny być oczyszczone instalacje lub urządzenia, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest.

Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120/2003, poz. 1126).

Na podstawie art. 21a ust. 4 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. z 2000 r. Nr 106, poz. 1126, z późn. zm.) rozporządzenie określa zakres i formę informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz szczegółowy zakres rodzajów robót budowlanych, stwarzających zagrożenia bezpieczeństwa i zdrowia ludzi.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280/2004, poz. 2771, z późn. zm.).

Na podstawie art. 222 § 3 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.) rozporządzenie określa:

- 1) wykaz substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym i sposób ich rejestrowania;
- 2) sposób prowadzenia rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami, preparatami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- 3) sposób prowadzenia rejestru pracowników zatrudnionych przy tych pracach;
- 4) wzory dokumentów dotyczących narażenia pracowników na substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym oraz sposób przechowywania i przekazywania tych dokumentów do podmiotów właściwych do rozpoznawania lub stwierdzania chorób zawodowych;
- 5) szczegółowe warunki ochrony pracowników przed zagrożeniami spowodowanymi przez substancje, preparaty, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- 6) warunki i sposób monitorowania stanu zdrowia pracowników narażonych na działanie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 124/2009, poz. 1033).

Na podstawie art. 163 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) rozporządzenie określa sposób przedkładania marszałkowi województwa przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, a także terminy ich przedkładania, formę, układ oraz wymagane techniki przedkładania.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112/2001, poz. 1206).

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628) rozporządzenie określa:

- 1) katalog odpadów wraz z listą odpadów niebezpiecznych,
- 2) sposób klasyfikowania odpadów.

Katalog odpadów dzieli odpady w zależności od źródła ich powstawania na 20 grup.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30/2006, poz. 213).

Na podstawie art. 36 ust. 14 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.) ustala się wzory dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów:

- 1) wzór karty ewidencji odpadu,
- 2) wzór karty ewidencji komunalnych osadów ściekowych,
- 3) wzór karty ewidencji zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- 4) wzór karty przekazania odpadu.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz. U. Nr 189/2005, poz. 1603).

Na podstawie art. 7a ust. 4 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.) rozporządzenie określa wykaz bezpłatnych leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie, sposób realizacji recept oraz tryb rozliczania przez oddziały wojewódzkie Narodowego Funduszu Zdrowia z budżetem państwa kosztów tych leków.

Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 185/2004, poz. 1920, z późn. zm.).

Na podstawie art. 7a ust. 5 ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, Nr 96, poz. 959 i Nr 120, poz. 1252) rozporządzenie określa tryb kierowania na leczenie uzdrowiskowe oraz rozliczania przez instytucje powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego kosztów z tytułu korzystania z leczenia uzdrowiskowego.

5. Dokumenty strategiczne określające kierunki działań w zakresie ochrony środowiska

Podstawą współczesnych systemów ochrony środowiska jest zapobieganie powstawaniu zagrożeń. Osiąga się to przez wykorzystywanie różnorodnych instrumentów, wśród których najważniejsze to:

- instrumenty programowo-planistyczne (strategie, polityki, programy, plany),
- instrumenty reglamentacyjne (decyzje administracyjne warunkujące realizację poszczególnych etapów procesu w określonych działaniach),
- instrumenty ekonomiczne (np. ustanawianie zabezpieczenia roszczeń),
- instrumenty karne (wynikające z odpowiedzialności karnej, administracyjnej i cywilnej).

Stwarzanie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska następuje Polsce poprzez dokument o charakterze strategiczno-planistycznym, to jest politykę ekologiczną państwa.

Polityka ekologiczna państwa określa w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

W okresie perspektywicznym (do 2025 r.) priorytetowe kierunki polityki w zakresie ochrony powietrza obejmują: pełną realizację zobowiązań wynikających z wymogów międzynarodowych i dotyczących wyeliminowania lub ograniczenia produkcji i użytkowania wszystkich substancji i produktów zawierających niebezpieczne zanieczyszczenia dla powietrza (metale ciężkie, trwałe zanieczyszczenia organiczne, substancje niszczące warstwę ozonową, azbest i niektóre inne). VI Program działań

Wspólnoty Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska przyjęty w 2002 roku wychodzi z szerokiego spojrzenia na wyzwania związane z ochroną środowiska i dostarcza ramy strategiczne dla polityki ochrony środowiska do roku 2012 poprzez siedem strategii tematycznych UE ustanowionych w celu rozwiązania problemów środowiskowych. Program ten podkreśla, że realizacja zrównoważonego rozwoju ma nastąpić poprzez poprawę środowiska i jakości życia obywateli UE. Komisja Europejska wśród czterech priorytetowych obszarów działań wymienia "środowisko i zdrowie". Strategicznym celem polityki ekologicznej państwa, jest zapobieganie zagrożeniom zdrowia w środowisku i ograniczenie ryzyka dla zdrowia wynikającego z narażenia na szkodliwe oddziaływanie azbestu.

5.1 Strategie Rozwoju

5.1.1 *Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013.*

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013 stanowi załącznik nr 1/I do Uchwały Nr XLI/527/2006 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 stycznia 2006 r. Strategia rozwoju województwa jest najważniejszym dokumentem przygotowywanym przez samorząd województwa, określającym cele i priorytety polityki rozwoju, prowadzonej na terenie regionu. Obowiązek opracowania strategii został nałożony na województwa w ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, która stanowi również, że strategia województwa powinna uwzględniać następujące cele:

1. pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej mieszkańców, a także pielęgnowanie i rozwijanie tożsamości lokalnej,
2. pobudzanie aktywności gospodarczej,
3. podnoszenie poziomu konkurencyjności i innowacyjności gospodarki województwa,
4. zachowanie wartości środowiska kulturowego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń,
5. kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego.

Jak wynika ze wskazań ustawy podstawowa odpowiedzialność samorządu województwa koncentruje się na nowoczesnym rozwoju gospodarczym, szeroko rozumianej sferze kulturowej oraz zrównoważonym gospodarowaniu środowiskiem i przestrzenią. Z chwilą uchwalenia strategia staje się podstawowym i nadrzędnym dokumentem formułującym politykę rozwoju województwa z perspektywy regionalnej. W systemie zarządzania regionalnego pełni kluczową rolę:

- z jednej strony jako generalny plan postępowania regionalnych władz samorządowych na swoim terenie i narzędzie zarządzania tym procesem,
- z drugiej zaś strony jako dokument informacyjny i promocyjny i narzędzie komunikowania się i współpracy z regionalną społecznością.

Rolą strategii jest więc na etapie planistycznym wskazanie odpowiedzi na wyzwania stojące przed Małopolską, zaś na etapie realizacji możliwie efektywne jej udzielenie. Strategia mówi generalnie o tym, co, jako społeczność regionalna, możemy i chcemy osiągnąć w perspektywie 10 lat - wobec takiej a nie innej sytuacji i pozycji regionu oraz wobec takich a nie innych aspiracji i oczekiwań regionalnych elit i szerokiej społeczności mieszkańców. Strategia w tym ujęciu jest narzędziem wspierania pozytywnych zmian w regionie i reagowania na zmiany pojawiające się w otoczeniu. Ma ambicję wspomagać wszystkich aktorów regionalnych w odnalezieniu się w tej dynamicznej sytuacji.

5.1.2 *Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2008 – 2015*

Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego została przyjęta uchwałą Nr 0049/XVIII/148/08 Rady Powiatu Suskiego z dnia 27.05.2008 r.

Wizja powiatu

POWIAT SUSKI:

- region o zrównoważonym rozwoju społeczno-gospodarczym opartym na idei samorządności społeczności lokalnej,
- czyste środowisko naturalne: ziemia, woda powietrze; atrakcyjne i bezpieczne miejsce do życia, pracy i wypoczynku
- region chroniący zasoby przyrodnicze, krajobrazowe,
- obszar o tożsamości ukształtowanej przez jego górską specyfikę, pielęgnujący tradycje oraz dorobek kulturalny,
- region dla całorocznego uprawiania turystyki oraz wypoczynku, zwłaszcza rodzinnego i weekendowego, dla mieszkańców dużych aglomeracji miejskich, w szczególności Krakowa i Śląska, oraz turystów zagranicznych,
- region z rozwiniętą infrastrukturą turystyczną oraz sportową dostosowaną do jego charakteru,
- region z rozwiniętym sektorem małych i średnich przedsiębiorstw oferujących wysoko przetworzone produkty wykonane z drewna,

- region wielofunkcyjnego rozwoju rolnictwa z gospodarstwami o ukierunkowanej produkcji, w tym gospodarstwami agroturystycznymi oferującymi zdrową żywność,
- obszar dostępny komunikacyjnie,
- region wewnętrznie zintegrowany, z rozwiniętą siecią dobrych dróg oraz przyjaznym dla środowiska systemem komunikacji wewnętrznej, obszar z rozwiniętym sektorem usług publicznych
- obszar otwarty na współpracę

Misja powiatu

Misją powiatu sformułowano opierając się na sześciu zasadniczych elementach:

POWIAT SUSKI

- obszar czysty, bezpieczny i dostępny,
- pielęgnujący tradycje i rozwijający dorobek kultury duchowej i materialnej,
- atrakcyjny ośrodek całorocznej turystyki górskiej, sportu oraz wypoczynku,
- oferujący nieskażone środowisko i zdrową żywność,
- zapewniający swoim mieszkańcom dostatek i perspektywy rozwojowe,
- społeczeństwo otwarte na współpracy, innowacje i kapitał.

Główny cel strategiczny

Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy oparty na idei samorządności lokalnej społeczności

Strategiczne Obszary Rozwojowe

W wyniku analizy sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu suskiego oraz analizy SWOT wypracowano pięć strategicznych obszarów rozwojowych, które stanowią główne kierunki (osie) rozwoju powiatu mające na celu osiągnięcie wizji i misji powiatu. Są to:

1. INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO
2. GOSPODARKA I RYNEK PRACY
3. BEZPIECZEŃSTWO, ZDROWIE I POLITYKA SPOŁECZNA
4. EDUKACJA I WSPÓŁPRACA
5. KULTURA, PROMOCJA I WYPOCZYNEK

Strategiczny program działań

Cele strategiczne

Cele te należą do grupy celów kierunkowych (odpowiadają na pytanie co chcemy osiągnąć) i długofalowych, o terminie realizacji sięgającym 10-15 lat.

Cele operacyjne (taktyczne)

Cele te dotyczą średniego horyzontu czasowego 3-5 lat i odpowiadają na pytanie w jaki sposób osiągnąć postawione wcześniej zamierzenia oraz wskazują narzędzia i sposoby realizacji celów strategicznych.

Zadania

Zadania to konkretne działania służące realizacji celów. Są one podstawą wdrażania strategii rozwoju i posiadają określone ramy organizacyjne. Część zadań w swej treści oraz zakresie działania może służyć realizacji różnych celów strategicznych bądź operacyjnych. „Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego na lata 2008 - 2015” jest powiązana z Narodowymi Strategicznymi Ramami Odniesienia Strategią Rozwoju Polski 2007-2015, Strategią Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007 – 2013, Małopolskim Regionalnym Programem Operacyjnym, ogólnokrajowymi programami operacyjnymi: „Infrastruktura i Środowisko”, „Kapitał Ludzki”, „Innowacyjna Gospodarka”, „Programem Współpracy Transgranicznej Polska - Słowacja 2007-2013 (projekt)”, „Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich”.

Zadania ujęte w niniejszym dokumencie mogą uzyskać wsparcie finansowe z programów krajowych i regionalnych wspierający rozwój lokalny.

Strategiczny program działań obejmuje zadania zgłoszone w ramach Konwentu Strategicznego, z zachowaniem polityki zrównoważonego rozwoju, który spełnia oczekiwania społeczności lokalnej i wszystkich instytucji działających na terenie powiatu.

Cele Strategiczne i operacyjne w poszczególnych obszarach rozwojowych:

1. INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

Cel strategiczny:

1.2 REALIZACJA ZADAŃ ZAPISANYCH W WOJEWÓDZKIM, POWIATOWYM I GMINNYCH PROGRAMACH OCHRONY ŚRODOWISKA ORAZ WIELOLETNICH PLANACH INWESTYCYJNYCH Z ZAKRESU OCHRONY ŚRODOWISKA

Cele operacyjne:

- 1.2.1 Kształtowanie postaw społeczeństwa w zakresie działań proekologicznych.
- 1.2.2 Ochrona zasobów wód powierzchniowych, zasobów wód podziemnych, poprawa ich jakości i zapobieganie zanieczyszczeniu.
- 1.2.3 Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniem pyłem zawieszonym i pyłem azbestowym.
- 1.2.4 Minimalizacja ilości powstających odpadów, wzrost odzysku i recyklingu odpadów oraz bezpieczne unieszkodliwianie pozostałych odpadów.
- 1.2.5 Ochrona gleby i powierzchni ziemi, ochrona różnorodności biologicznej oraz ochrona lasów, ochrona przed hałasem i promieniowaniem elektromagnetycznym.
- 1.2.6 Zapobieganie zagrożeniom naturalnym i poważnym awariom oraz eliminacja i minimalizacja ich skutków oraz systemowe monitorowanie stanu środowiska.
- 1.2.7 Rozwój obszarów wiejskich powiatu.
- 1.2.8 Ochrona przeciwpowodziowa i przeciwoświatłowa powiatu

5.1.3 Strategia Rozwoju Gminy Jordanów

Gmina Jordanów posiada bogatą tradycję dziejową, sięgającą sześciu wieków. zamieszkała jest przez ludność przywiązaną emocjonalnie do swych rodzinnych stron, zgodnie z żyjącą i pomnażającą w widoczny sposób swój dorobek materialny, czyniąc wiele starań aby dostosować się do nowej rzeczywistości gospodarczej. Powinna być ona nadal małą ojczyzną dla swoich mieszkańców, gdzie można dostatnio żyć, rozwijać się materialnie i duchowo, wygodnie mieszkać, znaleźć pracę i źródło godnych dochodów. W gestii mieszkańców gminy jest zrozumienie nadchodzących reform gospodarczych i cywilizacyjnych, szybkie dostosowywanie się do realiów przemian polegających na zmniejszeniu się funkcji dochodowych drobnych gospodarstw rolnych, wzrastaniu się dochodów pozarolniczych, wzrostu rangi wykształcenia, ekspensywnego nastawienia do życia ekonomicznego i zaradności życiowej.

Przyszłość gospodarcza gminy to wielofunkcyjny rozwój gospodarstw rolnych. Wzrastanie udziału ludności wiejskiej nierolniczej żyjącej w zgodzie z przyrodą i w poszanowaniu wielowiekowego dziedzictwa kulturowego.

Misją gminy jest tworzenie sprzyjających warunków społecznych i gospodarczych, służących poprawie warunków życiowych i wzrostowi pozycji gospodarczej jej mieszkańców. Władze gminy winny w partnerski sposób współpracować ze społecznością lokalną, zgodnie z potrzebami rozwoju, dobierać priorytety i zadania które mają rozwiązywać, koordynować lokalne inicjatywy, polepszać warunki życia, zwłaszcza infrastrukturalne i sprzyjać wszechstronnemu rozwojowi gospodarstwu swych mieszkańców.

Z uwagi na szczególne cenne walory środowiska przyrodniczego realizacja misji winna opierać się o podstawowe zasady ekorozwoju.

Gmina w rozpatrywanej perspektywie 10 – 15 lat w sposób radykalny nie zmieni swojego charakteru gospodarczego, będąc składową nowego powiatu podtrzyma silne związki gospodarcze z otaczającymi ją małymi i średnimi miastami, zwłaszcza z Jordanowem, Suchą Beskidzką i Rabką. W perspektywie tej można jednak z dużym prawdopodobieństwem założyć wiele przemian gospodarczych oczekiwanych, koniecznych lub też może dla wielu mieszkańców stanowiących nowość, do której są nieprzygotowani i zagrożą im ekonomicznie.

Głównymi obszarami życia gospodarczego i społecznego składającymi się na strategię rozwoju jest:

- rolnictwo i podtrzymanie zagospodarowania rolniczego obszarów wiejskich,
- pozarolnicza przedsiębiorczość,
- turystyka i rekreacja,
- rozwój infrastruktury lokalnej, w tym zwłaszcza ekologicznej.
- oświata, kultura i edukacja dorosłych.

5.2 Programy Ochrony Środowiska

5.2.1 Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego na Lata 2004-2007 wraz z perspektywą do 2011 roku

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego został przyjęty uchwałą Nr 0049/XVIII/113/04 Rady Powiatu Suskiego z 29 czerwca 2004 r. Zasadniczym celem „Programu Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego” jest realizacja polityki ekologicznej dla Powiatu Suskiego na lata 2004-2007 z uwzględnieniem perspektyw na lata 2008-2011.

Głównym, celem programów ochrony środowiska jest potrzeba poprawy jakości życia społeczeństwa, którą można zrealizować m.in. przez:

- przedsięwzięcia wprowadzające skuteczną poprawę stanu środowiska z wszystkimi jego elementami (m.in. powietrze, woda, gleba i grunty, powierzchnie ziemi, zasoby naturalne, flora i fauna),
- racjonalną gospodarkę zasobami naturalnymi z kształtowaniem odpowiedniej struktury gospodarki i tworzeniem rynków pracy w ochronie środowiska,
- zmianę zachowań i intensyfikację świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- skuteczne zarządzanie środowiskiem na każdym szczeblu realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska.

5.2.2 Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jordanów na lata 2004-2007 wraz z perspektywą do 2011 roku

Przedmiotowy plan usuwania azbestu wpisuje się przede wszystkim w następujące cele określone w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Jordanów, określone jako : ekologiczne, ochrona powietrza i ochrona gleby i powierzchni ziemi.

W dziale ochrony powietrza sprecyzowano m.in. zadania polegające na:

- inwentaryzacja wyrobów budowlanych zawierających azbest,
- opracowanie programu bezpiecznego usuwania wyrobów budowlanych zawierających azbest,
- wdrażanie programu bezpiecznego usuwania wyrobów budowlanych zawierających azbest.

Cele ekologiczne i program zadaniowy - Kształtowanie świadomości i edukacja społeczeństwa

Podstawowym warunkiem powodzenia realizacji wszelkich działań ekologicznych jest aktywny udział świadomego i dobrze wyedukowanego społeczeństwa. To przecież ludzie dokonują wyboru zarówno w sferze konsumpcji, jak też usług. Oni są także wytwórcami odpadów czy ścieków. Oni są odpowiedzialni za racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody. Na obszarach wiejskich ze względu na możliwość bezpośredniego zanieczyszczania środowiska odpadami czy ściekami ta edukacja ma szczególne znaczenie.

Cel długoterminowy

Kształtowanie postaw i tworzenie nowych wzorców zachowań mieszkańców uwzględniających troskę o jakość środowiska

Strategia realizacji celu

Edukacja ekologiczna jest jednym z podstawowych warunków realizacji przyjętej polityki ekologicznej. Poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa jest bowiem warunkiem akceptacji tej polityki. Trudno sobie wyobrazić aktywne uczestnictwo społeczeństwa nawet w najlepiej przygotowanych programach, jeżeli nie zostały one poparte wcześniejszą edukacją. Najważniejszym celem, który należy osiągnąć jest wykształcenie świadomości ekologicznej i przekonanie ludzi o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju. Jest to cel dalekosiężny, wykraczający poza horyzont 2011 roku, do którego można się zbliżyć poprzez stopniowe podnoszenie świadomości ekologicznej. Cel ten będzie możliwy do osiągnięcia przez intensyfikację aktualnych działań, eliminowanie działań mało efektywnych i poszerzenie sposobów edukowania o nowe formy, przede wszystkim sprawdzone gdzie indziej, w kraju i na świecie. Kształtowanie świadomości i edukacja społeczeństwa w Gminie Jordanów będzie prowadziła do:

- uświadamiania zagrożeń wynikających z zanieczyszczenia środowiska,
- budzenia zainteresowania i zrozumienia mieszkańców zagadnieniami ochrony środowiska,
- umożliwienie mieszkańcom dostępu do informacji z zakresu ochrony środowiska.

Działania podejmowane przez Gminę w tym zakresie będą dotyczyły wszelkich zagadnień związanych z ochroną środowiska.

Cele średniookresowe do roku 2011

Edukacja ekologiczna jest procesem długoterminowym, a na efekty tych działań trzeba długo czekać, dlatego przewiduje się kontynuację wszystkich rozpoczętych działań i dalszą edukację ekologiczną mieszkańców.

Program zadaniowy na lata 2004-2007 i działania do 2011

Tabela 4. Kształtowanie świadomości i edukacji społeczeństwa - Program zadaniowy Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jordanów w latach 2004-2007 i działania do 2011

Zadanie	w/k*	Jednostka odpowiedzialna	Lata realizacji	
			do 2007	po 2007
Opracowanie, druk i kolportaż materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz wydawnictw o tematyce ekologicznej	w	Gmina		
Sprzątanie Gminy w ramach Kampanii „Sprzątanie Świata – Polska”	w	Gmina, Szkoły, Podmioty gospodarcze		
Organizacja szkoleń i warsztatów lub zebrań informacyjnych dotyczących korzystania ze środowiska zgodnie z polityką zrównoważonego rozwoju	w/k	Gmina, Powiat, Lasy Państwowe, Organizacje Ekologiczne		
Działania informacyjno-edukacyjne dla małych i średnich przedsiębiorstw z zakresu ochrony środowiska (np. zarządzanie środowiskowe ISO 14 000, zrównoważony rozwój przedsiębiorstwa, zmniejszenie energochłonności produkcji i usług itp.)	w/k	Gmina, Powiat, Podmioty gospodarcze		
Współudział w akcjach propagandowych „czysty powiat”, „dokarmianie zwierząt”	k	Gmina, Powiat, Lasy Państwowe		

* Zadanie oznaczone literą „W” zaliczane jest do zadań własnych gminy, tzn. gmina jest ich inicjatorem, organizatorem i ponosi odpowiedzialność za ich realizację. Z tego tytułu gmina musi przewidzieć środki budżetowe i może ubiegać się o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych. Zadanie oznaczone literą „K” oznacza, że gmina bierze udział w realizacji zadania jako jeden z podmiotów koordynujących. Dotyczyć to może zadań, za które odpowiada podmiot zewnętrzny (np. administrator dróg). W zależności od rodzaju przedsięwzięcia, może się ono wiązać z zaangażowaniem gminnych środków finansowych, najczęściej jednak gmina nie uczestniczy finansowo w realizacji przedsięwzięcia, lecz jest np. stroną uzgadniającą lub opiniującą.

Ochrona powietrza

Zgodnie z definicją przedstawioną w ustawie Prawo ochrony środowiska art. 85 ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości, w szczególności przez:

- utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

Szczególne znaczenie konieczności ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami wynika z faktu, że zanieczyszczenia powietrza oddziałują bezpośrednio na zdrowie człowieka, organizmy żywe, roślinność, wody, gleby a także zabytki i budowle.

Dodatkowo są to zanieczyszczenia, które łatwo przenoszą się nawet na duże odległości, oddziałują na zmiany klimatu i wywołują niekorzystne procesy w ochronnej warstwie ozonowej.

Cel długoterminowy

Poprawa jakości powietrza, zmniejszenie oddziaływania „niskiej emisji” oraz ochrona przed pyłem azbestowym

Strategia realizacji celu

Do najważniejszych działań w zakresie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem na terenie Gminy zalicza się:

- zmniejszenie emisji zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza,
- zmniejszenie oddziaływania zanieczyszczeń ze źródeł liniowych (drogi).

Na poprawę jakości powietrza wpłynie również bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest oraz bieżąca naprawa dróg gminnych. Do działań ochronnych przed zanieczyszczeniami komunikacyjnymi należy również stosowanie stref (pasów) zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych (strefy te powinny być komponowane z gatunków o dużej odporności na zanieczyszczenia oraz właściwie pielęgnowane, a ubytki uzupełniane).

Cele średniokresowe do roku 2011 - dalsze działania w zakresie bezpiecznego usuwania wyrobów azbestowych,

Program zadaniowy na lata 2004-2007 i działania do 2011

Tabela 5. Ochrona powietrza - Program zadaniowy Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jordanów w latach 2004-2007 i działania do 2011.

Zadanie	w/k*	Jednostka odpowiedzialna	Lata realizacji	
			do 2007	po 2007
Współdziałanie w opracowywaniu i wdrożeniu systemu zbierania i gromadzenia informacji o zanieczyszczeniach powietrza	k	Gmina, Powiat, WIOŚ, Urząd Marszałkowski		
Inwentaryzacja źródeł emisji do powietrza	k	Gmina, Powiat, WIOŚ, Urząd Marszałkowski		
<u>Inwentaryzacja wyrobów budowlanych zawierających azbest</u>	k	Gmina, Powiat, Urząd Marszałkowski, WIOŚ		
<u>Opracowanie programu bezpiecznego usuwania wyrobów budowlanych zawierających azbest</u>	k	Gmina, Powiat, Urząd Marszałkowski, WIOŚ		
<u>Wdrażanie programu bezpiecznego usuwania wyrobów budowlanych zawierających azbest</u>	w/k	Gmina, Powiat, Urząd Marszałkowski, WIOŚ		

* Zadanie oznaczone literą „W” zaliczane jest do zadań własnych gminy, tzn. gmina jest ich inicjatorem, organizatorem i ponosi odpowiedzialność za ich realizację. Z tego tytułu gmina musi przewidzieć środki budżetowe i może ubiegać się o dofinansowanie ze źródeł zewnętrznych. Zadanie oznaczone literą „K” oznacza, że gmina bierze udział w realizacji zadania jako jeden z podmiotów koordynujących. Dotyczyć to może zadań, za które odpowiada podmiot zewnętrzny (np. administrator dróg). W zależności od rodzaju przedsięwzięcia, może się ono wiązać z zaangażowaniem gminnych środków finansowych, najczęściej jednak gmina nie uczestniczy finansowo w realizacji przedsięwzięcia, lecz jest np. stroną uzgadniającą lub opiniującą.

Ochrona gleby i powierzchni ziemi

Jakość gruntów wywiera bezpośredni wpływ na inne elementy środowiska jak stan wód, przydatność rolniczą, różnorodność florystyczną i architekturę krajobrazu, dlatego też, ochrona gleby i powierzchni ziemi jest bardzo istotnym elementem ochrony środowiska i nie należy rozpatrywać jej w oderwaniu od pozostałych. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska, ochrona powierzchni ziemi polega na zapewnieniu jej jak najlepszej jakości, m.in. poprzez utrzymanie (lub doprowadzenie) jakości gleby i ziemi co najmniej do wymaganych standardów.

Cel długoterminowy

Poprawa stanu oraz racjonalne wykorzystanie terenu i zasobów glebowych

Strategia realizacji celu:

Ochrona powierzchni ziemi

W zakresie ochrony rzeźby terenu proponuje się za studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy następujące działania:

Zakaz niwelowania naturalnych jarów i zagłębień terenowych,

Likwidowanie, bądź rekultywowanie i zagospodarowanie składowisk wszelkiego typu odpadów,

Cele średniookresowe do roku 2011

dalsze działania przeciwdziałające erozji i przeciwdziałające pogarszaniu się jakości gleb.

5.3 Plany Gospodarki Odpadami

5.3.1 Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010

„Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010” został przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 233 z dnia 29 grudnia 2006 r. (M.P. z dnia 29 grudnia 2006 r.). Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.), wprowadziła obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami, które podlegają aktualizacji nie rzadziej niż co 4 lata. Pierwszy krajowy plan gospodarki odpadami (KPGO) przyjęty został uchwałą Nr 219 Rady Ministrów z dnia 29 października 2002 r. (M.P. z 2003 r. Nr 11, poz. 159). W 2006 r. upływa termin jego aktualizacji.

"Sprawozdanie z realizacji krajowego planu gospodarki odpadami za okres od 29 października 2002 r. do 29 października 2004 r." wykazało niewielki postęp w zakresie poprawy gospodarki odpadami, w szczególności odpadami komunalnymi i komunalnymi

osadami ściekowymi. Zawarto w nim szereg rekomendacji, z których część została zrealizowana, a część jest w trakcie realizacji. Do najważniejszych zrealizowanych rekomendacji należy przedstawienie przez Rząd Parlamentowi propozycji nowelizacji ustaw związanych z gospodarką odpadami (I połowa 2005 r.), które miały na celu między innymi ułatwienie gminom przejmowania od właścicieli nieruchomości obowiązków w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi oraz zdyscyplinowanie jednostek samorządu terytorialnego w zakresie realizacji przez nie ustawowych obowiązków (rekomendacja 5.10, 5.5 i 5.12). Należy zauważyć, że Parlament nadał inny kształt proponowanym rozwiązaniom systemowym, które zostały zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 175, poz. 1458 oraz z 2006 r. Nr 63, poz. 441). Pośród rekomendacji, które są w trakcie realizacji, należy wymienić rekomendację 5.2 dotyczącą analizy stawek opłat za korzystanie ze środowiska w przypadku składowania odpadów. Przewiduje się, że nowe podwyższone stawki opłat za składowanie odpadów wejdą w życie z dniem 1 lipca 2007 r. (trwają prace nad przygotowaniem stosownego projektu rozporządzenia Rady Ministrów). Ponadto prowadzone są prace nad przygotowaniem Programu Operacyjnego "Infrastruktura i Środowisko", aby możliwe było finansowanie inwestycji w zakresie gospodarki odpadami (m.in. rekomendacja 5.3 i 5.11).

W 2006 r. w Ministerstwie Środowiska utworzono Departament Gospodarki Odpadami. Głównym zadaniem Departamentu jest koordynacja działań w zakresie tworzenia i wdrażania polityki dotyczącej gospodarki odpadami w kraju i na poziomie Unii Europejskiej.

Od 1 stycznia 2008 r. zadania w zakresie gospodarki odpadami będące dotychczas w kompetencjach wojewody zostaną przeniesione do kompetencji marszałka województwa zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej (Dz. U. Nr 175, poz. 1462, Nr 189, poz. 1604 i Nr 267, poz. 2257 oraz z 2006 r. Nr 144, poz. 1043 i Nr 220, poz. 1601). Dzięki temu nastąpi skupienie w jednym urzędzie na szczeblu województwa zadań w zakresie m.in. planowania gospodarki odpadami i wydawania decyzji, co powinno korzystnie wpłynąć na wdrażanie polityki województwa w zakresie gospodarki odpadami. Kompetencje w zakresie gospodarki odpadami organów na poziomie powiatu i gminy nie ulegają zmianie.

Ze względu na zgłaszane ze strony jednostek samorządu terytorialnego wnioski, aby w krajowym planie gospodarki odpadami określić docelowy system gospodarki odpadami

oraz w bardziej konkretny sposób zadania, przyjęto nieco odmienną formułę "Krajowego planu gospodarki odpadami 2010" (Kpgo 2010) w porównaniu do pierwszego krajowego planu gospodarki odpadami (KPGO).

Plan obejmuje pełny zakres zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami w kraju w sposób zapewniający ochroną środowiska, uwzględniając obecne i przyszłe możliwości i uwarunkowania ekonomiczne oraz poziom technologiczny istniejącej infrastruktury.

Plan gospodarki odpadami dotyczy zarówno odpadów powstających w kraju, a w szczególności odpadów komunalnych, odpadów niebezpiecznych, odpadów opakowaniowych i komunalnych osadów ściekowych, jak i odpadów przywożonych na teren kraju.

Plan uwzględnia tendencje we współczesnej gospodarce światowej, jak również krajowe uwarunkowania rozwoju gospodarczego.

Przedstawione w planie cele i zadania dotyczą okresu 2007-2010 oraz perspektywnie okresu 2011-2018.

Plan gospodarki odpadami obejmuje:

- opis aktualnego stanu gospodarki odpadami, zawierający informacje dotyczące:
 - * rodzaju, ilości i źródeł pochodzenia odpadów, które mają być poddane procesom odzysku lub unieszkodliwiania,
 - * posiadaczy odpadów prowadzących działalność w zakresie zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
 - * rozmieszczenia istniejących instalacji do zbierania, odzysku lub unieszkodliwiania odpadów,
 - * identyfikacji problemów w zakresie gospodarowania odpadami,
- prognozowane zmiany w zakresie wytwarzania i gospodarowania odpadami,
- cele w zakresie gospodarki odpadami z podaniem terminów ich osiągnięcia,
- system gospodarowania odpadami,
- zadania, których realizacja zapewni poprawę sytuacji w zakresie gospodarowania odpadami,
- rodzaj przedsięwzięć i harmonogram ich realizacji,
- instrumenty finansowe służące realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami, zawierające następujące elementy:
 - * wskazanie źródeł finansowania planowanych działań,
 - * harmonogram rzeczowo-finansowy planowanych działań zmierzających do zapobiegania powstawaniu odpadów lub ograniczania ilości odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko oraz prawidłowego gospodarowania nimi, w tym ograniczenia ilości odpadów ulegających biodegradacji zawartych w odpadach komunalnych kierowanych na składowiska,
- system monitoringu i sposób oceny realizacji celów w zakresie gospodarki odpadami.

"Krajowy plan gospodarki odpadami 2010" opracowano według stanu prawnego na dzień 15 października 2006 r. Grupy, podgrupy i rodzaje odpadów określano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

Według Krajowego planu gospodarki odpadami 2010 w zakresie odpadów niebezpiecznych - odpadów zawierających azbest określono:

1) Źródła powstawania, ilości wytworzone i unieszkodliwiane

W 2004 r. zebrano i unieszkodliwiono przez składowanie około 141 tys. Mg odpadów zawierających azbest. Na tę ilość składały się zawierające azbest: materiały izolacyjne, materiały konstrukcyjne, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, okładziny hamulcowe odpady oraz azbestowe z elektrolizy. Na terenie kraju pozostało jeszcze około 15 mln Mg materiałów zawierających azbest.

2) Istniejący system gospodarowania

Demontaż elementów izolacyjnych i budowlanych zawierających azbest mogą wykonywać tylko posiadacze odpadów posiadający decyzje administracyjne oraz stosowne zaświadczenia kwalifikacyjne w zakresie bezpiecznego postępowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

3) Istniejące instalacje do unieszkodliwiania

Jedyną dopuszczoną prawem metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie. Według stanu na dzień 31 października 2006 r. eksploatowano na terenie kraju 26 składowisk. Były to składowiska odpadów niebezpiecznych lub wydzielone kwatery na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

4) Identyfikacja problemów:

- brak zachęt ekonomicznych dla prywatnych posiadaczy do demontażu wyrobów zawierających azbest (eternit),
- trudności w lokalizacji ogólnodostępnych składowisk odpadów zawierających azbest, co wymagałoby weryfikacji "Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski".

Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami.

Zgodnie z "Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" przyjętym przez Radę Ministrów RP w dniu 14 maja 2002 r. szacowana ilość wyrobów zawierających azbest wynosząca 15 mln Mg powinna być usunięta do końca 2032 r. Natomiast do 2018 r. powinno być usunięte około 60% ilości odpadów zawierających azbest.

Przyjęte cele w gospodarce odpadami.

W okresie od 2007 r. do 2018 r. zakłada się sukcesywne osiągnięcie celów określonych w przyjętym w dniu 14 maja 2002 r. przez Radę Ministrów "Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski" przewidzianym do 2032 r., który zostanie w 2007 r. poddany aktualizacji.

Kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarowania odpadami.

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami zawierającymi azbest wymaga realizacji następujących działań:

- monitoringu prawidłowego postępowanie z odpadami zawierającymi azbest, szczególnie obejmującego indywidualnych posiadaczy i firm zajmujących się demontażem,
- modernizacji i/lub budowy składowisk odpadów azbestowych.

5.3.2 Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami

Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Małopolskiego został przyjęty przez Sejmik Samorządowy Województwa Małopolskiego w dniu 25 sierpnia 2003 roku i aktualizowany 24 września 2007 roku. W wymienionym wyżej dokumencie, odpady zawierające azbest potraktowano jako odrębną grupę.

Ustalony cel ekologiczny do 2014 roku to „ograniczenie oddziaływania azbestu na środowisko i sukcesywna eliminacja wyrobów zawierających azbest oraz zapewnienie wystarczającej pojemności składowisk w województwie małopolskim dla składowania powstających odpadów zawierających azbest”. Jako podstawową metodę unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest wymieniono ich składowanie. Dla realizacji tego celu planowane jest adaptowanie niektórych składowisk odpadów komunalnych poprzez wydzielenie odpowiednich kwater (np. w Nowym Sączu czy

Trzebini). W związku z tym, że funkcjonujące składowiska nie rozwiązują problemu składowania odpadów azbestowych z terenu woj. małopolskiego, proponowane jest do 2012 wybudowanie na terenie województwa następującej ilości składowisk (zgodnie z „Programem usuwania azbestu...”):

- dwa składowiska o powierzchni 1 ha każde,
- jedno składowisko o powierzchni 2 ha.

Natomiast w latach 2013 – 2032 zakłada się wybudować dodatkowo 3 składowiska (obiekty o powierzchni 2 ha każdy).

5.3.3 Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Suskiego na lata 2004-2007 wraz z Perspektywą do 2011 roku

Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Suskiego został przyjęty uchwałą Nr 0049/XVIII/113/04 Rady Powiatu Suskiego z 29 czerwca 2004 r. Odnośnie wyrobów Azbestowych, to brak inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest na terenie powiatu uniemożliwia jednocześnie prognozę ich wytwarzania. Odniesienie się do Krajowego Programu Usuwania Azbestu i szacunku, że na terenie województwa małopolskiego można wytworzyć w najbliższych 30 latach ok. 895730 Mg azbestu jest praktycznie bez znaczenia. Tylko właściwa inwentaryzacja wyrobów budowlanych zawierających azbest na terenie powiatu pozwoli ustalić właściwą planową gospodarkę odpadami azbestowymi. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Wójt prowadzi rejestr substancji zawierających azbest, będących w posiadaniu osób fizycznych. Należy dążyć do podniesienia świadomości ekologicznej w społeczeństwie związanej z koniecznością rejestracji.

Plan działań w gospodarce odpadami niebezpiecznymi zamiera m.in.:

Cele

- zapobieganie powstawaniu odpadów,
- ograniczenie wpływu na środowisko wyrobów zawierających azbest oraz powstających w wyniku rozbiórki i demontażu odpadów azbestowych,
- eliminacja ujemnego wpływu składowanych odpadów niebezpiecznych,

Zadania

- wprowadzenie ścisłej ewidencji rodzajów i ilości odpadów,
- budowa powiatowego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych /PPZON/
- budowa gminnych punktów zbiórki odpadów niebezpiecznych /GPZON/,
- inwentaryzacja wyrobów budowlanych zawierających azbest,
- opracowanie programu i monitoringu usuwania wyrobów zawierających azbest.

5.3.4 Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Jordanów na lata 2004-2015

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Jordanów na lata 2004-2015 został opracowany z czerwca 2004r. przez dr inż. Tomasza Bergiera, który został przyjęty Uchwałą nr XIX/134/2004 Rady Gminy w Jordanowie z dnia 16-08-2004r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska oraz Planu Gospodarki Odpadami.

Według przyjętego Planu odpady zawierające azbest:

Odpady zawierające azbest klasyfikowane są jako odpady niebezpieczne a gospodarka nimi obwarowana jest szczególnymi wymaganiami. Wyroby zawierające azbest stwarzają szczególne zagrożenie nie tylko dla środowiska naturalnego, lecz również dla zdrowia ludzkiego. Włókna azbestowe powstałe podczas demontażu wyrobów zawierających azbest w wyniku łamania, cięcia płyt, szlifowania wyrobów itp. mają właściwości rakotwórcze. Dlatego też usuwanie azbestu powinno odbywać się przy zachowaniu specjalistycznych procedur prowadzenia prac i winny zajmować się tym uprawnione podmioty mające stosowne zezwolenie.

Zasady bezpiecznego postępowania z odpadami zawierającymi azbest sformułowane zostały w:

- ustawie o odpadach,
- ustawie prawo ochrony środowiska,
- ustawie o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest oraz w rozporządzeniach wykonawczych:
 - rozporządzeniu Ministra Gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest,
 - rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej dotyczącym zasad bhp przy usuwaniu i zabezpieczaniu wyrobów zawierających azbest,
 - rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej dotyczącym wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23.10.2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest – do 31 grudnia 2032 roku dopuszczone jest

wykorzystywanie azbestu i wyrobów zawierających azbest w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27.09.2001 r. w sprawie katalogu odpadów odpady azbestowe klasyfikowane są w pięciu grupach: 06, 10, 15, 16 i 17. Zalicza się do nich odpady o następujących kodach:

06 13 04 – odpady z przetwarzania azbestu

10 11 81 – odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła)

10 13 09 – odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo-azbestowych

15 01 11 – opakowania z metali zawierające niebezpieczne porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi

16 02 12 – zużyte urządzenia zawierające azbest

17 06 01 – materiały izolacyjne zawierające azbest

17 06 05 – materiały konstrukcyjne zawierające azbest.

W związku z wyznaczonym ustawowo rokiem 2032 jako granicznym, do którego może być wykorzystywany azbest i mogą być stosowane wyroby zawierające azbest, na terenie gminy będą powstawały odpady azbestowe w związku z wymianą przez mieszkańców pokryć dachowych zarówno budynków mieszkalnych jak i budynków gospodarczych. Zdecydowana większość budynków mieszkalnych i gospodarczych na terenach wiejskich posiada dachy kryte eternitem.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska nałożyła na osoby fizyczne – posiadaczy odpadów – obowiązek unieszkodliwiania wyrobów zawierających substancje niebezpieczne. Natomiast rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23.10.2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest, wprowadzony został obowiązek przedkładania Wójtowi informacji o ilości, rodzaju i miejscu występowania wyrobów zawierających azbest oraz o planowanym terminie usuwania tych wyrobów. Wójt zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska, począwszy od 2004 r. ma obowiązek przedkładania corocznie Wojewodzie informacji na temat ilości, rodzaju i miejsc występowania wyrobów zawierających azbest będących w posiadaniu osób fizycznych. Odpady azbestowe wytworzone przez mieszkańców gminy winny być unieszkodliwione do 2032 r. Za usuwanie odpadów azbestowych do miejsc ich unieszkodliwiania odpowiedzialni są posiadacze tych odpadów. Szacuje się, że co czwarty dom na terenie gminy Jordanów (nie licząc

zabudowań gospodarczych) jest pokryty płytami azbestowo-cementowymi (eternitem), co przy założeniu, że średnia powierzchnia jednego dachu wynosi ok. 230 m² daje w sumie ok. 600 m³ (ok. 1 575 Mg) płyt azbestowo-cementowych. Dla oszacowania ilości zabudowań gospodarczych przyjęto, że na terenie gminy jest 622 gospodarstw powyżej 3 ha powierzchni (wg liczby nakazów płatniczych) i że każde z tych gospodarstw posiada zabudowanie gospodarcze, którego powierzchnia dachu może wynosić średnio ok. 180 m². Przyjęto jak dla domów mieszkalnych, że co czwarte zabudowanie gospodarcze jest pokryte eternitem, co daje w skali gminy ok. 307,8 Mg płyt azbestowo-cementowych z zabudowań gospodarczych. Przy powyższych założeniach oraz przy dodatkowym założeniu, że płyty azbestowo-cementowe będą usuwane z 15 budynków rocznie szacuje się, że ilość tego rodzaju odpadów będzie wynosiła około 38 Mg/rok.

Odpady niebezpieczne z sektora budowlanego, a w szczególności płyty azbestowo-cementowe (tzw. eternit) wywożone są przez uprawnione firmy na odpowiednie składowiska, zlokalizowane na terenie innych gmin. Na terenie gminy Jordanów głównym źródłem odpadów zawierających azbest jest budownictwo (wymiana pokryć domów jednorodzinnych i zabudowań gospodarczych). Ze względu na charakter prowadzonej działalności na terenie gminy Jordanów (brak zakładów przemysłowych) strumień odpadów zawierających azbest z działalności gospodarczej nie występuje.

Cel ekologiczny do roku 2015:

- zintensyfikowanie unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest

Kierunki działań:

- zorganizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnej na temat prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest i szkodliwości azbestu w przypadku nieprawidłowego usuwania,
- przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występowania narażenia na ekspozycję azbestem,
- systematyczna aktualizacja bazy danych o posiadaczach wyrobów zawierających azbest.

Podstawową metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie. Natomiast w celu wyeliminowania ewentualnego szkodliwego działania azbestu zawartego szczególnie w nawierzchniach dróg można powierzchnię drogi przykryć dodatkową warstwą ochronną np. gleby a następnie poddać ją procesowi utwardzania. Wobec zakazu stosowania wyrobów zawierających azbest, jedynym

źródłem odpadów jest wytwarzanie ich podczas robót w miejscach, gdzie dawniej były zastosowane. Znaczna masa odpadów zawierających azbest stanowi część nieruchomości (np. dachy, drogi). Wg polskiego prawa sposób zagospodarowania tych odpadów należy do właściciela nieruchomości. Często wysokie koszty transportu i unieszkodliwiania tych odpadów uniemożliwiają właścicielom nieruchomości podejmowanie jakichkolwiek działań związanych z ich wymianą. Sugeruje się aby Gmina Jordanów współfinansowała transport i unieszkodliwianie tych odpadów, korzystając m. in. z Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Również starostwo powiatowe oferuje pomoc finansową w tym zakresie. W związku z ustawowym obowiązkiem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest przez posiadaczy tych odpadów zintensyfikowany zostanie proces wymiany pokryć dachowych budynków mieszkalnych i gospodarczych. Zakłada się, że azbest będzie usuwany sukcesywnie aż do 2032 roku. Przewiduje się (na podstawie szacunków zawartych w KPGO), że do roku 2015 zostanie usuniętych około 50% wyrobów zawierających azbest, a więc powstanie około 800 Mg odpadów tej grupy.

Cele i kierunki działań w gospodarce niebezpiecznymi według Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Jordanów

Cele szczegółowe w latach 2003-2014

1. Bezpieczne dla zdrowia ludzi usunięcie wyrobów zawierających azbest i zdeponowanie ich na wyznaczonych składowiskach w sposób eliminujący ich negatywne oddziaływanie,

Dla osiągnięcia założonych celów, konieczne jest podjęcie następujących kierunków działań:

- monitoring usuwania oraz prawidłowego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- organizacja kampanii reklamowo-propagandowej w zakresie postępowania z odpadami zawierającymi azbest,
- opracowywanie programów usuwania wyrobów zawierających azbest na poziomie wojewódzkim, powiatowym i gminnym,
- nowelizacja przepisów prawnych zgodnie z „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”,

5.4 Programy usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

5.4.1 Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski powstał w wyniku:

- przyjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rezolucji z dnia 19 czerwca 1997 r. – w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M.P. Nr 38, poz. 373), w której Rada Ministrów została wezwana m.in. do opracowania programu zmierzającego do wycofywania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski,
- realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628, z 1998 r., Nr 156, poz. 1018, z 2000 r. Nr 88, poz. 986, oraz z 2001 r. Nr 100, poz. 1085 i Nr 154, poz. 1793) oraz odpowiednich przepisów wykonawczych do tej ustawy,
- potrzeb oczyszczania kraju z azbestu oraz wyrobów zawierających azbest.

Azbest znany jest od kilku tysięcy lat. Szerokie jego zastosowanie nastąpiło w wyniku rewolucji przemysłowej w okresie ostatnich 100 lat. Azbest stosowany był w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych, przede wszystkim do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i elewacyjnych, a także rur. Z uwagi na swoje niewątpliwe zalety, jak odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, działanie kwasów, substancji żrących a także elastyczność itp. wykorzystywany był chętnie jako cenny surowiec również w Polsce. Na terenie kraju znajduje się ogółem 15.466 tys. ton wyrobów zawierających azbest, w tym: 14.866 tys. ton płyt azbestowo-cementowych (1.351.500 tys. m²), 600 tys. ton rur i innych wyrobów azbestowo-cementowych. Zabezpieczenie i usuwanie tak znacznych ilości wyrobów wiąże się z dużymi kosztami, które nawet w zakładanym okresie (30 lat) usuwania stanowią będą znaczne obciążenie finansowe. Trwałość płyt azbestowo-cementowych określa się na około 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy.

Program ten może stanowić element krajowego planu gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi oraz programów ochrony środowiska na szczeblu wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Plany powinny być opracowane zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. Nr 62, poz. 627) i ustawą o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001r. (Dz. U. Nr 62, poz. 628).

Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 100, poz. 1085), opracowane zostaną programy ochrony środowiska, których częścią składową będą wojewódzkie, powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami. Programy te powinny uwzględniać gospodarkę odpadami azbestowymi. Zakłada się, iż w perspektywie długofalowej, realizacja wymienionych wyżej programów, a w tym celów nakreślonych w „Programie...”, odbywać się będzie również w ramach w pełni skoordynowanych przedsięwzięć zaplanowanych w Narodowym Planie Rozwoju (NPR), który stanowić będzie podstawę finansowego wsparcia z Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej. Dofinansowanie realizacji niektórych elementów „Programu...” z tych środków wymagać będzie ich uwzględnienia w programach operacyjnych zgodnych ze średniookresowymi strategiami strukturalnymi NPR, w tym w szczególności z:

- Narodową Strategią Ochrony Środowiska, w której dostosowanie do wymagań prawa wspólnotowego w zakresie gospodarki odpadami (w tym odpadami niebezpiecznymi) zaliczono do działań o charakterze priorytetowym,
- Narodową Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa, w ramach której winny być rozwiązane problemy wysypisk śmieci zlokalizowanych na obszarach gmin wiejskich,
- Narodową Strategią Wzrostu Zatrudnienia i Rozwoju Zasobów Ludzkich w odniesieniu do obszarów o wysokiej stopie bezrobocia, gdzie realizacja „Programu...” wywoła ożywienie w branży remontowo-budowlanej i przyczyni się do stworzenia nowych miejsc pracy, oraz Narodową Strategią Rozwoju Regionalnego, która zakłada pełną harmonizację działań podejmowanych na rzecz rozwoju regionalnego z zasadą ekorozwoju, zawartą w *II Polityce Ekologicznej Państwa* i wynikająca z zobowiązań międzynarodowych Polski.

Na podstawie ustawy z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz.U. Nr 48, poz. 550, z późn. zmianami) Rada Ministrów uchwałą Nr 105 z dnia 28 grudnia 2000 r. przyjęła Narodową Strategię Rozwoju Regionalnego (NSRR) na lata 2001-2006, stanowiącą jedno z narzędzi tworzonego systemu polityki rozwoju regionalnego w Polsce. Działania zawarte w NSRR przewidziane zostały w *Narodowym Programie Przygotowania do Członkostwa w Unii Europejskiej (NPPC)* – w priorytecie nr 21 *Polityka regionalna i koordynacja instrumentów strukturalnych*. W NPPC zaplanowano również dostosowanie do wymagań Dyrektywy Rady 87/217/REWG w sprawie zapobiegania i zmniejszania zanieczyszczenia środowiska azbestem w ramach działań wymienionych w priorytecie nr 22.3 *Dostosowanie do wymagań prawa*

wspólnotowego w zakresie gospodarki odpadami oraz priorytecie nr 22.4 Dostosowanie do wymagań prawa wspólnotowego w zakresie jakości powietrza.

Podane w opracowaniu wielkości opisują skalę problemu odnosząc się do całego kraju. Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są w dwóch klasach. Z uwagi na brak w kraju szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest, wszystkie wartości i większość danych ilościowych ujęto szacunkowo.

Celem programu jest:

- spowodowanie oczyszczenia terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

Zadaniem programu jest określenie warunków sukcesywnego usuwania wyrobów zawierających azbest.

W programie zawarte zostały:

- a) ilości wyrobów oraz ich rozmieszczenie terytorialne w Polsce,
- b) obliczenia ilości i wielkości niezbędnych składowisk odpadów wraz z kosztami inwestycji i ich eksploatacji,
- c) dochody i wydatki budżetu państwa z tytułu prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest,
- d) szacunki innych dochodów i wydatków,
- e) potrzeby kredytowe,
- f) propozycje nowych uregulowań i nowelizacji przepisów odnoszących się do problematyki azbestu,
- g) propozycje założeń organizacyjnych i monitoringu programu w układzie centralnym i terytorialnym.

5.4.2 Program Usuwania Azbestu na Terenie Powiatu Suskiego.

Program Usuwania Azbestu na Terenie Powiatu Suskiego został opracowany w lipcu 2007 r. Celem Powiatowego programu usuwania azbestu jest uszczegółowienie krajowego „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski” w odniesieniu do terenu powiatu suskiego obejmującego:

- oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem oraz ustalenie koniecznych do tego uwarunkowań,

- sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest stosowanych w Unii Europejskiej.

Zadania Powiatu powinny koncentrować się w szczególności na:

- edukacji w zakresie bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- wydawaniu pozwoleń firmom budowlanym i transportowym zajmującym się wyrobami zawierającymi azbest oraz dalszego prowadzenia dofinansowania do unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.
- dofinansowaniu unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest.

5.5 Podsumowanie aspektów prawnych związanych z polityką krajową i regionalną

Kompleksowy program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Jordanów jest zgodny z wszelkimi opracowaniami strategicznymi na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym. Realizacja projektu nawiązuje do długookresowych dokumentów planistycznych tworzonych zarówno przez administrację rządową, jak i samorządową. Pomyślna realizacja Programu przyczyni się niewątpliwie do osiągnięcia szeregu celów ekologicznych i zdrowotnych.

6. Ogólna Charakterystyka Azbestu

Azbest jest minerałem znanym ludzkości od tysięcy lat. Nadawano mu wiele nazw min: kamień bawełniany, len kamienny, skalny oprzęd, płótno niepalne. Aktualnie używane nazwy amiantus i azbest, (pochodzenia greckiego), odzwierciedlają cechy surowca związane z odpornością na ogień. Wywodzi się stąd, iż minerał wrzucony do ognia nie spala się, nie traci na wadze, a staje się czystszy.

Nazwa handlowa azbest odnosi się do sześciu minerałów włóknistych z grupy serpentynów (chryzotyl) i amfiboli (krokidolit, amosyt, termolit, aktynolit i antofilit). Pod względem chemicznym są uwodnionymi krzemianami różnych metali.

Trzy minerały azbestowe najczęściej stosowane to:

- **krocidolit**, "azbest niebieski" należący do grupy amfiboli, najbardziej szkodliwy, rakotwórczy i mutagenny został najwcześniej, bo w latach 80 wycofany z użytkowania,
- **amosyt**, "azbest brązowy", należący do grupy amfiboli, o szkodliwości pośredniej między krocidolitem i chryzotyłem,
- **chryzotyl** "azbest biały" - przedstawiciel grupy serpentynu najczęściej z azbestów stosowany w produkcji wyrobów azbestowo - cementowych oraz popularnych wyrobów tkanych i przędz termoizolacyjnych.

6.1 Właściwości azbestu

Azbest posiada szczególne właściwości fizyczno-chemiczne, które sprawiły, że znalazł on zastosowanie w produkcji wielu elementów.

Do tych właściwości należą:

- odporność na wysoka temperaturę,
- odporność na chemikalia, kwasy, zasady, wodę morską,
- odporność na ścieranie,
- duża sprężystość i wytrzymałość mechaniczna,
- elastyczność,
- izolacja termiczna, elektryczna i akustyczna,
- słabe przewodnictwo ciepła.

6.2 Ogólne zastosowanie azbestu

Jedną z najważniejszych zalet azbestu, dzięki której znalazł on szerokie zastosowanie, jest duża odporność na działanie wysokich temperatur. Właściwości dźwiękochłonne i termoizolacyjne oraz odporność niektórych rodzajów azbestów na działanie zasad i kwasów, czyni ten surowiec o wielu zastosowaniach. Zawartość azbestu w tych wyrobach obejmuje praktycznie cały zakres stężeń, tj. w ilościach od 1 do 100 proc. wag.

Zwłaszcza trzy minerały azbestowe zyskały olbrzymią popularność w światowej gospodarce, są to:

- **chryzotyl** (azbest biały), na który przypada około 95 procent masy stosowanych minerałów azbestowych,
- **krocidolit** (azbest niebieski), stosowany w dużo mniejszym stopniu,
- **amosyt** (azbest brązowy), stosowany jeszcze rzadziej.

Do najważniejszych wyrobów azbestowych należą:

- **wyroby azbestowo-cementowe, które powstają z azbestu chryzotylowego i amfiboli**, wśród których można wyróżnić: rury ciśnieniowe, płyty dekarne, płyty okładzinowe i elewacyjne. Ich właściwości to: lekkość, wytrzymałość na działanie mechaniczne, odporność na gnicie i korozję, ogniotrwałość,

- **wyroby uszczelniające**, takie jak:
płyty azbestowo-kauczukowe – należą do najbardziej popularnych wyrobów uszczelniających. Charakteryzują się odpornością na wysoka temperaturę, elastycznością oraz dobrą wytrzymałością na ściskanie,
- **szczeliwa plecione** – używane są do uszczelnienia części pracujących w wysokich temperaturach oraz w środowiskach zawierających wodę, gazy obojętne i aktywne, kwasy, oleje, smary,
- **wyroby cierne**, do których należą: klocki hamulcowe, okładziny cierne – stosowane w różnego typu hamulcach,
- **wyroby izolacyjne**: włóknina, wata, przędza, sznury, tkaniny termoizolacyjne, taśmy. Wyroby izolacyjne stosowane są do izolacji urządzeń pracujących w wysokich temperaturach (np. w silnikach okrętowych), a także w kotłach parowych, zbiornikach, wymiennikach ciepła. Wyrabia się także z nich ubrania i tkaniny ognioodporne
- **wyroby hydroizolacyjne**, takie jak np.: kity uszczelniające, asfalty drogowe uszlachetnione, papa dachowa, lepiki asfaltowe,
- **wyroby stosowane w przemyśle farmaceutycznym i piwowarskim**, gdzie azbest pełni funkcje wypełniacza do lakierów i izolacji przewodów grzewczych.

6.3 Dziedziny gospodarki, w których powszechnie wykorzystuje się wyroby azbestowe

6.3.1 Budownictwo

Azbest stosowano w budownictwie tam, gdzie potrzebna była podwyższona odporność ogniowa i zabezpieczenie elementów narażonych na wysoką temperaturę oraz w materiałach tłumiących hałas, tj.:

- **eternit, czyli płyty faliste azbestowo-cementowe o zawartości 10-13 % azbestu do pokryć dachowych,**
- **płyty KARO – dachowe pokrycia lub elewacje, płyty prasowane – płaskie o zbliżonej zawartości azbestu,**
- rury azbestowo-cementowe wysokociśnieniowe (krokidolit) i kanalizacyjne, stosowane także jako przewody wentylacyjne i dymowo-spalinowe (zawartość azbestu ok. 22 %),
- wszelkiego rodzaju kształtki azbestowo-cementowe,
- elementy wielkowymiarowe, stosowane w budownictwie ogólnym i przemysłowym (płyty azbestowo-cementowe płaskie wykorzystywane w lekkich przegrodach ścian warstwowych i wbudowane w płyty warstwowe prefabrykowane

6.3.2 Transport

Azbest stosowano głównie do termoizolacji i izolacji elektrycznych urządzeń grzewczych w tramwajach, elektrowozach, wagonach, metrze (maty azbestowe w grzejnikach i tablicach rozdzielni elektrycznych), w termoizolacji silników pojazdów mechanicznych, w uszczelkach pod głowice, elementach kolektorów wydechowych oraz elementach ciernych – sprzęgłach i hamulcach. Powszechnie stosowano azbest w kolejnictwie, w przemyśle lotniczym i stoczniowym, np. w statkach, szczególnie w miejscach narażonych na ogień, wymagających zwiększonej odporności na wysoka temperaturę.

6.3.3 Energetyka

Azbest stosowano w elektrowniach i elektrociepłowniach, w obmurzach kotłów (jako izolacje termiczne w formie sznurów i tektur na uszczelnieniach dylatacji podgrzewaczy powietrza), ale również_ w uszczelnieniach urządzeń poddanych wysokiej temperaturze, w zaworach, wymiennikach ciepła, w izolacjach tras ciepłowniczych (jako płaszcze azbestowo-cementowe lub azbestowo-gipsowe).

6.3.4 Przemysł chemiczny

Azbest występuje w hutach szkła – m.in. w wałach ciągnących. Z azbestu wykonane są także przepony stosowane w elektrolitycznej produkcji chloru.

7. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Chorobotwórcze działanie azbestu powstaje w wyniku wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Jeżeli włókna nie są uwalniane do powietrza oraz nie występuje ich wdychanie, wyroby z udziałem azbestu nie stanowią zagrożenia dla zdrowia.

Stopień agresywności pyłu azbestowego zależy od wielu czynników, z których najważniejsze to:

- liczba włókien i stopień ich penetracji w płucach,
- fizyczne i aerodynamiczne cechy włókien (chodzi tu głównie o średnice włókien).

Włókna cienkie, o średnicy poniżej 3 mikrometrów, przenoszone są łatwiej i docierają do końcowych odcinków dróg oddechowych, podczas gdy włókna grube, o średnicy powyżej 5 mikrometrów, zatrzymują się w górnych odcinkach dróg oddechowych. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne. Występują one w trwałej postaci w powietrzu i przedostają się z wdychanym powietrzem do pęcherzyków płucnych. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość mniejszą od 3 mikrometrów, a stosunek długości włókna do jego grubości nie jest mniejszy niż 3 : 1. Ze względu na to, że włókna azbestu chryzotylowego są łatwiej zatrzymywane w górnych partiach układu oddechowego, w porównaniu z włóknami azbestów amfibolowych oraz ze względu na fakt, że są także skuteczniej usuwane z płuc, narażenie na kontakt z azbestem amfibolowym niesie ze sobą ryzyko zdrowotne. Mimo istnienia normatywów higienicznych dla stężenia włókien azbestu w powietrzu nie można określić dawki progowej pyłu dla działania rakotwórczego azbestu. Narażenie zawodowe na pył azbestowy może być przyczyną następujących chorób układu oddechowego:

- pylicy azbestowej (azbestozy) - azbestoza jest to proces zwłóknienia tkanki płucnej występujący u osób zawodowo narażonych na pył azbestowy. Procesy te przebiegają bardzo wolno, przeważnie pierwsze objawy uwiadcniają się dopiero po około 10 latach, a sama azbestoza nierzadko wykrywana jest 20 lat po pierwszym kontakcie z azbestem,
- raka płuc – jest to najpowszechniejszy nowotwór złośliwy, którego przyczyną jest azbest. Mimo niewielkiej liczby raków płuc rozpoznawanych jako choroba zawodowa, powodowane azbestem stanowią 31 % ogólnej liczby w Polsce w latach 1978-2002. Wielkość ryzyka wystąpienia raka zależy od takich czynników jak: technologia przetwórstwa, typ włókna, zawartość włókien respirabilnych w pyłe, dawka ogólna pyłu określona iloczynem lat pracy w narażeniu i wielkości stężeń włókien w powietrzu,
- międzybłoniaków opłucnej lub otrzewnej (**mezotelioma**) – badania wskazują, że nowotwory te pojawiają się po upływie 30-40 lat od pierwszego kontaktu z azbestem. Zakrojone na szeroką skalę badania przypadków międzybłoniaka oraz trendów zapadalności, wykazały zwiększoną ich częstość w rejonach kopalń i zakładów przetwórstwa azbestu oraz w miastach. Oficjalna statystyka w Polsce wykazuje około 120 przypadków zgonów rocznie z powodu międzybłoniaka opłucnej.

Ze względu na swoją niezniszczalność oraz specyficzne właściwości azbest wprowadzony do środowiska otaczającego człowieka utrzymuje się w nim przez czas nieokreślony. Podstawowymi źródłami przedostawania się azbestu do środowiska w wyniku działalności człowieka jest: transport, a także usuwanie oraz przeróbka odpadów.

Źródła te można podzielić na następujące grupy:

1. Źródła naturalne: zanieczyszczenie skorupy ziemskiej, zanieczyszczenie azbestem eksploatowanych złóż węgla kamiennego, rud miedzi, kamieni budowlanych oraz zanieczyszczenie wód przepływających przez złoża zawierające azbest. Rakotwórcze włókna są wszechobecne z powodu wietrzenia i korozji formacji geologicznych, a także z powodu działalności człowieka. W praktyce naturalne źródła mają mniejsze znaczenie ze względu na znaczne rozproszenie oraz występowanie na terenach stosunkowo rzadko zaludnionych, podczas kiedy inne źródła, które są związane z działalnością człowieka mają miejsce zwykle na terenach o dużej gęstości zaludnienia.
2. Źródła związane z przetwarzaniem azbestu – zakłady przetwórstwa i produkcji azbestu, kopalnie.
3. Zanieczyszczenie powietrza spowodowane przez stosowanie wyrobów zawierających azbest dotyczy głównie korozji płyt azbestowo– cementowych, eternitu, na która duży wpływ mają „kwaśne deszcze”, a także inne toksyczne substancje występujące w powietrzu atmosferycznym.
4. Odpady przemysłowe, które mają związek z przetwórstwem azbestu. Tutaj bardzo istotnym problemem w ochronie środowiska jest niewłaściwe zagospodarowanie składowiska odpadów azbestowych (praktycznie niezniszczalne włókna azbestu).
5. Źródła wewnątrz pomieszczeń, czyli np.: izolacje zawierające azbest, urządzenia klimatyzacyjne, grzewcze, wentylacyjne.

8. Metodyka określenia ilości azbestu oraz wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Jordanów.

Dla określenia ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Jordanów przeprowadzono szczegółową inwentaryzację zasobów azbestu oraz wyrobów zawierających azbest w terenie. Inwentaryzację w terenie przeprowadzono wg § 7, ust. 3 pkt. 1. Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71/2004, poz. 649), tj. załącznika nr 2 - INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA. Informację tę sporządzano odrębnie dla każdego zabudowania (płyt azbestowo-cementowych), co potwierdzał właściciel obiektu podpisem.

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji uzyskano przede wszystkim informacje określające:

- miejsce i adres użytkowania wyrobów azbestowych oraz dane właściciela
- nazwę wyrobu (rodzaj wyrobu),
- ilość wyrobów (np. azbestowo- cementowych w m²),
- przydatność do dalszej eksploatacji,

Podczas prowadzenia inwentaryzacji w terenie, udało się właścicieli również przeprowadzić wstępną akcję edukacyjną w zakresie:

- oceny możliwości użytkowania wyrobów azbestowych i zagrożeniu jakie stwarzają takie wyroby,
- obowiązków dot. postępowania oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania i unieszkodliwiania,
- informacji o możliwościach udzielania pomocy w utylizacji wyrobów azbestowych, którą prowadzi Gmina i Powiat.

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji w terenie oraz pozyskanymi informacjami należy stwierdzić, że głównymi wyrobami azbestowymi użytkowymi na terenie gminy Jordanów są płyty azbestowo-cementowe stosowane do pokryć dachowych budynków (tzw. eternit).

9. Inwentaryzacja wyrobów azbestowych przeprowadzona na terenie Gminy Jordanów

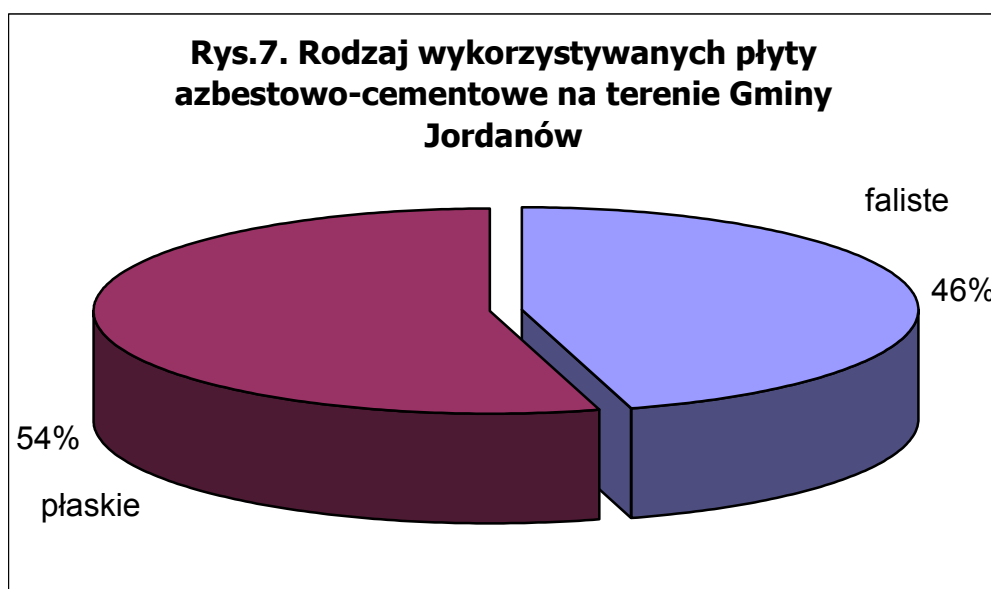
Inwentaryzację wyrobów azbestowych na terenie Gminy Jordanów przeprowadzono w sierpniu i wrześniu 2009r. Inwentaryzację przeprowadzano w terenie – miejscowościach: Osielec, Łętownia, Naprawa, Toporzysko, Wysoka, a spisu danych dokonano zgodnie z załącznikiem do rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest - INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA.

Informację tą sporządzano dla każdego właściciela (wyrobu) osobno.

Łącznie w wyniku inwentaryzacji uzyskano 1 146 szt. - informacji z terenu podpisanych przez właścicieli wyrobów zawierających azbest (eternit).

9.1 Ilość i rodzaj wyrobów azbestowych występujących na terenie Gminy Jordanów

W wyniku inwentaryzacji stwierdzono, że głównie użytkowanym wyrobem zawierającym azbest na terenie Gm. Jordanów są płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie (karo) oraz płyty azbestowo-cementowe faliste (rys.7). Wyroby te używane są jako materiał do pokrycia domów, zabudowań gospodarskich (stodół, stajni, szop) oraz zabudowań gospodarczych (garaży, magazynów, warsztatów itp.).

W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji obliczono, że podział ilość wykorzystywanych płyt azbestowo-cementowych (eternitu) ze względu na rodzaj, przedstawia się następująco:

- płaskie – małe płyty tzw. „karo” = 54 %,
- faliste - duże płyty = 46 %.

Podział ten przeprowadzono dla każdej miejscowości Gminy Jordanów osobno, z którego wynika, że płyt płaskich jest więcej wykorzystywanych w Osielcu i Toporzysku, natomiast płyt falistych w Naprawie, Łętowni i Wysokiej.

Rys. 8. Zdjęcie obrazujące wykorzystywanie wyrobów azbestowo-cementowych płaskich (tzw. karo) jako element pokrycia dachowego (tzw. eternit).

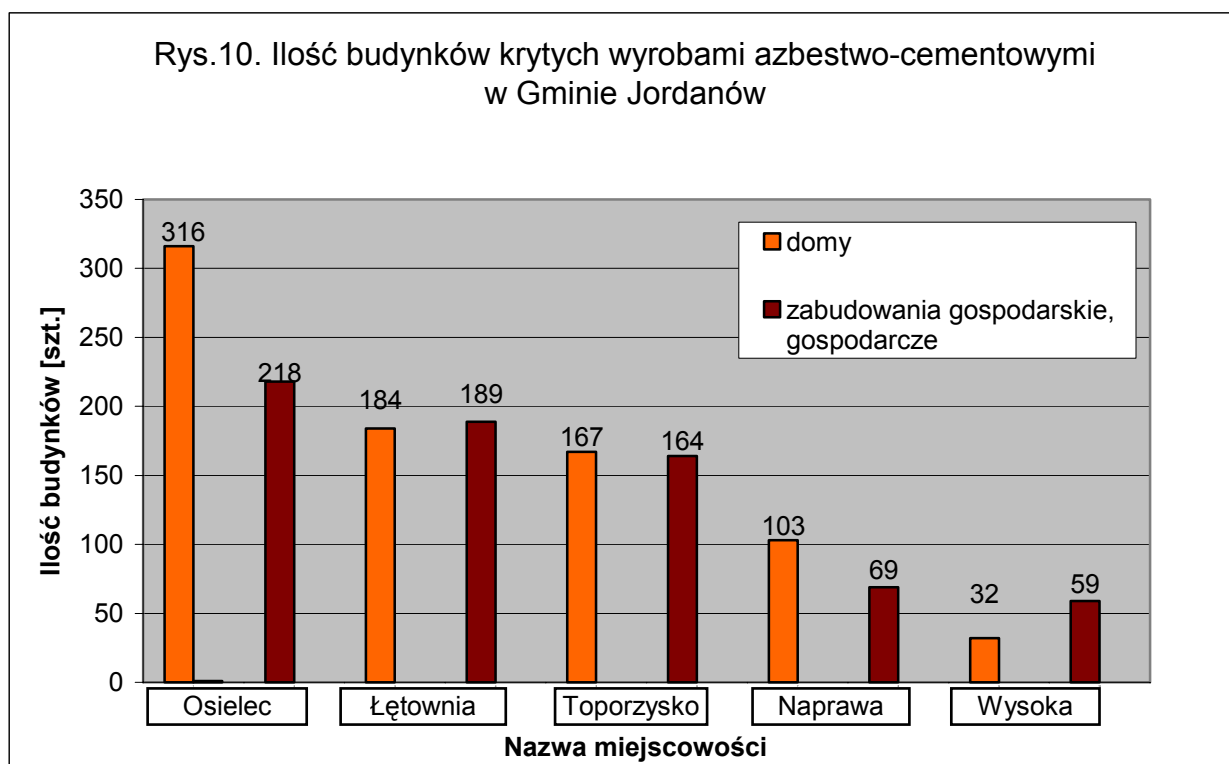
* źródło: zdjęcie własne, wykonane w Osielcu rola Grzybkowa.

Rys. 9. Zdjęcie obrazujące wykorzystywanie wyrobów azbestowo-cementowych falistych jako pokrycie dachowe (tzw. eternit).

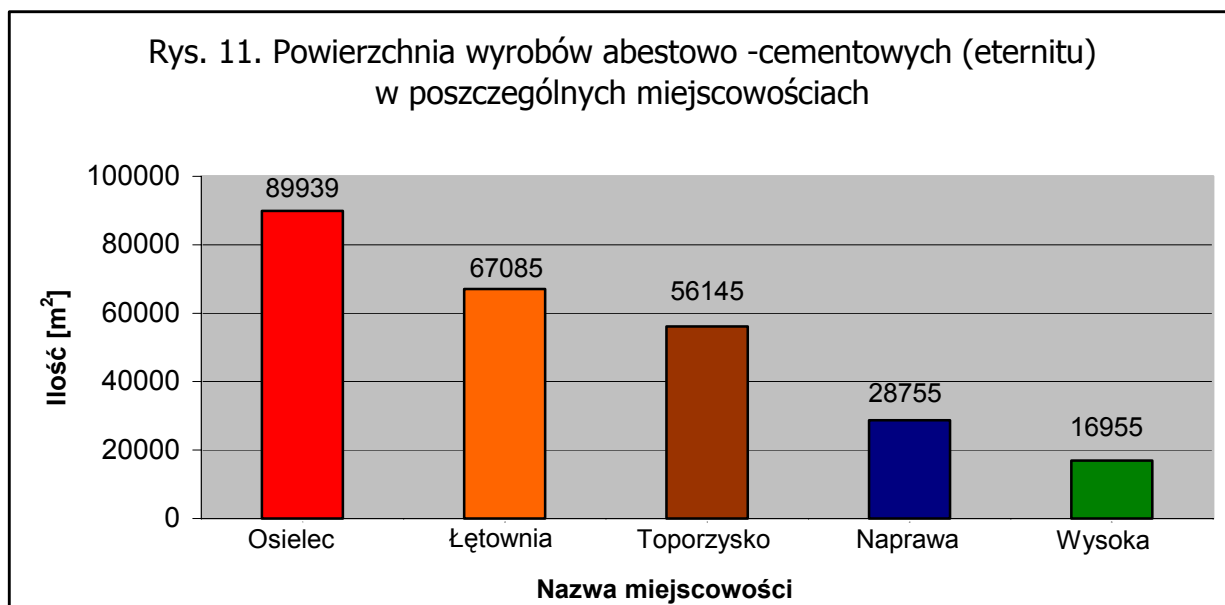

* źródło: zdjęcie własne, wykonane w Łętowni.

Łączna ilość zinwentaryzowanych domów mieszkalnych na terenie gminy Jordanów wynosi 802, a zabudowań gospodarskich i gospodarczych itp. wynosi 699. Według tego obliczono całkowitą ilość wyrobów azbestowo-cementowych (eternitu) na terenie Gminy Jordanów, tj. **25 8879 m²**. Do przeliczenia powierzchni tych wyrobów na objętość założono średnią grubość eternitu równą 6 mm, co nam daje 1553,27 m³. Dla lepszego zobrazowania dokonano przeliczenia na jednostkę masy, co jest równe **4 504,48 Mg płyt azbestowo-cementowych stosowanych w budownictwie**, tzw. eternitu (założono że 2,9 Mg eternitu przypada na 1 m³ tego wyrobu). Najwięcej wyrobów azbestowych wykorzystywana jest w Osielcu (największa miejscowości Gm. Jordanów), a najmniej w Wysokiej (rys.10, 11).

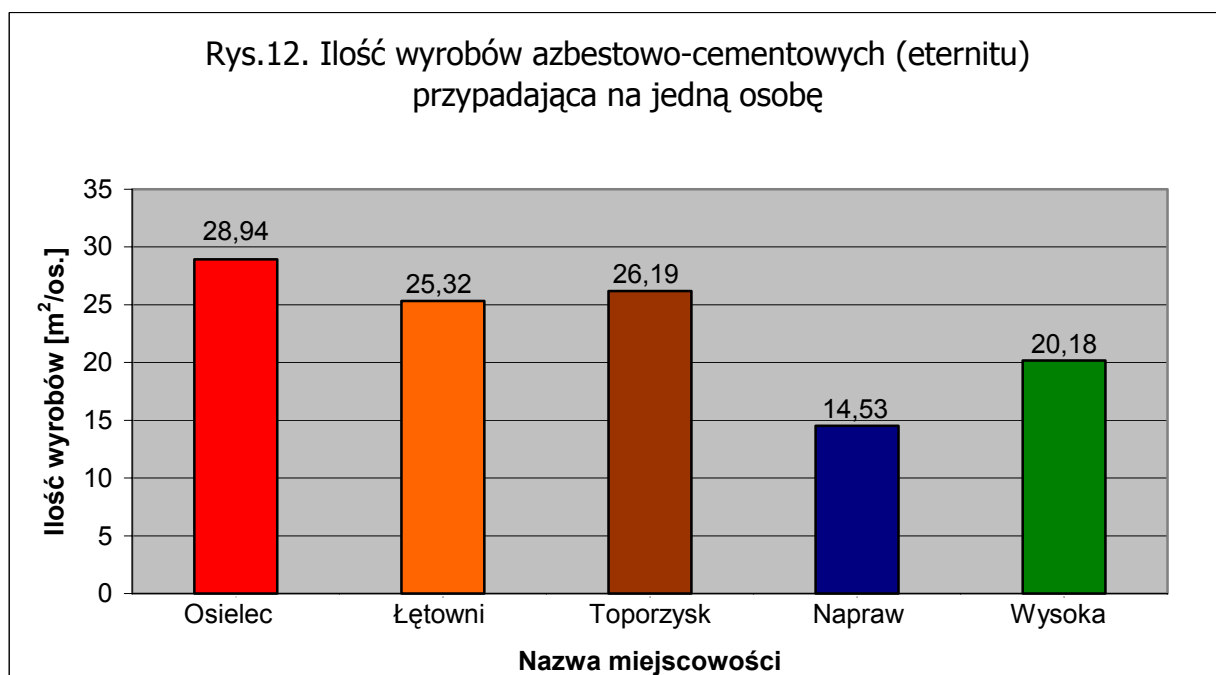

* źródło: badania własne- inwentaryzacja w terenie

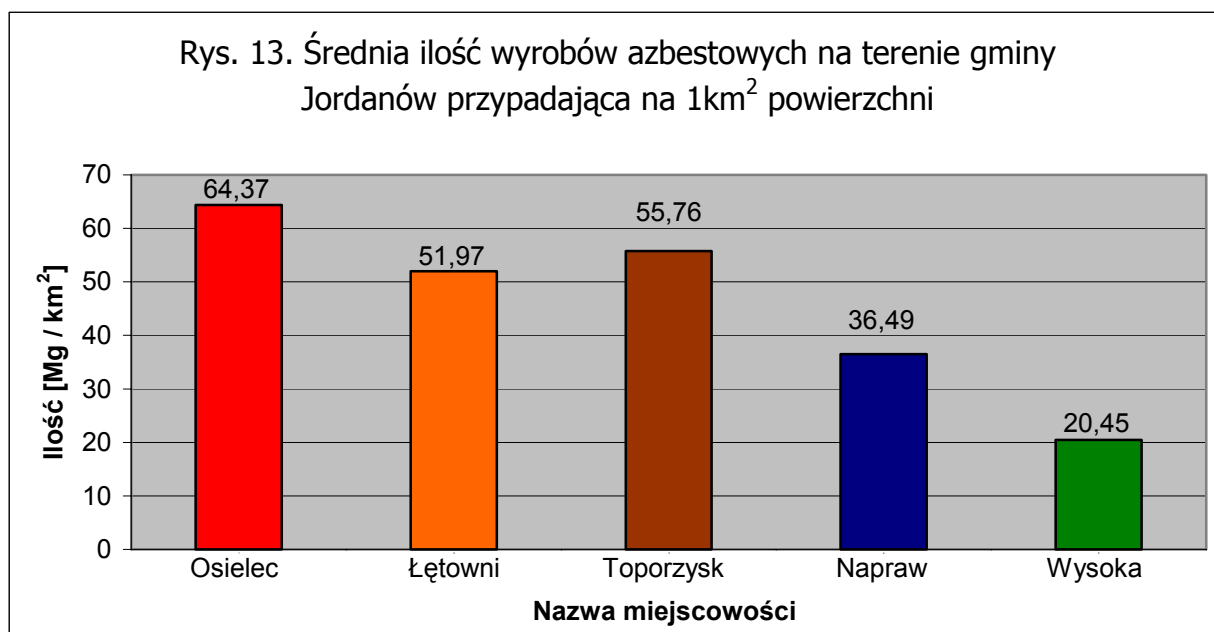
* źródło: badania własne- inwentaryzacja w terenie

Dla lepszego odzwierciedlenia ilości wykorzystywanych wyrobów azbestowych na obszarze Gminy Jordanów dokonano przeliczenia masy wyrobów w poszczególnych miejscowościach jaka przypada na jednego mieszkańca (rys.12). Według tego przeliczenia stwierdzono, że najwięcej wyrobów jest w miejscowości Osielec, a najmniej w miejscowości Naprawa.

źródło: badania własne- inwentaryzacja w terenie oraz dane UG w Jordanowie

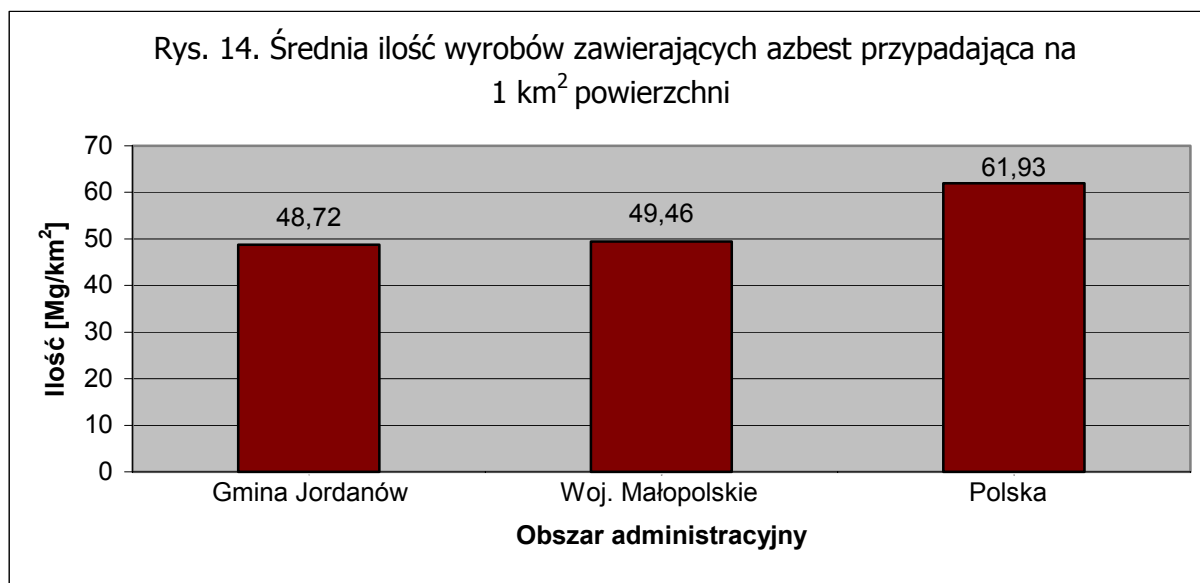
Zestawienie ilości wyrobów azbestowych w porównaniu do 1 km² powierzchni danej miejscowości obrazuje, że najwięcej tych wyrobów w stosunku do powierzchni terenu znajduje się w Osiecu, a najmniej w Wysokiej (tab. 13.).

*źródło: Gmina Jordanów - badania własne (inventaryzacja w terenie),

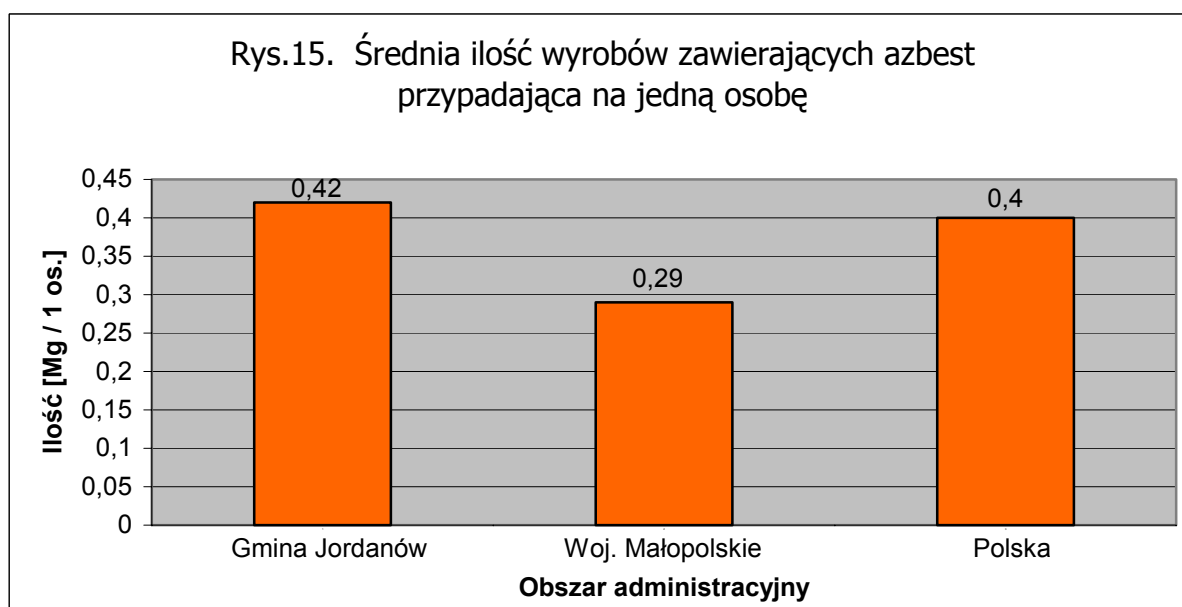
Reasumując, przeprowadzone porównania zinwentaryzowanej ilości wyrobów azbestowych w stosunku do ilości osób lub powierzchni terenu danej miejscowości Gminy Jordanów określono, że najwięcej tych wyrobów znajduje się w miejscowości Osielec, a najmniej w miejscowości Wysoka i Naprawa.

Odnosnie zagęszczenia występowania tych wyrobów - porównanie średniej ilości wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Jordanów, do średniej przypadającej dla woj. małopolskiego daje zbliżoną wielkość, tj. ok. 49 Mg wyrobów zawierających azbest na 1 km² powierzchni terenu. W skali kraju średnia ta jest szacowana na ok. 62 Mg na 1 km² (rys.14.).

źródło: Gmina Jordanów - badania własne (inventaryzacja w terenie), woj. Małopolskie – Plan Gospodarki Odpadami dla Woj. Małopolskiego, Polska – Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Azbestowych z Terytorium Polski.

Natomiast średnia ilość wyrobów azbestowych przypadająca na jednego mieszkańca w Gminie Jordanów wynosi ok. 0,42 Mg, co jest wartością większą niż średnia przypadająca dla woj. małopolskiego (rys.15.).

źródło: Gmina Jordanów - badania własne (inventaryzacja w terenie), woj. Małopolskie – Plan Gospodarki Odpadami dla Woj. Małopolskiego, Polska – Program Usuwania Azbestu i Wyrobów Azbestowych z Terytorium Polski.

Tab. 6. Zestawienie ilości wyrobów azbestowych do ilości budynków

Wsie	Liczba ludności	Liczba domów	Powierzchnia wsi [ha]	Liczba domów krytych eternitem	Liczba zabudowań gospodarskich i gospodarczych krytych eternitem	Liczba właścicieli posiadających budynki kryte eternitem	Łączna ilość wyrobów azbestowych [Mg]
Łętownia	2 649	620	2 246	184	189	300	1167,29
Naprawa	1 979	500	1 371	103	69	148	500,33
Osielec	3 107	660	2 431	316	218	380	1564,93
Toporzysko	2 143	520	1 752	167	164	244	976,92
Wysoka	840	190	1 442	32	59	74	295,01
RAZEM	10718	2490	9 244	802	699	1 146	4 504,48

*źródło: badania własne- inwentaryzacja w terenie oraz dane UG w Jordanowie

Na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji wyrobów azbestowych (eternitu) obliczono, że pozostało w użyciu jeszcze 4504,48 Mg tych wyrobów.

W związku z tym, że wyroby z azbestu są dopuszczone do użytkowania do 2032 roku (przez 22 lata) obliczono, że **średnia ilość tych wyrobów jaka powinna być demontowana i utylizowana rocznie z terenu gminy Jordanów wynosi 204,74 Mg.**

9.2 Ocena możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Jordanów

W trakcie prowadzenia inwentaryzacji w terenie przeprowadzono również ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest zgodnie z Rozporządzeniem Ministra G P i P S z 2 kwietnia 2004r. Dz.U.71 poz. 649. Według tego rozporządzenia wyróżniono następujące stopnie pilności:

- I stopień pilności – wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie,
- II stopień pilności – ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku,
- III stopień pilności – ponowna ocena za 5 lat.

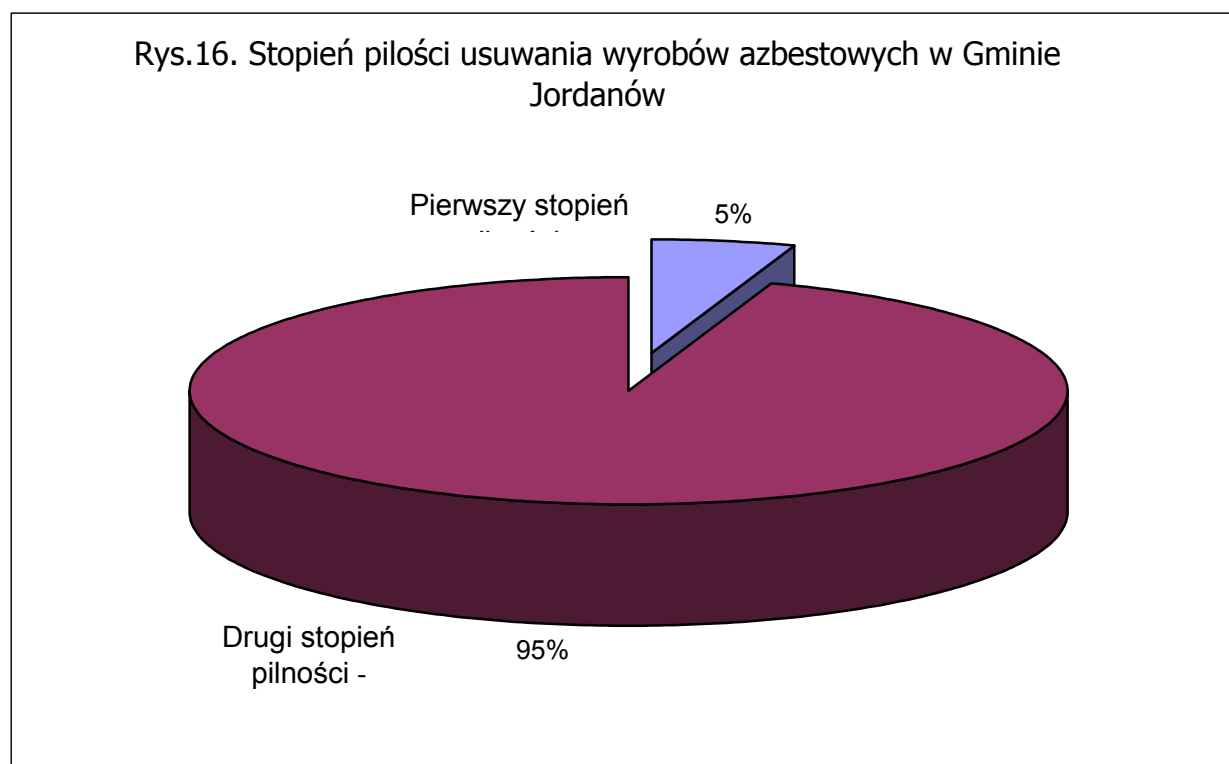
Poniżej zaprezentowano udział procentowy poszczególnych stopni pilności wyrobów azbestowych z podziałem na sołectwa Gminy Jordanów.

Tab. 7. Ocena stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów azbestowych w Gminie Jordanów.

Lp.	Miejscowość	I stopień pilności [%]	II stopień pilności [%]	III stopień pilności [%]	Uwagi
1.	Osielec	6,3	93,7	0	
2.	Łętownia	2,7	97,3	0	
3.	Toporzysko	3,7	96,3	0	
4.	Naprawa	7,7	92,3	0	
5.	Wysoka	6,3	93,7	0	
	Razem (średnia dla Gminy Jordanów)	5,34	94,66	0	

*źródło: badania własne- inwentaryzacja w terenie

Przedstawiona charakterystyka jakościowo-ilościowa użytkowanych wyrobów azbestowych określa, że niezwłocznej wymianie lub naprawie wymaga ok. 5 % użytkowanych wyrobów – eternitu (rys. 16.).

*źródło: badania własne- inwentaryzacja w terenie

10. Wojewódzka Baza Wyrobów i Odpadów Zawierających Azbest (WBDA)

Baza wyrobów i odpadów zawierających azbest jest narzędziem do gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych z inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest. Dane dotyczące inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest będących w posiadaniu osób fizycznych gromadzone są w gminach, natomiast osoby prawne przekazują analogiczne dane bezpośrednio marszałkowi. Zbiór zagregowanych informacji z gmin oraz zbiór zagregowanych informacji przedkładanych marszałkowi stanowi zawartość wojewódzkiej bazy danych. Ilość wyrobów planowanych do usunięcia w danym roku kalendarzowym określa ilość przewidzianych do wytworzenia odpadów zawierających azbest, które unieszkodliwiane będą przez składowanie w danym roku. Zagregowane dane z baz wojewódzkich stanowią jeden z podstawowych elementów monitoringu realizacji zadań objętych „Programem usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Zbiór informacji o wyrobach zawierających azbest dostępny jest dla osób uprawnionych, posiadających login i hasło.

Ogólnodostępne są zbiory zawierające informacje o:

- firmach:
 - * uprawnionych do wykonywania prac w kontakcie z azbestem,
 - * posiadających zezwolenie na transport odpadów zawierających azbest,
 - * jednostkach wykonujących usługi w zakresie identyfikacji azbestu i oznaczania zawartości azbestu w wyrobach i w środowisku,
- lokalizacji składowisk odpadów zawierających azbest,
- obowiązujących aktach prawnych,
- sposobie przedkładania informacji o posiadanych wyrobach zawierających azbest przez ich właścicieli.

Jednym z elementów opracowania Kompleksowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jordanów było wprowadzenie uzyskanych danych z inwentaryzacji gminy do przedmiotowej „Bazy azbestowej”. Dane te zostały wprowadzone do WBDA poprzez administratora – przesłano gotowe pliki sporządzone zgodnie z wymogami „Bazy”.

11. Użytkowanie oraz unieszkodliwianie odpadów azbestowych – obowiązki właściciela oraz firmy wywozowej, wykaz firm i składowisk odpadów

11.1 Obowiązki właściciela, zarządcy lub użytkownika

Koszty zabezpieczenia i w dalszej kolejności usuwania wyrobów zawierających azbest ciążyą na właścicielu nieruchomości, na terenie której się znajdują. Właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, przesyła do organu administracji lokalnej (wójta) inwentaryzację zastosowanych wyrobów azbestowych i corocznie ją aktualizuje w terminie do 31 stycznia każdego roku. Dodatkowo wszelkie prace związane z usuwaniem i unieszkodliwianiem wyrobów azbestowych powinien zlecić firmie specjalistycznej, która posiada odpowiednie zezwolenie w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest. Główne obowiązki właściciela narzucają przede wszystkim dwa obowiązujące rozporządzenia, tj.:

1) Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649), które określa że:

- bezpieczne użytkowanie wyrobów zawierających azbest o gęstości objętościowej równej lub większej niż 1.000 kg/m^3 jest możliwe po stwierdzeniu braku widocznych uszkodzeń mogących stwarzać warunki dla emisji azbestu do środowiska.
- użytkując wyroby zawierających azbest należy przestrzegać wymagań w zakresie ochrony środowiska.
- zakaz wykorzystywania azbestu lub wyrobów zawierających azbest w sposób umożliwiający emisję azbestu do środowiska.

Dodatkowo właściciel, użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości, a także obiektu, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, przeprowadza kontrole stanu tych wyrobów w terminach wynikających z oceny stanu tych wyrobów. Z przeprowadzonej kontroli okresowej sporządza się w dwóch egzemplarzach ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest, zwaną dalej "oceną" (wg załącznika). Właściciel przechowuje jeden egzemplarz oceny łącznie z dokumentacją miejsca zawierającego azbest (obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej) drugi egzemplarz oceny przekazują właściwemu organowi nadzoru budowlanego, w terminie 30 dni od daty sporządzenia oceny.

W celu bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest należy:

- Niezakwalifikowane wyroby do wymiany w w/w ocenie, zabezpieczyć przez:
 - a) zabudowę (zamknięcie) przestrzeni, w której znajdują się wyroby zawierające azbest, szczelną przegrodą bez naruszenia samego wyrobu lub
 - b) pokrywanie wyrobów lub powierzchni zawierających azbest szczelną powłoką z głęboko penetrujących środków wiążących azbest, posiadających odpowiednią aprobatę techniczną;
oraz wyeliminować jakąkolwiek obróbkę mechaniczną przy pracach zabezpieczających,
- Zakwalifikowane wyroby zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia lub uszkodzenia powinny być usunięte,
- Zapewnić odpowiednie usuwanie wyrobów zawierających azbest o gęstości objętościowej mniejszej niż 1.000 kg/m^3 lub zawierających krokidolit – takie usuwanie powinno odbywać się pod stałym nadzorem technicznym prawidłowości wykonywania prac ze strony wykonawcy robót oraz przy zachowaniu określonych w planie prac warunków ochrony pracowników i środowiska. Prawidłowość prowadzenia tych prac, potwierdza się wynikiem badania jakości powietrza przeprowadzonego przez akredytowane laboratorium.

2) Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz.U. z 2003r. Nr 192, Poz. 1876), które określa przede wszystkim, że:

- wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest dopuszcza się w użytkowanych instalacjach lub urządzeniach nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2032 r,
- właściciel, zarządca lub użytkownik wycofanych z użytkowania instalacji lub urządzeń zawierających azbest lub wyroby zawierające azbest oczyszcza je poprzez usunięcie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w sposób niestwarzający zagrożenia dla środowiska i zdrowia ludzi,
- właściciel w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, poddaje je przeglądom, w celu stwierdzenia obecności azbestu, i oznakowaniu. W przypadku braku możliwości trwałego umieszczenia oznakowania na instalacji lub urządzeniu zawierającym azbest lub wyroby zawierające azbest, oznakowanie umieszcza się w widocznym miejscu w każdym pomieszczeniu, w którym taka instalacja lub urządzenie się znajduje, dodając ostrzeżenie "Pomieszczenie zawiera azbest",

- właściciel, zarządca lub użytkownik miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest, dokonuje inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest, poprzez sporządzenie spisu z natury. Osoby fizyczne niebędące przedsiębiorcami przedkładają informację odpowiednio wójtowi. Informacja podlega corocznej aktualizacji w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku.

Reasumując, należy podkreślić, że główne elementy postępowania właścicieli

i zarządców przy usuwaniu wyrobów azbestowych, to:

- uzyskanie od wykonawcy prac świadectwa czystości powietrza po wykonaniu robót oraz jego przechowywanie przez co najmniej 5 lat,
- poinformowanie mieszkańców/użytkowników obiektu o usuwaniu niebezpiecznych materiałów i sposobach zabezpieczenia,
- dokonanie wyboru wykonawcy prac i zawarcie umowy -określenie obowiązków stron, również w zakresie zabezpieczenia przed emisją azbestu,
- zgłoszenie właściwemu organowi architektoniczno-budowlanemu lub powiatowemu inspektorowi nadzoru budowlanego – na 30 dni przed rozpoczęciem prac zamiaru usuwania wyrobów zawierających azbest – celem uzyskania pozwolenia na budowę wraz z określonymi warunkami,
- przygotowanie identyfikacji azbestu w wyrobach przeznaczonych do usunięcia na podstawie posiadanych dokumentów,
- podjęcie decyzji o usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

11.2 Obowiązki firmy prowadzącej demontaż oraz wywóz odpadów azbestowych

Obowiązki wykonawcy prac związanych z usuwaniem azbestu oraz postępowanie przy pracach przygotowawczych do usuwania wyrobów zawierających azbest. Wykonawcy prac polegających na demontażu elementów azbestowych jako wytwórcy odpadów niebezpiecznych, przed przystąpieniem do wykonywania prac, zobowiązani są do:

- uzyskania, od organu ochrony środowiska – wojewoda/starosta - decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi, jeżeli ilość odpadów przekracza 0,1 Mg rocznie, jeżeli ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych nie przekracza 0,1 Mg rocznie należy przedłożyć informację o sposobie gospodarowania wytwarzanymi odpadami (wykaz firm tab.);
- przeszkolenia przez uprawnioną instytucję zatrudnionych pracowników, osób kierujących lub nadzorujących prace polegające na zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania;
- pracownicy zatrudnieni w narażeniu na azbest powinni być wyposażeni w odpowiednie do warunków pracy środki ochrony indywidualnej oraz odzież i obuwie ochronne;
- opracowania przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest. Plan prac zawiera informacje określone w obowiązujących przepisach;
- przed przystąpieniem do prac, wykonawca jest zobowiązany do zgłoszenia tego faktu właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy. Zgłoszenie zawiera informacje określone w obowiązujących przepisach. Informacje, które powinien zawierać szczegółowy plan prac usuwania wyrobów azbestowych oraz zgłoszenie organowi nadzoru budowlanego i inspektorowi pracy określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649).

Wszystkie powstałe odpady azbestowe powinny być zdemontowane i przetransportowane zgodnie z obowiązującym prawem przez koncesjonowane firmy. Należy podkreślić, że odpady zawierające azbest nie nadają się do ponownego przetworzenia, a ich unieszkodliwianie polega na odpowiednim składowaniu przez uprawnione składowisko odpadów niebezpiecznych.

Po usunięciu, wyroby zawierające azbest stają się odpadami niebezpiecznymi i podlegają zasadom określonym w ustawie o odpadach oraz klasyfikacji zgodnie z katalogiem odpadów. Podobnie jak nigdy nie używane materiały zawierające azbest, stają się odpadami z mocy ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zgodnie z ustawą o odpadach wytwórcą odpadu niebezpiecznego jest wykonawca usługi, chyba że umowa stanowi inaczej. Obowiązkiem wytwórcy jest prowadzenie ewidencji odpadów, przy zastosowaniu następujących dokumentów:

- karty ewidencji odpadów,
- karty przekazania odpadu.

Tab. 8. Wykaz składowisk w województwie małopolski przyjmujących odpady zawierające azbest.

<i>Nazwa składowiska</i>	<i>Adres</i>
Składowisko odpadów niebezpiecznych w Oświęcimiu	Oświęcim, ul. Nadwiślańska 46
Składowisko odpadów „za rz. Białą” w Tarnowie	Jednostka Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o., Tarnów, ul. Kwiatkowskiego 8
Składowisko komunalne w Ujkowie Starym pow. olkuski, Zakład Gospodarki Komunalnej BOLESŁAW Sp. z o.o.,	Bolesław, ul. Osadowa 1

Podstawowe warunki usunięcia wyrobu azbestowego to:

- rozbiórka oraz odbiór odpadów zawierających azbest powinien być prowadzony przez firmy posiadające stosowne uprawnienia w tym zakresie,
- wszystkie czynności związane z załadunkiem i transportem powinny zostać przeprowadzone zgodnie z obowiązującym rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z 2 kwietnia 2004 roku w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71/2004, poz.649),
- odbiór odpadów zawierających azbest od wytwórcy odpadów i ich przekazanie na składowisko należy potwierdzać kartą przekazania odpadu (załącznik), którą sporządza się w trzech egzemplarzach: jeden dla przekazującego odpady (właściciela), drugi dla transportującego opady, trzeci dla odbierającego odpady (składowisko).

12. Czynniki mające wpływ na proces demontażu utylizacji wyrobów azbestowych z terenu Gminy Jordanów

Proces usuwania wyrobów azbestowych jest bardzo złożony i nie można przyjąć równomiernego realizowania Programu w terminie do 2032 r. Wpływ na realizację Programu i sprawny proces demontażu i utylizacji wyrobów azbestowych będą miały następujące czynniki:

- **sytuacja finansowa mieszkańców** - w znacznym stopniu wpływa na tempo zmiany pokrycia dachowego, a tym samym utylizację wyrobów z azbestem, można starać się rozwiązywać problem wyrobów azbestowych pośrednio – podejmując działania wpływające na rozwój Gminy i poprawę finansową mieszkańców (zaobserwowano zwiększenie wymiany pokryć dachowych po wprowadzeniu dopłat bezpośrednich dla rolników),

- **zużycie wyrobu z azbestu** - wraz z upływem czasu stan wyrobów zawierających azbest będzie ulegał stopniowemu pogorszeniu, spowodować to może kumulację powstawania odpadów azbestowych (eternitu) pod koniec realizacji Programu, tj. w latach 2015-2032.

- **świadomość ekologiczna mieszkańców** - dobra znajomość zagrożeń związanych z użytkowaniem wyrobów azbestowych (zagrożenia włóknami azbestowymi) oraz procedur i zasad postępowania z tymi wyrobami może pozytywnie wpłynąć na przyspieszenie procesu utylizacji eternitu,

- **rozbiórka lub zmiana sposobu użytkowania obiektów budowlanych** – znaczna część wyrobów azbestowych zlokalizowana jest na zabudowaniach gospodarskich (stajniach, oborach, szopach itp.) co jest związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Zmiana sposobu użytkowania lub likwidacja produkcji rolnej będzie skutkować rozbiórką zabudowań związanych z tą działalnością.

13. System pomocy mieszkańcom w utylizacji azbestu

Pomoc w utylizacji wyrobów azbestowych prowadzona jest przez Gminę Jordanów oraz Powiat Suski. Gmina realizuje program dot. zapewnienia częściowej utylizacji wyrobów azbestowych (utylizacja do ok. 2,1 Mg), natomiast Powiat Suski zwraca część (40 %) poniesionych kosztów na utylizację azbestu (odpadów). W poniższej tabeli umieszczono dane kontaktowe tych jednostek (tab.9.).

Tab.9. Wykaz jednostek administracji samorządowej udzielającej pomoc w utylizacji wyrobów azbestowych.

<i>Lp.</i>	<i>Nazwa jednostki</i>	<i>Adres</i>	<i>Nr telefonu</i>	<i>Strona internetowa</i>	<i>e-mail</i>
1.	Urząd Gminy w Jordanowie	Rynek 2, 34-240 Jordanów	18 26 93 510	www.gmina-jordanow.pl	gmina-jordanow@rubikon.pl
2.	Starostwo Powiatowe w Suche Beskidzkiej, Wydział Środowiska	ul. Kościelna 5b, 34-240 Sucha B.	33 875-79-35	www.powiatsuski.pl	wos@powiatsuski.pl

13.1 Obecnie realizowana pomoc w utylizacji wyrobów azbestowych przez Gminę Jordanów

Gmina Jordanów od 2004r. prowadzi pomoc w utylizacji wyrobów azbestowych – płyt azbestowo-cementowych tzw. eternitu. Jest to zgodnie z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu działanie zmierzające do oczyszczenia terytorium gminy do roku 2032 z azbestu oraz wyrobów azbestowych.

Realizacja programu zakłada:

- darmową zbiórkę, transport i unieszkodliwianie odpadów azbestowych z terenu posesji do określonej ilości
- ewidencjonowanie zgłoszeń od właścicieli posesji chcących usunąć odpady zawierające azbest (wg wniosku),
- ewidencjonowanie ilości wyrobów zawierających azbest (usuniętych i planowanych do usunięcia) na terenie gminy Jordanów.

W pierwszej kolejności właściciel wyrobów azbestowych, które zamierza usunąć, powinien złożyć wniosek w Urzędzie Gminy w Jordanowie, Rynek 2, 34-240 Jordanów. Pomoc ta udzielana jest w formie usługi, a nie w postaci zwrotu poniesionych kosztów. Po złożeniu stosownego wniosku właściciel zostaje wpisany na listę osób oczekujących na pomoc, która jest rozpatrywana wg kolejności wpływu wniosku na dziennik podawczy Urzędu Gminy i możliwości finansowych w danym roku. Gmina od 2004r. przeznacza środki na pomoc w utylizacji wyrobów zawierających azbest, tj. od roku w którym przyjęto Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Jordanów (tab.10.).

Tab.10. Zestawienie ilości wywiezionego azbestu (eternitu)*

<i>Rok</i>	<i>Łączna ilość obiektów budowlanych z których usunięto wyroby azbestowo-cementowe [szt.]</i>	<i>Ilość [Mg]</i>
2004	10 domów	21,16
2005	10 domów	23,73
2006	20 domów	37,51
2007	28 domów	76,47
2008	21 domów	70,86
5 lat	89 domów	229,73

* źródło: UG w Jordanowie

W 2009 r. Gmina Jordanów organizuje pomoc w utylizacji płyt azbestowo-cementowych z 40 domów, co łącznie wagowo wyniesie ok. 80 Mg. Według tego w ciągu ostatnich sześciu lat z terenu gminy Jordanów (129 domów) usunięto łącznie ok. 309 Mg płyt azbestowo-cementowych.

Gmina Jordanów aktualnie prowadzi program udzielania pomocy w wywozie wyrobów azbestowych na składowisko odpadów, tj. pokrywa koszty wywozu (transportu i składowania) do kwoty 850,00 (osiemset pięćdziesiąt złotych) zł brutto - obecnie jest to wywóz eternitu do 2,13 tony odpadu (zasady i wnioski w załączeniu). Średnia wielkość poszycia dachowego domu jednorodzinnego na terenie gminy Jordanów wynosi ok. 200 m², co daje nam ok. 2,5 Mg wyrobów azbestowych (płyt azbestowo-cementowych (eternitu) do wywozu.

13.2 Prowadzenie pomocy w utylizacji wyrobów azbestowych przez Gminę Jordanów

Na wstępie tego rozdziału należy zaznaczyć, że nie ma wymogów prawnych, które nakazują udzielanie pomocy mieszkańcom przez jednostkę samorządową w demontażu i utylizacji wyrobów azbestowych. Koszty zabezpieczenia i w dalszej kolejności usuwania wyrobów zawierających azbest ciążyą na właścicielu nieruchomości, na terenie której się znajdują. Jednakże ze względu na duże koszty w zakresie demontażu i utylizacji wyrobów azbestowych zaleca się udzielanie pomocy mieszkańcom. Duże koszty dla właścicieli prowadzą do złej gospodarki wyrobami azbestowymi podczas demontażu i utylizacji, co stanowi zagrożenie dla zdrowia

mieszkańców i środowiska przyrodniczego. Główne nieprawidłowości jakie mogą powstać to składowanie odpadów w miejscach do tego nie przystosowanych. W związku z tym, żeby zapobiec zagrożeniom **Gmina Jordanów w dalszym ciągu powinna uwzględnić w budżecie środki na pomoc mieszkańcom w utylizacji azbestu. Brak udzielania pomocy, będzie sprzyjać powstawaniu „dzikich” wysypisk**, co w rezultacie zwiększy koszty ciążące na Gminie (koszty postępowań administracyjnych i usuwania nielegalnych wysypisk odpadów). Dlatego ważne jest, aby pomoc w utylizacji azbestu była udzielana na bieżąco – wg potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców. Sprawny system udzielania pomocy w utylizacji azbestu szczególnie ważny jest na terenach, gdzie nie ma powołanej Straży Gminnej.

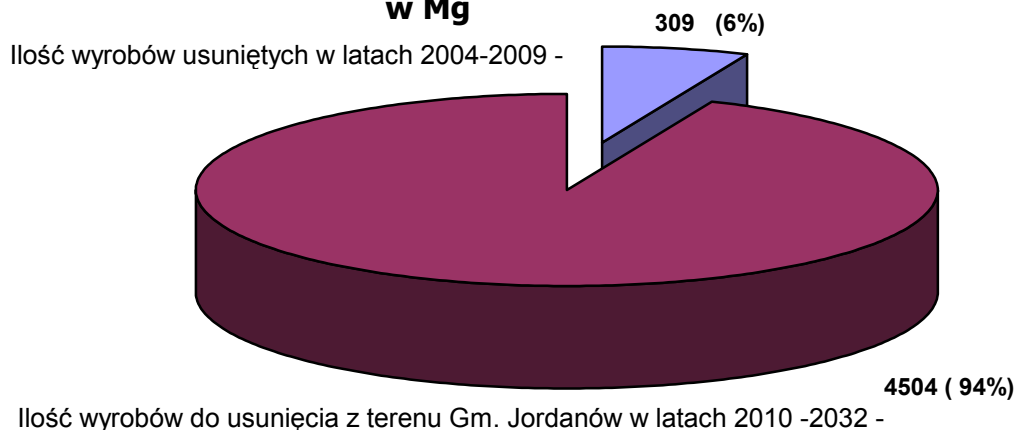
Rada Gminy Jordanów uchwalając budżet Gminy Jordanów powinna uwzględnić stosowne środki na realizację Programu usuwania wyrobów azbestowych. Ustalana wysokość środków w budżecie powinna być uzależniona od napływających wniosków o pomoc oraz dostosowana do pozyskanych funduszy zewnętrznych.

Koszty utylizacji (wywozu i składowania) odpadów azbestowych na terenie Gminy Jordanów wynoszą od 390 zł brutto (większe zlecenie – utylizacja organizowana przez Gminę) do 535 zł brutto za Mg odpadu, czyli średni koszt utylizacji dla mieszkańca (właściciela wyrobu azbestowego) eternitu wynosi 467 zł brutto.

Przy ustalaniu kosztów oparto się na informacjach pochodzących od firm świadczących usługi w zakresie transportu odpadów azbestowych, posiadających zezwolenie Starosty Suskiego w zakresie odpadów niebezpiecznych. **Dla prawidłowej realizacji Programu, obliczono że średnia roczna ilość eternitu jaka powinna być demontowana i utylizowana z terenu gminy Jordanów wynosi 204,74 Mg.**

Na terenie Gminy Jordanów zinwentaryzowano 112 853 m², co w przeliczeniu wynosi 4 504,48 Mg wyrobów azbestowych (eternitu). W związku z tym średni, roczny koszt utylizacji odpadów azbestowych podczas realizacji Programu wyniesie 79 848 zł/rok (przyjęto koszt =390 zł za 1 Mg odpadu) co w sumie daje 1 756 747 zł brutto kosztów realizacji całego Programu przez 22 lata (od 2010r. do 2032 r.).

**Rys. 17. Ilość wyrobów azbestowo-cementowych (eternitu)
w Mg**

źródło: badania własne- inwentaryzacja w terenie oraz dane UG w Jordanowie

W Gminie Jordanów średnio na budynku jednorodzinnym znajduje się ok. 2,5 Mg płyt azbestowo-cementowych (eternitu), czyli koszt ich usunięcia (wywozu i utylizacji) od jednego właściciela wynosi ok.:

- 975 zł brutto dla większego zlecenia - programu realizowanego przez Gminę,
- 1167 zł brutto dla małego zlecenia – np. od jednego właściciela.

Udzielana pomoc w usuwaniu wyrobów azbestowych jest bardzo istotnym czynnikiem decydującym o zmniejszeniu ilości wyrobów azbestowych i zapobieganiu powstawaniu tzw. „dzikich” wysypisk. Należy nadmienić, że wskutek weryfikacji Programu w najbliższych latach mogą ulec zmianie zasady udzielanej pomocy dla mieszkańców oraz rodzaj finansowanego wsparcia. W udzielanej pomocy powinno się jeszcze uwzględnić dystrybucję odpowiednich worków dla lepszego zabezpieczenia odpadów zdeponowanych przed wywózką (przygotowanie do transportu na składowisko przez firmę uprawnioną) oraz pomoc w demontażu eternitu przez firmę specjalistyczną. Realizacja Programu zapewnia minimalizację zagrożenia związanego z włóknami azbestu oraz pozytywnie wpływa na środowisko przyrodnicze.

13.3 Prowadzenie pomocy w utylizacji wyrobów azbestowych przez Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej

Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej prowadzi dofinansowanie w wysokości 40 % kosztów unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, ale nie więcej niż 1000 zł w formie jednorazowej dopłaty. Dopłatę tą mogą otrzymać osoby fizyczne będące właścicielami nieruchomości na której zrealizowano zadanie, położonej na terenie powiatu suskiego. W przypadku współwłasności nieruchomości dofinansowanie wypłacane będzie osobie na którą wystawiono fakturę VAT.

Dofinansowanie unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest następuje na podstawie kompletu dokumentów obejmującego:

1. wniosek według wzoru,
2. oryginał faktury VAT wystawionej przez podmiot posiadający zezwolenie (w przypadku płatności przelewem należy dodatkowo dołączyć dokument potwierdzający dokonanie przelewu),
3. kserokopie informacji o zakończeniu eksploatacji wyrobów zawierających azbest składanej do urzędu gminy / miasta zawierające pieczętkę wpływu potwierdzającą datę przyjęcia,
4. kserokopie regulaminu dofinansowania wraz z oświadczeniem i podpisem wnioskodawcy o przyjęciu niniejszych zasad.

W/w dokumenty stanowią załącznik do niniejszego opracowania. Należy zaznaczyć, że zasady są określane co roku i w związku z tym wniosek i wymagane załączniki mogą ulec zmianie.

13.4 Podsumowanie udzielanej pomocy przez jednostki samorządowe

Realizowana pomoc przez Gminę Jordanów i Starostwo Powiatowe w Suchej Beskidzkiej sprzyja Programowi usuwania wyrobów azbestowych. Obydwa programy dot. pomocy zależne są od limitów finansowych przydzielonych na ten cel przez daną jednostkę – mają określone możliwości w zakresie ilości udzielonej pomocy na dany rok.

Gmina Jordanów i Powiat Suski powinni zwiększyć środki na przedmiotową pomoc mieszkańcom, aby roczna ilość utylizowanych wyrobów azbestowych wzrosła z 80 Mg do 205 Mg (zwiększenie środków o 61 %), co w ciągu najbliższych 22 lat (do 2032r.) doprowadzi do całkowitego usunięcia wyrobów azbestowych (eternitu) z terenu Gminy Jordanów.

14. Instrumenty finansowe wspierające bezpieczne eliminowanie z użytkowania wyrobów azbestowych w województwie małopolskim

14.1 Instrumenty oferowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

Beneficjentami wsparcia w ramach dofinansowania usuwania wyrobów zawierających azbest przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie mogą być:

1. powiaty, gminy, jednostki samorządu terytorialnego,
2. jednostki naukowo-badawcze,
3. podmioty gospodarcze,
4. osoby fizyczne

W ramach zadań związanych z usuwaniem azbestu dofinansowywane są koszty dotyczące demontażu oraz transportu odpadów azbestowych do miejsca unieszkodliwienia. Nie są natomiast dofinansowywane koszty unieszkodliwienia odpadów azbestowych.

Na zadania związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie udziela pożyczek, dotacji oraz pomocy w spłacie do 75 % odsetek od pożyczek, które inwestorzy zaciągnęli w bankach wytypowanych przez Fundusz (mających minimum 5 placówek na terenie województwa małopolskiego).

Pożyczki udzielane ze środków Funduszu mogą dotyczyć finansowania do 90% kosztów zadania brutto w przypadku jednostek samorządu terytorialnego lub budżetowych nie prowadzących działalności gospodarczej, jeżeli nie przekraczają one wskaźników stosowanych przez Fundusz, oraz finansowania do 70% kosztów zadań brutto w przypadku podmiotów gospodarczych, osób fizycznych i prawnych prowadzących lub nie prowadzących działalności gospodarczej, jeżeli nie przekraczają one wskaźników stosowanych przez Fundusz. Inwestor musi wykazać zaangażowanie środków własnych w wysokości minimum 20% kosztów zadania netto przed rozpoczęciem finansowania przez Fundusz, o ile nie jest to jednostka samorządu terytorialnego lub budżetowa. Natomiast dotacja udzielona ze środków Funduszu nie może przekroczyć 40% kosztów zadania. Inwestorzy mogą również otrzymać dotację na

pomoc w spłacie 75 % odsetek od pożyczek, które zaciągnęli w bankach wytypowanych przez Fundusz. Lista banków dostępna jest w Biurze Funduszu. W przypadku osób fizycznych jedną formą wsparcia finansowego jest pomoc w spłacie do 75 % odsetek od pożyczek.

Dane Kontaktowe:

*Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Krakowie
ul. Kanonicza 12, 31-002 Kraków
tel. (012) 422-94-90; tel./faks (012) 422-30-46
e-mail: biuro@wfos.krakow.pl
www.wfos.krakow.pl*

14.2 Instrumenty oferowane przez BOŚ we współpracy z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie

BOŚ Oddział w Krakowie współpracuje z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w zakresie preferencyjnego kredytowania inwestycji, polegających na usuwaniu wyrobów zawierających azbest, realizowanych na terenie województwa małopolskiego w ramach linii nr VI Utylizacja odpadów azbestowych. Umowa jest zawarta do 31.12.2009 r.

Kredyty preferencyjne z dopłatami do oprocentowania z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie są przeznaczone dla:

1. osób fizycznych,
2. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą,
3. innych podmiotów gospodarczych.

Kredytem objęte może być usunięcie (demontaż) oraz załadunek i transport azbestowych elementów budowlanych do miejsca ich unieszkodliwienia wraz z zabezpieczeniem azbestowych powierzchni dachowych, elewacyjnych lub drogowych. Kredytem nie mogą być objęte koszty składowania na składowisku odpadów azbestowych oraz zakupu i transportu nowych materiałów.

Warunki kredytowania:

1. oprocentowanie: zmienne $[0,25 \times (\text{WIBOR } 3\text{M} + 2 \text{ pp.})]$,
2. kwota kredytu: do 100 % kosztu przedsięwzięcia (brutto dla niebędących płatnikami VAT, netto dla będących płatnikami VAT); koszt usunięcia i transportu 1 Mg azbestowych elementów budowlanych, zabezpieczenia azbestowych powierzchni dachowych lub elewacyjnych i drogowych nie może wynieść więcej niż 2.500 zł,

3. okres kredytowania: do 4 lat,
4. okres karencji: spłata kredytu rozpoczyna się w następnym miesiącu po zakończeniu zakresu rzeczowego zadania.

Wnioski można składać w oddziale Banku w dowolnym terminie, najlepiej w momencie planowania inwestycji. Ważne jest to, aby wnioskodawca nie dokonał płatności za zakup i usługi, ponieważ Bank w przypadku kredytów preferencyjnych nie refunduje poniesionych kosztów. Wypłata środków kredytu dokonywana jest bezgotówkowo, na rachunek dostawców i wykonawców, pod przedłożone faktury lub inne dokumenty finansowe. Po weryfikacji kompletu dokumentów w oddziale BOŚ wniosek przesyłany jest do akceptacji do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie.

Dane Kontaktowe:

*Oddział BOŚ w Krakowie
31-110 Kraków, ul. Piłsudskiego 23
tel. (0-12) 628-45-00, faks (0-12) 423-10-98
e-mail: krakow@bosbank.pl*

14.3 Instrumenty oferowane przez Małopolski Regionalny Program Operacyjny

W Małopolskim RPO w ramach 7 osi priorytetowej *Infrastruktura ochrony środowiska*, w działaniu 7.3 *Gospodarka odpadami* istnieje możliwość wsparcia przedsięwzięć mających na celu wprowadzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami, w tym polegające m.in. na realizacji gminnych i powiatowych programów usuwania azbestu jako dokumentów odrębnych lub stanowiących część planów gospodarki odpadami.

Beneficjentami w ramach działania 7.3 Gospodarka odpadami mogą być

1. jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia;
2. jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną;
3. administracja rządowa;
4. parki narodowe i krajobrazowe;
5. zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia;

6. przedsiębiorcy:

- spółki prawa handlowego nie działające w celu osiągnięcia zysku lub przeznaczające zyski na cele statutowe, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, porozumienia i stowarzyszenia;
- podmioty wykonujące usługi publiczne, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub powiat, w tym podmioty wykonujące te usługi na mocy odrębnej umowy;
- podmioty wybrane w wyniku postępowania przeprowadzonego na podstawie przepisów o zamówieniach publicznych wykonujące usługi publiczne na podstawie umowy zawartej z jednostką samorządu terytorialnego na świadczenie usług z zakresu ochrony środowiska;
- podmioty działające w oparciu o umowę/ porozumienie zgodne z zapisami ustawy o partnerstwie publiczno – prywatnym.

W ramach działania 7.3 Gospodarka odpadami przewiduje się m.in. wsparcie przedsięwzięć polegających na realizacji gminnych i powiatowych programów usuwania azbestu, będących dokumentami odrębnymi lub częścią planów gospodarki odpadami. Koszty kwalifikowane stanowią demontaż i unieszkodliwianie azbestu.

W ramach Małopolskiego RPO możliwą formą wsparcia jest pomoc bezzwrotna (dotacja), która beneficjentowi przekazywana będzie w formie zaliczek i refundacji wydatków kwalifikowanych.

Przedsięwzięcia w zakresie usuwania azbestu i jego unieszkodliwiania realizowane w ramach działania 7.3 Gospodarka odpadami muszą być spójne z aktualnie obowiązującym wojewódzkim planem gospodarki odpadami.

Maksymalny poziom dofinansowania ze środków wspólnotowych, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 85 % wydatków kwalifikowanych projektu. W przypadku projektów objętych pomocą publiczną, maksymalny udział środków UE stanowić będzie 85 % wartości dofinansowania otrzymanego z Małopolskiego RPO przy założeniu, że pozostaje 15% wartości wsparcia zostanie sfinansowane ze środków budżetu państwa. W przypadku, gdy generował dochód netto, wówczas poziom dofinansowania ulegnie obniżeniu o kwotę przyszłego dochodu obliczoną przy wykorzystywaniu metody luki w finansowaniu. Zastrzeżenie to nie dotyczy projektów objętych pomocą publiczną, dla których maksymalny poziom dofinansowania określony jest zgodnie z właściwymi przepisami prawa wspólnotowego i krajowego dotyczącymi zasad udzielania tej pomocy, obowiązującymi w momencie udzielania wsparcia.

Minimalny wkład własny beneficjenta wynosi 15 % wydatków kwalifikowanych projektu, za wyjątkiem projektów znajdujących się w Indykatorywnym Wykazie Indywidualnych Projektów Kluczowych Małopolskiego RPO, nieobjętych pomocą publiczną.

W przypadku projektów objętych pomocą de minimis, minimalny wkład własny Beneficjenta wynosi nie mniej niż 15 % wydatków kwalifikowanych, z zastrzeżeniem reguł wskazanych w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dnia 2 października 2007r. w sprawie udzielenia pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych.

W Małopolskim RPO dla projektów realizowanych w ramach działania 7.3 Gospodarka odpadami określono minimalną oraz maksymalną wartość wsparcia. Minimalna kwota wsparcia wynosi 500.000 zł, natomiast maksymalna kwota wsparcia to 5.000.000 zł.

Dane Kontaktowe:

*Instytucja Zarządzająca Małopolskiego RPO na lata 2007-2013
Zarząd Województwa Małopolskiego poprzez
Departament Funduszy Europejskich w Urzędzie Marszałkowskim
Województwa Małopolskiego w Krakowie
ul. Wielicka 72, 30-552 Kraków
tel. (012) 299-07-40; faks (012) 299-07-41
www.wrotamalopolski.pl/root_MRPO
e-mail: fem@umwm.pl*

15. Harmonogram realizacji „Kompleksowego programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jordanów” na lata 2009 - 2032

W harmonogramie realizacji programu przewidziano następujące działania:

1. Prowadzenie działalności informacyjno - edukacyjnej poprzez: prasę lokalną, ulotki, lokalne ogłoszenia, stronę internetową gminy.

Podczas przeprowadzania inwentaryzacji w terenie zaobserwowano duże zainteresowanie mieszkańców problematyką usuwania azbestu, a w szczególności możliwościami pozyskania pomocy (program Gminny i Powiatowy). Należy podkreślić, że zaobserwowano dość niskim poziom znajomości zagrożeń związanych z dalszym użytkowaniem azbestu oraz szkodliwością podczas demontażu wyrobów azbestowych (eternitu). W związku z tą małą świadomością mieszkańców dot. zagrożeń dla zdrowia ludzi proponuje się dalsze kontynuowanie działalności edukacyjno – informacyjnej.

Takie działania zminimalizują powstawanie tzw. „dzikich” wysypisk odpadów -eternitu, oraz wpłyną na lepsze organizowanie pracy demontażu eternitu – korzystanie z firm specjalistycznych przy demontażu eternitu, odpowiednie przygotowanie powstałych odpadów azbestowych do transportu (szczelne zapakowanie). Działalność edukacyjno-informacyjna już jest prowadzona na terenie Gminy Jordanów od 2004 roku wraz z wprowadzeniem pomocy w utylizacji odpadów azbestowych. Zaleca się dalszą kontynuację tej działalności poprzez następujące narzędzia: strona internetowa, lokalna prasa, ulotki.

2. Aktualizowanie bazy danych dotyczących podmiotów i ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy.

Dalsze aktualizowanie bazy danych dotyczących właścicieli i ilości wykorzystywanych lub usuniętych wyrobów zawierających azbest (eternitu) z terenu Gminy Jordanów (aktualizacja Wojewódzkiej Bazy Danych Azbestowych -WBDA) oraz przekazywanie sprawozdań rocznych.

3. Opracowanie mapy zagrożeń działania azbestu.

Należy rozważyć przeprowadzenie badania jakości powietrza w zakresie stężeń włókien azbestowych w miejscach o dużym skupisku wyrobów azbestowych – miejscowość o największej ilości wyrobów azbestowych to Osielcec.

4. Dostosowanie i modyfikacja istniejącego systemu pomocy dla mieszkańców gminy Jordanów do zaistniałych potrzeb w trakcie realizacji Programu.

W związku z tym, że głównym wyrobem zawierającym azbest na terenie Gminy Jordanów jest tzw. eternit, należy rozważyć dodatkowo udzielanie pomocy w odpowiednim zabezpieczeniu azbestu przy demontażu oraz jego odpowiednie (szczelne) przygotowanie do załadunku i transportu na składowisko (np. dystrybucja odpowiednich worków itp.). W pierwszej kolejności należy zwiększyć środki na już działający Program, aby móc udzielać pomocy wszystkim wnioskodawcom.

5. Pozyskiwanie funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.

Aktywne działanie Gminy Jordanów, zmierzające do pozyskania środków na zadania związane z usuwaniem azbestu (eternitu).

6. Demontaż i utylizacja wyrobów zawierających azbest (eternitu) z nieruchomości (domów, zabudowań gospodarczych i gospodarskich) oraz likwidacja tzw. „dzikich” wysypisk odpadów, tj.:

- kontynuowanie prowadzenia rejestru wniosków składanych przez mieszkańców,
- ustalenie kolejności złożenia wniosku- ze względu na datę oraz ewentualnie stopień pilności,
- wybór firmy wywozowej - wykonawcy zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych,
- dalsze nadzorowanie przebiegu prac utylizacyjnych,
- wydawanie decyzji z Urzędu w sprawie usunięcia odpadów z miejsc do tego nie przystosowanych (likwidacja tzw. „dzikich” wysypisk).

7. Monitorowanie realizacji Programu i okresowe sporządzanie raportu jego realizacji.

Odpowiedni monitoring powinien skutkować szybką reakcją na najważniejsze zagrożenia w sprawnej realizacji programu.

8. Okresowa aktualizacja Programu.

Tab.11. Szczegóły harmonogramu działania Programu na lata 2009 – 2032.

Lp.	Nazwa działania	Narzędzia działania	Spodziewany efekt	Termin realizacji zadania
1.	Prowadzenie działalności informacyjno - edukacyjnej poprzez: prasę lokalną, ulotki, lokalne ogłoszenia, stronę internetową gminy	Prowadzenie aktywnej działalności informacyjno - edukacyjnej poprzez: prasę lokalną, ulotki informacyjne, lokalne ogłoszenia, stronę internetową gminy, spotkania w szkołach. Akcja informacyjna ma na celu zapoznanie z zagrożeniami związanymi z azbestem oraz określonymi wymogami w zakresie użytkowania i usuwania.	Wzrost świadomości mieszkańców, sprawniejsza realizacja Programu	Cały okres realizacji programu
2.	Aktualizowanie bazy danych dotyczących podmiotów i ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy	Aktualizowanie bazy danych dotyczących podmiotów i ilości azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy - przekazywanie sprawozdań rocznych oraz aktualizacja Wojewódzkiej Bazy Danych Azbestowych (WBDA).	Posiadanie aktualnych informacji na temat wyrobów azbestowych w Gminie Jordanów i WBDA	Na bieżąco, w miarę postępowania Programu – docelowy okres to 2032 rok
3.	Opracowanie mapy zagrożeń działania azbestu	Należy rozważyć przeprowadzenie badania jakości powietrza w zakresie stężeń włókien azbestowych w miejscach o dużym skupisku wyrobów azbestowych. Efektem badań dla lepszego zobrazowania, powinien być przedstawiony w postaci graficznej określając miejsca o większym zagrożeniu.	Ustalenie kolejności usuwania wyrobów azbestowych wg ważności – stanu zagrożenia	do 2015
4.	Dostosowanie i modyfikacja istniejącego systemu pomocy dla mieszkańców gminy Jordanów do zaistniałych potrzeb w trakcie realizacji Programu	Udzielanie pomocy na bieżąco – dla wszystkich osób fizycznych w kosztach wywozu i składowania odpadów azbestowych. Rozważenie dodatkowo udzielenia pomocy w kosztach odpowiedniego demontażu wyrobów azbestowych.	Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego przez włókna azbestowe – efekt zdrowotny, realizacja Programu, zapobieganie powstawaniu „dzikich” wysypisk odpadów	2009 - 2032
5.	Pozyskiwanie funduszy ze źródeł zewnętrznych na realizację Programu.	Sporządzenie stosownych wniosków do programów unijnych, wykorzystanie środków gminnych i powiatowych lub środków WFOŚiGW, NFOŚiGW,	Zwiększenie szybkości realizacji Programu usuwania wyrobów azbestowych	Według potrzeb do 2032 r. aby zniwelować zagrożenie azbestem

6.	Demontaż i utylizacja wyrobów zawierających azbest (eternitu) z nieruchomości (domów, zabudowań gospodarczych i gospodarskich) oraz likwidacja tzw. „dzikich” wysypisk odpadów.	Dalsze prowadzenie Gminnej pomocy w utylizacji wyrobów azbestowych (eternitu), która zmniejsza koszty usunięcia odpadu dla właściciela (osoby fizycznej) i zapobiega powstawaniu tzw. „dzikich” wysypisk. Dodatkowo należy rozważyć pozyskanie środków na realizację Programu, przede wszystkim w zakresie zwiększenia pomocy w kosztach usunięcia azbestu, tj.: <ul style="list-style-type: none"> - odpowiedniego demontażu, zgodnego z obowiązującymi przepisami (zmniejszenie zagrożenia oddziaływaniem azbestu dla otoczenia), - zwiększenie środków na pomoc w utylizacji wyrobów (docelowo obsługa wszystkich wnioskodawców). Prowadzenie rejestru wniosków oraz nadzorowanie przebiegu prac utylizacyjnych.	Zmniejszenie zagrożenia spowodowanego przez włókna azbestowe – efekt zdrowotny, realizacja Programu, zapobieganie powstawaniu „dzikich” wysypisk odpadów	Organizowanie działań w cyklu rocznym powtarzalnym w okresie od 2009 do 2032 r.
7.	Monitorowanie realizacji Programu i okresowe sporządzanie raportu jego realizacji.	Prowadzenie aktualnej bazy danych właścicieli wyrobów azbestowych i firm zajmujących się przede wszystkim utylizacją i demontażem płyt azbestowo-cementowych (tzw. eternitu). Dostosowanie wielkości pomocy do potrzeb wynikających z ilości i nadzorowanie przebiegu prac utylizacyjnych.	Ustalenie stanu faktycznego realizacji zadań na podstawie informacji i raportów przebiegu prac utylizacyjnych, utworzenie grupy roboczej monitorującej realizację Programu	Zalecany okres monitoringu Programu to okres co 3 lata
8.	Okresowa aktualizacja Programu.		Określenie nowych możliwości finansowych i prawnych zadania usuwania wyrobów azbestowych	Według zaistniałych zmian np. prawnych, społecznych, lub możliwości finansowych

16. ZAŁĄCZNIKI

16.1 Obowiązujące zasady udzielanej pomocy w utylizacji wyrobów azbestowych oraz wzory wymaganych wniosków

16.1.1 Pomoc realizowana przez Gminę Jordanów

Zarządzenie nr 11 / 2009 Wójta Gminy Jordanów z dnia 11.03.2009r. w sprawie określenia zasad pomocy w unieszkodliwianiu wyrobów zawierających azbest w 2009r.

Na podstawie art. 30 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U.Nr 142 z 2001r., poz. 1591 z późn. zm.), w wykonaniu Uchwały nr XIX/134/2004 Rady Gminy w Jordanowie z dnia 16-08-2004r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska oraz Planu Gospodarki Odpadami.

§ 1

Zasady wywozu odpadów zawierających azbest określa załącznik nr 1.
Wzór wniosku określa załącznik nr 2.

§ 2

Wykonanie zarządzenia powierza się pracownikowi ds. Ochrony Środowiska.

§ 3

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

*Załącznik nr 1
do Zarządzenia Wójta Gminy Jordanów z dnia 11.03.2009r.*

§ 1

Zgodnie z Programem Ochrony Środowiska i Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Jordanów przeznacza się środki na pokrycie kosztów unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest m.in. eternit (tj. koszty transportu i składowania odpadów) w wysokości ustalonej w budżecie.

§ 2

Wnioski w formie stanowiącej załącznik nr 2 do regulaminu należy składać przed rozpoczęciem prac związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest .

§ 3

Realizacja wniosków uzależniona jest od środków posiadanych na ten cel. Złożenie wniosku nie jest jednoznaczne z wykonaniem zadania o którym mowa w § 1. Wnioski kompletne, nie rozpatrzone z uwagi na brak środków finansowych rozpatrywane będą w roku następnym.

§ 4

Wnioskodawcą mogą być osoby fizyczne, posiadające tytuł prawny do nieruchomości położonej na terenie gminy Jordanów, na której realizowane jest zadanie (odpad zawierający azbest musi pochodzić z tej nieruchomości).

§ 5

Wykonanie zadania następuje po akceptacji wniosku w formie pokrycia kosztów wywozu (transportu i składowania odpadów) bez kosztów załadunku odpadu w nie przekraczającej kwocie 850,00 zł (osiemset pięćdziesiąt złotych) od jednego właściciela – wnioskodawcy. Właściciel zapewnia odpowiedni załadunek odpadów do podstawionego pojemnika.

§ 6

Osoba której zaakceptowano wniosek powinna określić termin załadunku odpadów zawierających azbest i zgłosić dokładną datę ich wywozu (ważenia odpadów) oraz potwierdzić ich przekazanie - karta przekazania odpadu.

§ 7

Wnioski będą rozpatrywane wg kolejności zgłoszenia (daty wpływu wniosku do Urzędu Gminy), aż do wyczerpania przeznaczonych kwoty pieniędzy.

§ 8

Przedmiotowa pomoc jest udzielana osobom (właścicielom), które wcześniej nie skorzystały z pomocy Gminy dot. usunięcia wyrobów zawierających azbest (przedmiotu wniosku).

§ 9

Powołuję Komisję do szczegółowego rozpatrywania wniosków oraz nadzorowania wykonywania zadania w składzie:

- mgr Rafał Lubaszka - Sekretarz
- mgr inż. Zbigniew Bryl – Inspektor UG

§ 10

Realizacja zadania (wywozu odpadów azbestowych) będzie wykonywana przez firmę posiadającą odpowiednie zezwolenie i wyłonioną przez komisje o której mowa w § 8.

§ 11

Zbieranie wniosków realizowane jest w ciągu całego roku.

§ 12

W związku z dużą ilością wniosków rozstrzygnięcie o przydzieleniu pomocy w 2009r. w przedmiotowej sprawie w/w Komisja dokona do dnia 30-04-2009r.

Wzór wniosku – 1 strona

Załącznik nr 2
do Zarządzenia Wójta Gminy Jordanów z dnia 11.03.2009r.

..... dnia
(miejscowość)

.....
(Imię i nazwisko)

.....

.....
(adres , nr telefonu)

Urząd Gminy w Jordanowie
Rynek 2, 34 -240 Jordanów

Wniosuję o wywóz (tj. pokrycie kosztów transportu i składowania) odpadów zawierających azbest. Produkty zawierające azbest obecnie należą do mnie i znajdują się na mojej posiadłości, położonej w na działce nr ewid.
.....

Termin rozpoczęcia prac związanych z usuwaniem wyrobów azbestowych z mojej posiadłości ustalą na dzień, a termin zakończenia prac na dzień

Załącznik:

- informacja o wyrobach zawierających azbest – zgodnie z obowiązkiem wynikającym z rozporządzenia Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz.U.Nr 192, poz. 1876 z późn. zm.).

Jednocześnie oświadczam, że:

1. prace związane z unieszkodliwianiem odpadów wykonane będą zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004r. w sprawie sposobu i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz.U.Nr 71, poz. 649 z późn. zm.),
2. jestem świadomy odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania (art. 233 KK w trybie art. 75 § 2 Kpa), tj. że wykazane produkty zawierające azbest (odpady) stanowią moją własność i pochodzą z mojej nieruchomości.

.....
(podpis wnioskodawcy)

Wzór wniosku – 2 strona

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA

1. Miejsce, adres
.....
2. Właściciel/zarządca/użytkownik^{*)}:
 - a) osoba prawna - nazwa, adres
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:
 - a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu⁵⁾
 - b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji
8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾
.....

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

⁴⁾ Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" – załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

⁶⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

16.1.2 Pomoc w utylizowaniu wyrobów azbestowych realizowana przez Powiat Suski

Wzór wniosku:
Powiatu Suskiego
Nr 0063/III/380/09 z dnia 27 stycznia 2009 r.

Załącznik nr 1 do uchwały Zarządu

.....

(imię i nazwisko)

.....dnia2009 r.

(miejscowość)

.....

.....

(adres, telefon)

Starostwo Powiatowe

Wydział Środowiska

Wnioskuje o wypłatę dofinansowania do unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest w ramach realizacji Programu ochrony środowiska W załączeniu przedstawiam oryginał faktury wystawiony przez podmiot posiadający zezwolenie wraz załącznikami.

Zadanie zrealizowano 200... r. na działce nr ewid.położonej w będącej moją własnością wykorzystywaną na potrzeby własne gospodarstwa domowego.

Jednocześnie oświadczam, że:

- prace związane z unieszkodliwianiem odpadów wykonane zostały zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824),
- po rozpatrzeniu proszę o przekazanie kserokopii wniosku, oryginału faktury do właściwego urzędu miasta / gminy w celu otrzymania ewentualnego dofinansowania w ramach środków własnych miasta /gminy.

Ewentualne dofinansowanie proszę przekazać na konto nr :

| | | | | |

.....

(podpis Wnioskodawcy)

NIEZBĘDNE ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU

1. Oryginał faktury (w przypadku płatności przelewem dodatkowo dowód potwierdzający wykonanie przelewu)
2. Kserokopia informacji o wyrobach zawierających azbest, których wykorzystywanie zostało zakończone, wraz z pieczętką potwierdzającą wpływ do urzędu miasta / gminy (wzór - załącznik nr 3)
3. Kserokopia regulaminu wraz z oświadczeniem i podpisem Wnioskodawcy (wzór – załącznik nr 4)

UWAGA

W przypadku nie uzupełnienia numeru konta dofinansowanie wypłacone będzie w Kasie urzędu.

Regulamin udzielanej pomocy przez Powiat Suski

Załącznik nr 4 do uchwały Zarządu Powiatu Suskiego

Nr 0063/III/ 380/09 z dnia 27 stycznia 2009 r.

§ 1

1. Dokumenty o których mowa w § 4 niniejszego regulaminu konieczne do otrzymania dofinansowania należy składać po zrealizowaniu zadania w terminie do:

30.06.2009 r. – wypłata do 30.07.2009 r.

15.11.2009 r. - wypłata do 15.12.2009 r.

2. O terminie złożenia wniosku decyduje pieczęta wpływu do starostwa lub data stempla pocztowego w przypadku wysłania wniosku za pośrednictwem poczty.

§ 2

- Na unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest przeznaczono w 2009 r. kwotę 38 000 zł. W przypadku wykorzystania pełnej kwoty przeznaczonej na dofinansowanie w pierwszym terminie, termin drugi zostaje anulowany, decyduje kolejność składanych wniosków.
- Złożenie wniosku nie jest jednoznaczne z otrzymaniem dofinansowania.
- Uwzględniane będą jedynie wnioski obejmujące unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest w okresie od 15.11.2008 r. do 15.11.2009 r.

§ 3

Dofinansowanie w wysokości 40 % kosztów unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest nie więcej niż 1000 zł w formie jednorazowej dopłaty mogą otrzymać osoby fizyczne będące właścicielami nieruchomości na której zrealizowano zadanie, położonej na terenie powiatu suskiego. W przypadku współwłasności nieruchomości dofinansowanie wypłacane będzie osobie na którą wystawiono fakturę VAT.

§ 4

Dofinansowanie unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest następuje na podstawie kompletu dokumentów obejmującego:

- 5.wniosek według wzoru - załącznik nr 1
- 6.oryginał faktury VAT wystawionej przez podmiot posiadający zezwolenie wymieniony w załączniku nr 2 (w przypadku płatności przelewem należy dodatkowo dołączyć dokument potwierdzający dokonanie przelewu)
- 7.kserokopie informacji o zakończeniu eksploatacji wyrobów zawierających azbest składanej do urzędu gminy / miasta zawierające pieczętę wpływu potwierdzającą datę przyjęcia wg wzoru w załączniku nr 3
- 8.kserokopie regulaminu dofinansowania wraz z oświadczeniem i podpisem Wnioskodawcy o przyjęciu niniejszych zasad według wzoru w załączniku nr 4

§ 5

Rozpatrywane będą jedynie podania zawierające komplet dokumentów o których mowa w § 4 złożone w terminie wymienionym w niniejszym regulaminie.

§ 6

Wnioskodawca składając wniosek wyraża zgodę:

- 1.na przetwarzanie danych osobowych przez Starostwo Powiatowe w Suchoj Beskidzkiej do celów związanych z wypłatą dofinansowania
- 2.na przekazanie do właściwego urzędu miasta / gminy dokumentów w terminie do 7 dni od ich rozpatrzenia przez Starostwo w celu otrzymania ewentualnego dofinansowania w ramach środków własnych miasta / gminy

§ 7

O przekazaniu dofinansowania, dokumentów do urzędu miasta / gminy Wnioskodawca informowany będzie pisemnie przez wydział środowiska. Miasta / Gminy mogą określić dodatkowe warunki wypłaty dofinansowania z środków własnych.

§ 8

Osoba otrzymująca dofinansowanie zobowiązana jest do uiszczenia ewentualnych podatków i opłat wymaganych przepisami prawa.

§ 9

Wydziałowi Środowiska przysługuje prawo kontroli wydatkowanych środków.

§ 10

Informacji na temat dofinansowania udziela: Paweł Dyrz, Marek Mrugacz - Starostwo Powiatowe, Wydział Środowiska, 34-200 Sucha Beskidzka, ul. Kościelna 5b, pok.110,111 , tel. 033 874 15 53

§ 11

Złożenie wniosku o dofinansowanie nie zwalnia z obowiązku zgłoszenia lub uzyskania pozwolenia na budowę wymaganego ustawą Prawo budowlane.

OŚWIADCZAM, ŻE AKCEPTUJE POWYŻSZE WARUNKI

.....
data, podpis

16.2 Wykaz firm posiadających zezwolenie w zakresie gospodarki odpadami zawierającymi azbest

Firma	Adres	Telefon
Zakład Remontowo Budowlany Maciej Adrian	ul. Piłsudskiego 776 32-555 Zagórze	0501 399 919 032/ 753 96 11
PPH „Grama”	os. Generała Stanisława Maczka 17/5 37-100 Łańcut	017/ 852 15 51 0 606 966 915
Zakład ogólnobudowlany Danuta i Piotr Gawlik	ul. Kresowa 27 43-300 Cieszyn	033 / 851 19 96 0605 683 947
Przedsiębiorstwo Budowy Elektrowni i Przemysłu „Energoprzem”	ul. Rzemieślnicza 1a 30-420 Kraków	012/ 266 96 19 012/ 266 12 79
Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu „Caro”	ul. Bohaterów Monte Cassino 4/12 22 - 400 Zamość	084/ 627 30 13 0608 435 133
Firma Remontowo Budowlana „Ragar”	os 1000-lecia 35/16 31-610 Kraków	012/ 648 39 50 0607 525 984
Zakład Usługowy "Eco - Rock"	ul. Chemików 1, J - 141 32-600 Oświęcim	012 / 634 30 63 633 18 55
FUH „Kombud” Franciszek Kowalczyk	Łętownia 378 34 – 242 Łętownia	018/ 277 34 05 0605 048 910
Firma Remontowo-Budowlana „Util” Stanisław Załona	ul. Dolna 8 32-310 Klucze	032/ 642 03 11 600 290 778
P.P.H.U. „Abba-Ekomed” Sp. z o.o.	ul. Moniuszki 11/13 87-100 Toruń	0566 548 670 0566 513 667
„Gajawi” P.P.H.U. Gabriel Rogut	ul. Kopernika 56 / 60 90-553 Łódź	042/ 688 4370 0501 028 153
PHU „Juko” Jerzy Szczukocki	ul. 1-go Maja 25 97-300 Piotrków Trybunalski	044/ 732 69 64 044/ 732 69 63
„Spe – Bau” Sp. z o.o.	ul. Mielecka 21 / 5 53 – 401 Wrocław	071/ 361 46 12
FHU „Projekt Bud” Edyta Psut	ul. Podwale 17 00 – 252 Warszawa	044/ 725 21 74 0502 308 504
FUH „Prozbud” Zdzisława Woszczek	ul. Kapelanka 11 30 – 347 Kraków	012/ 266 84 86
PPHU „Kan- Pol” Iwona Łosiewicz	ul. Storczykowa 30 20 – 143 Lublin	081/ 534 31 15 0 506 181 850
HPU „Jukam” Maciej Plewa	ul. Jagiellońska 95 34 – 450 Krościenko n/ Dunajcem	018/ 262 34 62 0608 679 487
„Climbex” Kaczmarek, Kantorski sp.j.	46 – 021 Brzezie k. Opola	077/ 423 62 57
P.P.H.U. „Eko – Mix”	ul. Grabiszyńska 163 50 – 950 Wrocław	071/ 332 45 00 0600 703 713
„Polonica” Sp. z o.o.	ul. 1 Maja 191 25 – 655 Kielce	041/ 345 56 40
Zakład Utylizacji Odpadów Przemysłowych	ul. Mrozowa 9 a 31 – 752 Kraków	012/ 684 21 57
Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ sp. z o.o.	Reguły, ul. Graniczna 6 05 – 816 Michałowice	022/ 724 32 39 022/ 724 15 78
PPU „Matik”SA	ul. Mickiewicza 31 32 – 800 Brzesko	014/ 686 27 00 014/ 686 27 01
Transport – Metalurgia sp. z o.o.	ul. Reymonta 62 97 – 500 Radomsko	044/ 685 41 35
“Algader Hofman” sp. z o.o.	ul. Wólczyńska 113, bud. 11 B 01 – 919 Warszawa	022 / 864 94 97 022/ 834 73 53
Hydrogeotechnika sp. z o.o.	ul. Ściegiennego 262 a 25 – 116 Kielce	041/ 348 06 60
Energie sp. z o.o.	Os. Na Stoku 11 / 30 31 – 702 Kraków	012/ 281 35 83 602 100 221
„R & M plettac” Sp. z o.o.	ul. Kościuszki 19 63 – 500 Ostrzeszów	062/ 587 01 00 062/ 586 17 00
Jednostka Ratownictwa Chemicznego sp. z o.o.	33 – 101 Tarnów ul. Kwiatkowskiego 3	014/ 633 06 82 014/ 637 27 30

16.3 Główne załączniki do aktów wykonawczych dot. postępowania z wyrobami azbestowymi (ocena, informacja, oznakowanie) przez właściciela, firmę oraz gminę

16.3.1 Załączniki do rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest :

- ZAŁĄCZNIK Nr 1 - WZÓR

OCENA

stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest

Miejsce/ obiekt/ urządzenie budowlane /instalacja przemysłowa:

.....

Adres miejsca/ obiektu/ urządzenia budowlanego/ instalacji przemysłowej:

.....

Pomieszczenie:

Rodzaj/nazwa wyrobu ¹⁾

Ilość wyrobów (m², tony) ²⁾

Grupa / Nr	Wyrób - rodzaj	Ocena	Przyjęta punktacja
I. Sposób zastosowania azbestu			
1.	Powierzchnia pokryta masą natryskową z azbestem (torkret)		30
2.	Tynk zawierający azbest		30
3.	Lekkie płyty izolacyjne z azbestem (ciężar obj. < 1.000 kg/m ³)		25
4.	Pozostałe wyroby z azbestem		10
II. Rodzaj azbestu			
5.	Azbest chryzotylowy		5
6.	Inny azbest (np. krokidolit)		15
III. Struktura powierzchni wyrobu z azbestem			
7.	Rozluźniona (naruszona) struktura włókien		30
8.	Mocna struktura włókien, lecz bez albo z niewystarczającą powłoką farby zewnętrznej		10
9.	Pomalowana i nieuszkodzona powłoka zewnętrzna		0
IV. Stan zewnętrzny wyrobu z azbestem			
10.	Duże uszkodzenia		30 ³⁾
11.	Małe uszkodzenia		10 ⁴⁾
12.	Brak		0

V. Możliwość uszkodzenia powierzchni wyrobu z azbestem			
13.	Wyrób jest przedmiotem jakichś prac		15
14.	Wyrób przez bezpośrednią dostępność narażony na uszkodzenia (do wysokości 2 m)		10
15.	Wyrób narażony na uszkodzenia mechaniczne		10
16.	Wyrób narażony na wstrząsy i drgania		10
17.	Wyrób narażony na działanie czynników atmosferycznych (na zewnątrz obiektu)		10
18.	Wyrób znajduje się w zasięgu silnych ruchów powietrza		10
19.	Wyrób nie jest narażony na wpływy zewnętrzne		0
VI. Wykorzystanie pomieszczenia			
20.	Regularnie przez dzieci, młodzież lub sportowców		35
21.	Trwałe lub częste przebywanie w pomieszczeniach innych osób		30
22.	Czasowo wykorzystywane pomieszczenie		20
23.	Rzadko wykorzystywane pomieszczenie		10
VII. Usytuowanie wyrobu			
24.	Bezpośrednio w pomieszczeniu		30
25.	Za zawieszonym, nieszczelnym sufitem lub innym pokryciem		25
26.	W systemie wywietrzania pomieszczenia (kanały wentylacyjne)		25
27.	Za zawieszonym szczelnym sufitem lub innym pokryciem, ponad pyłoszczelną powierzchnią lub poza szczelnym kanałem wentylacyjnym		10

Suma punktów oceny

Stopień pilności I
(wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) 65 i więcej punktów

Stopień pilności II
(ponowna ocena wymagana w czasie do 1 roku) powyżej 35 do 60 punktów

Stopień pilności III
(ponowna ocena w terminie do 5 lat) do 35 punktów

UWAGA: podkreślić należy tylko jedną pozycję w grupie, jeśli wystąpi więcej niż jedna, podkreślić należy najwyższą punktację. Zsumować ilość punktów, ustalić ocenę końcową i stopień pilności.

.....
Oceniający nazwisko i imię

.....
Właściciel / Zarządca

.....
Adres

data

1) Według klasyfikacji wyrobów przyjętych w sprawozdaniu rocznym - załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).

2) Zgodnie z inwentaryzacją i sprawozdaniem rocznym - § 7 wymienionego w odnośniku 1 rozporządzenia.

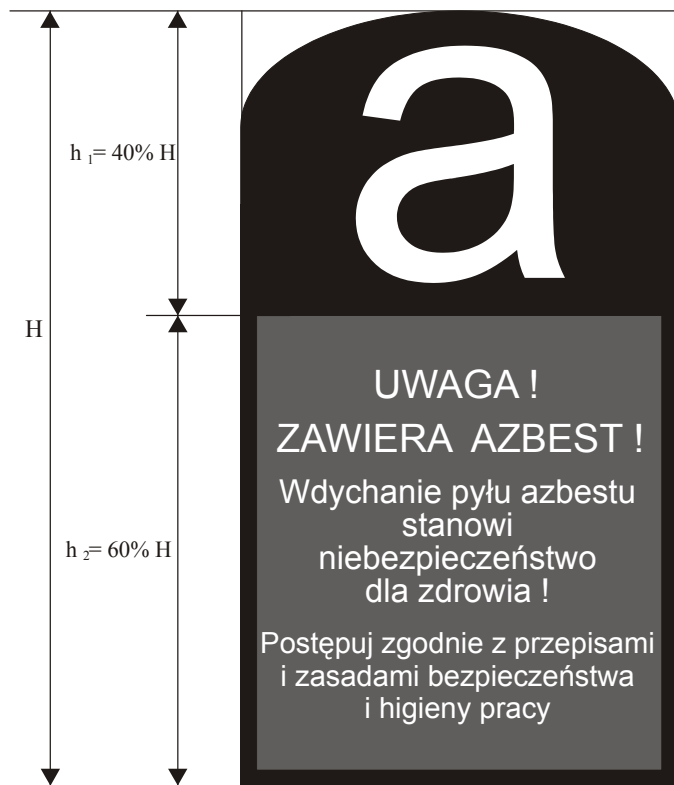
3) Duże uszkodzenia - widoczne pęknięcia lub ubytki na powierzchni równej lub większej niż 3 % powierzchni wyrobu.

4) Małe uszkodzenia - brak widocznych pęknięć, a ubytki na powierzchni mniejszej niż 3 % powierzchni wyrobu.

- ZAŁĄCZNIK Nr 2 - WZÓR

OZNAKOWANIA WYROBÓW, ODPADÓW I OPAKOWAŃ ZAWIERAJĄCYCH AZBEST LUB WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST, A TAKŻE MIEJSC ICH WYSTĘPOWANIA

wzór

Wszystkie wyroby zawierające azbest lub ich opakowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno posiadać wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
górną ($h_1 = 40\% H$) zawierającą literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
dolną ($h_2 = 60\% H$) zawierającą wyraźny i czytelny napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle,
- jeśli wyrób zawiera krokidolit, zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".

16.3.2 Załącznik do rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska:

- Załącznik - WZÓR

INFORMACJA O RODZAJU, ILOŚCI I MIEJSCACH WYSTĘPOWANIA SUBSTANCJI STWARZAJĄCYCH SZCZEGÓLNE ZAGROŻENIE DLA ŚRODOWISKA

Gmina:

Informacje za okres:

Powiat:

określające stan na dzień:

Województwo:

Dział 1. Informacje dotyczące azbestu

Lp	Nazwa wyrobu zawierającego azbest	Lokalizacja wyrob zawierającego azbest (adres)	Jednostki miary	Ilość	Uwagi ²

Objaśnienia:

1) Przy określaniu nazwy wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- * płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- * płyty faliste azbestowo-cementowe stosowane w budownictwie,
- * rury i złącza azbestowo-cementowe,
- * izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- * wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- * przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- * szczeliwa azbestowe,
- * taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- * wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- * papier i tektura,
- * inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

2) Należy wskazać obiekt, w którym znajdują się wyroby zawierające azbest, oraz określić ich stan - stopień uszkodzenia wyrobów zawierających azbest.

16.3.3 Załączniki do rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest:

- ZAŁĄCZNIK Nr 1 - WZÓR

OZNAKOWANIA INSTALACJI, URZĄDZEŃ LUB POMIESZCZEŃ ZAWIERAJĄCYCH AZBEST LUB WYROBY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Wszystkie wyroby zawierające azbest lub ich opakowania powinny być oznakowane w następujący sposób:

- oznakowanie zgodne z podanym wzorem powinno posiadać wymiary: co najmniej 5 cm wysokości (H) i 2,5 cm szerokości,
- oznakowanie powinno składać się z dwóch części:
górną ($h_1 = 40\% H$) zawierającą literę "a" w białym kolorze na czarnym tle,
dolną ($h_2 = 60\% H$) zawierającą wyraźny i czytelny napis w białym lub czarnym kolorze na czerwonym tle,
- jeśli wyrób zawiera krokidolit, zwrot "zawiera azbest" powinien być zastąpiony zwrotem "zawiera krokidolit/azbest niebieski".

INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾ I MIEJSCU ICH WYKORZYSTYWANIA

1. Miejsce, adres
.....
.....
2. Właściciel/zarządca/użytkownik^{*)}:
 - a) osoba prawna - nazwa, adres
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Przydatność do dalszej eksploatacji⁴⁾
7. Przewidywany termin usunięcia wyrobu:
 - a) okresowej wymiany z tytułu zużycia wyrobu⁵⁾
 - b) całkowitego usunięcia niebezpiecznych materiałów i substancji
8. Inne istotne informacje o wyrobach⁶⁾
.....

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione, w tym papier i tektura.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, pomiar z natury).

⁴⁾ Według "Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest" - załącznik nr 1 do rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest.

⁵⁾ Na podstawie corocznego rozporządzenia ministra właściwego do spraw gospodarki w sprawie dopuszczenia wyrobów zawierających azbest do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny.

⁶⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym terenu instalacji lub urządzenia zawierającego azbest.

- ZAŁĄCZNIK Nr 3 - WZÓR

**INFORMACJA O WYROBACH ZAWIERAJĄCYCH AZBEST¹⁾, KTÓRYCH WYKORZYSTYWANIE
ZOSTAŁO ZAKOŃCZONE**

1. Miejsce, adres
2. Właściciel/zarządca^{*)}:
 - a) osoba prawna - nazwa, adres,
 - b) osoba fizyczna - imię, nazwisko i adres
3. Tytuł własności
4. Nazwa, rodzaj wyrobu²⁾
5. Ilość (m², tony)³⁾
6. Rok zaprzestania wykorzystywania wyrobów
7. Planowane usunięcia wyrobów:
- a) sposób
 - b) przez kogo
 - c) termin
8. Inne istotne informacje⁴⁾

.....
(podpis)

Data

Objaśnienia:

^{*)} Niepotrzebne skreślić.

¹⁾ Za wyrób zawierający azbest uważa się każdy wyrób o stężeniu równym lub wyższym od 0,1 % azbestu.

²⁾ Przy określaniu rodzaju wyrobu zawierającego azbest należy stosować następującą klasyfikację:

- płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie,
- płyty faliste azbestowo-cementowe dla budownictwa,
- rury i złącza azbestowo-cementowe,
- izolacje natryskowe środkami zawierającymi w swoim składzie azbest,
- wyroby cierne azbestowo-kauczukowe,
- przędza specjalna, w tym włókna azbestowe obrobione,
- szczeliwa azbestowe,
- taśmy tkane i plecione, sznury i sznurki,
- wyroby azbestowo-kauczukowe, z wyjątkiem wyrobów ciernych,
- papier, tektura,
- inne wyroby zawierające azbest, oddzielnie niewymienione.

³⁾ Podać podstawę zapisu (np. dokumentacja techniczna, spis z natury).

⁴⁾ Np. informacja o oznaczeniu na planie sytuacyjnym.

Bibliografia

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, uchwalona przez Zgromadzenie Narodowe w dniu 2 kwietnia 1997 roku i przyjęta w ogólnonarodowym referendum konstytucyjnym (Konstytucja RP została opublikowana w Dz. U. Nr 78, poz. 483)
2. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. Nr 25/2008, poz. 150, z późn. zm.)
3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity Dz. U. Nr 39/2007, poz. 251, z późn. zm.)
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r w sprawie katalogu odpadów. Dz. U. 2001 Nr 112, poz. 1206
5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. Nr 156/2006, poz. 1118, z późn. zm.)
6. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11/2001, poz. 84, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199/2002, poz. 1671, z późn. zm.)
8. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tekst jednolity Dz. U. Nr 3/2004, poz. 20, z późn. zm.)
9. Program Usuwania Azbestu na Terenie Powiatu Suskiego, Sucha Beskidzka lipiec 2007 r.
10. „Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032” , Rada Ministrów , 14.07. 2009 r.
11. Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, Rada Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej, 14 maj 2002 r
12. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Suskiego, uchwała Nr 0049/XVIII/113/04 Rady Powiatu Suskiego z 29 czerwca 2004 r.
13. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Jordanów na lata 2004-2007 wraz z perspektywą do 2011 roku, opracowany w czerwcu 2004r. przez dr inż. Tomasza Bergiera, a przyjęty Uchwałą nr XIX/134/2004 Rady Gminy w Jordanowie z dnia 16-08-2004r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska oraz Planu Gospodarki Odpadami
14. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami, październik 2002
15. „Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2010” przyjęty Uchwałą Rady Ministrów Nr 233 z dnia 29 grudnia 2006 r. (M.P. z dnia 29 grudnia 2006 r.)
16. Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami na lata 2003-2010, lipiec 2003
17. Plan Gospodarki Odpadami dla Powiatu Suskiego, grudzień 2003
18. Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Jordanów na lata 2004-2015, opracowany w czerwcu 2004r. przez dr inż. Tomasza Bergiera, a przyjęty Uchwałą nr XIX/134/2004 Rady Gminy w Jordanowie z dnia 16-08-2004r. w sprawie uchwalenia Programu Ochrony Środowiska oraz Planu Gospodarki Odpadami
19. Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2007-2013, załącznik nr 1/I do Uchwały Nr XLI/527/2006 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 30 stycznia 2006 r.
20. Strategia Rozwoju Powiatu Suskiego, uchwała Nr 0049/XVIII/148/08 Rady Powiatu Suskiego z dnia 27.05.2008 r.

21. Strategia Rozwoju Gminy Jordanów. Kraków, 1998
22. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71/2004, poz. 649)
23. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217/2002, poz. 1833 z późn. zm.)
24. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216/2005, poz. 1824)
25. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192/2003, poz. 1876)
26. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120/2003, poz. 1126)
27. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (Dz. U. Nr 280/2004, poz. 2771, z późn. zm.)
28. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2009 r. w sprawie sposobu przedkładania marszałkowi województwa informacji o występowaniu substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 124/2009, poz. 1033)
29. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112/2001, poz. 1206)
30. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30/2006, poz. 213)
31. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 15 września 2005 r. w sprawie leków związanych z chorobami wywołanymi pracą przy azbestie (Dz. U. Nr 189/2005, poz. 1603)
32. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 185/2004, poz. 1920, z późn. zm.)
33. Poradnik- Finansowanie Usuwania Azbestu ze Środków Krajowych i Unijnych w Latach 2009-2013, Warszawa 2009
34. Poradnik dla Użytkowników Wyrobów Azbestowych, Warszawa 2008r.
35. Bezpieczne postępowanie z azbestem i materiałami zawierającymi azbest, AGH Kraków 20-21 września 2007